

Cinc textos de
Rosa Victòria
Gras i Perfontan

Edició a cura d'Albert Tola

El contraverí (1998)

El crit dins d'una capsa de cartró (1981)

Un estiu amb les amigues (2007)

Dues Medees (1991)

Atracciones Gasparino (2012)

Difusió del patrimoni dramàtic dels Països Catalans

La col·lecció «Repertori Teatral Català» aplega textos del patrimoni dramàtic català de tots els temps. L'objectiu de la col·lecció és posar a l'abast de tothom textos —clàssics o contemporanis— que no es troben fàcilment al circuit comercial. Cada volum, que pot contenir una o diverses peces, ha estat curat per un especialista i compta amb un breu estudi introductori. Les obres s'editen digitalment —en lliure accés— al RedIT (Reservori Digital de l'Institut del Teatre), però també es poden adquirir en paper (procés d'impressió a demanda) al web de la Llibreria de la Diputació de Barcelona.

La col·lecció «Repertori Teatral Català» és un dels projectes del PRAEC (Projecte de Recerca de les Arts Escèniques Catalanes), impulsat per l'Institut del Teatre de Barcelona en col·laboració amb la Xarxa Vives d'Universitats i l'Institut d'Estudis Catalans. El PRAEC té l'objectiu de rellegir i difondre tant la pràctica escènica com el patrimoni dramàtic dels Països Catalans, en tots els seus gèneres i manifestacions.

Cinc textos de
Rosa Victòria
Gras i Perfontan

El contraverí (1998)

El crit dins d'una capsa de cartró (1981)

Un estiu amb les amigues (2007)

Dues Medees (1991)

Atracciones Gasparino (2012)

Edició a cura d'Albert Tola

Repertori Teatral Català

Primera edició: juliol de 2023

© de la curació: Albert Tola

© del pròleg: Carmen Viñolo

© d'aquesta edició: Institut del Teatre, 2023

© de la imatge de coberta: Rosa Victòria Gras.

Institut del Teatre de la Diputació de Barcelona

Direcció general: Silvia Ferrando Luquin

Plaça de Margarida Xirgu, s/n

08004 Barcelona

www.institutdelteatre.cat

Direcció de la col·lecció: Carles Batlle

Edició i revisió: Marta Borrás

Disseny de col·lecció i maquetació: Txeni Gil

Coordinació de la producció: Subdirecció d'Imatge Corporativa
i Promoció Institucional de la Diputació de Barcelona

Impressió: Departament de Reproducció Gràfica
de la Diputació de Barcelona

ISBN: 978-84-9803-978-8

**Diputació
Barcelona**

| Institut del Teatre

Institut del Teatre

Edicions

Continguts

- 7 Nota preliminar
  - 9 La rebel·lió contra els sistemes establerts.
Pròleg de Carmen Viñolo
  - 17 Referències bibliogràfiques

  - 19 ***El contraverí*** (1998)
  - 77 ***El crit dins d'una capsa de cartró*** (1981)
  - 129 ***Un estiu amb les amigues*** (2007)
  - 195 ***Dues Medees*** (1991)
  - 211 ***Atracciones Gasparino*** (2012)
-

Nota preliminar

Té a les mans el segon volum del teatre complet de la Rosa Victòria Gras i Perfontan, que ve naturalment precedit del primer volum, i al qual seguirà un tercer volum. Aquesta versió de les obres és la definitiva; hem rellegit i revisat conjuntament amb la Victòria Gras totes les obres del teatre complet, al començament a casa seva i, sense deixar-nos desanimar per la pandèmia, per telèfon. Són incomptables les millores que l'autora ha introduït de cara a aquesta edició amb la perspectiva que dona la relectura anys després d'escriure les peces. Val la pena que els lectors i els seguidors d'aquesta obra teatral, fins ara dispersa en publicacions d'obres aïllades —sovint ja descatalogades—, agafin aquests volums com a referència de lectura i de posada en escena dels textos, amb la confiança de saber que aquestes versions compten amb el vistiplau final de l'autora. La distribució de les obres respon a una voluntat de reflectir la varietat de la seva escriptura en cada un dels volums, per mirar de fer-los tots igual d'atractius. Cada llibre busca revelar com una fractal, la dimensió polièdrica de les diferents veus que conformen, a parer meu, una de les obres dramàtiques —i alhora poètiques— més importants i particulars de la dramaturgia catalana de la segona meitat del segle xx. De la relació interna de les obres que componen aquest segon volum, en parla extensament al seu pròleg la Carmen Viñolo, autora, amiga i estudiosa de l'obra de la Victòria Gras, a qui la dramaturga i jo vam demanar d'escriure aquest pròleg. Cada volum de la col·lecció és prologat per una altra autora o autor afins —tant intel·lectualment com vitalment— a la Victòria Gras, de manera que la seva escriptura sigui contemplada per mirades diverses per tal d'intentar donar-li la dimensió que mereix. Des d'aquí vull reiterar el meu agraïment a l'Institut del Teatre, a en Carles Batlle, a la Marta Borrás, a la resta de l'equip d'edició, a l'Oriana Bonet i a la Míriam Bonet, per fer possible aquest acte de justícia literària i teatral.

Albert Tola
Barcelona, 26 de juliol del 2021

La rebel·lió contra els sistemes establerts

«Escriure és fer.»

Rosa Victòria Gras i Perfontan, *Atracciones Gasparino*

La meua amistat amb Victòria Gras ha suposat un esdeveniment crucial en la meua vida, tant en l'àmbit personal com en el literari, d'aquells que es llegeixen a les biografies dels autors.

Ens vam conèixer fugaçment al *Festival de Dramatúrgia Primavera Vaca 2012*, on van ser presentades les nostres obres, *Un estiu amb les amigues* —inclosa en aquest volum— i *Joana Niemand*. No obstant això, no va ser fins l'any 2014 quan vam coincidir en una tertúlia del mateix festival i vam parlar de reunir-nos en alguna ocasió. La nostra primera trobada va tenir lloc a la llibreria Laie. Feia pocs minuts que conversàvem quan vaig sentir que la Victòria era la meua ànima bessona. Malparlava contra tot allò establert, des de les qüestions més profundes fins a les més quotidianes. Jo estava encantada, perquè solc fer el mateix, i en una ciutat façana com Barcelona, plena de petitburgesos, les crítiques no són benvingudes. Són pròpies de persones amargades, segons alguns.

Van anar passant els anys i ens vam anar convertint en més bones amigues. Quan la Victòria i jo parlem, la veritat és que gairebé no me'n adono de la diferència d'edat. Ella és una dona avançada a la seva època, a aquesta època. La seva personalitat és complexa com les seves obres, que estan indissolublement enllaçades amb la seva biografia, intensa i alhora somniadora. La presència dels somnis en la seva dramatúrgia és recurrent, no podia ser d'una altra manera; Victòria Gras viu en tots dos plans. I és que «el geni intueix un altre món que els altres»,¹ Els seus ulls verds delaten una curiositat felina. El seu rostre és diferent.

Mosso: Quina cara fan els màgics?

RAMON: Cara de no assemblar-se a ningú.²

1 Arthur Schopenhauer. *El mundo como voluntad y representación*. Vol. II. Madrid: Fondo de Cultura Económica, 2012, p. 365.

2 Rosa Victòria Gras i Perfontan. *Atracciones Gasparino*.

La seva obra és autèntica, reivindicativa, tremendament nova. D'una profunditat abismal, topa frontalment amb la deixadesa que caracteritza les maneres de fer d'avui dia. Més encara, forma part d'aquest immens cabal creatiu que ha estat castrat durant segles: l'art concebut per les dones. Vet aquí que la humanitat coixegi i es mostri ignorant: desconeix la veritat que les dones observem.

Tot i que bona part de la seva obra dramàtica ha estat publicada, la Victòria Gras és una autora desconeguda i pràcticament sense representar. Això es deu, en primer lloc, a com n'és de curta de mires l'escena catalana i, en segon lloc, a la imatge que els mitjans de comunicació, sempre tan ganduls en aquest país, han propagat de l'autora. S'ha incidit en la seva carrera com a lingüista i docent, però s'ha deixat de banda la seva obra literària. Aquí convergeix un altre aspecte biogràfic fonamental que compartim; en el cas del meu pare, Juan Soto Viñolo, se n'ha parlat fins a l'avorriment de la feina que va fer com a guionista (negre) al programa radiofònic d'Elena Francis, però se n'ha obviat reiteradament la producció com a escriptor.

Deixem-ho estar, doncs, que aquesta publicació serà garantia que la dramaturgia de la Victòria Gras sigui coneguda, reconeguda i estrenada.

Haig de confessar que quan em van arribar les obres que havia de prologar, ni més ni menys que deu de ben diversa índole, extensió i temàtica, em vaig desesperar. Tanmateix, la Victòria em va donar la clau: el denominador comú d'aquest volum és *la rebel·lió contra els sistemes establerts*.

Les deu obres compilades aquí i al tercer volum (en producció) es poden dividir en dos blocs que a vegades conflueixen: la lluita contra el capital i la lluita contra el patriarcat.

La primera obra que es presenta, *El crit dins d'una capsa de cartró*, aborda el cas real de l'assassinat i de la violació d'una nena de dos anys anomenada Maribel, al barri sevillà de La Oliva, l'any 1972. L'autora es va assabentar del crim per la premsa, els titulars de la qual va transcriure literalment a l'inici de la peça. Sentia una especial sensibilitat envers aquest cas, perquè la seva filla petita, l'Oriana, tenia la mateixa edat que la víctima «i jo m'identificava amb els pares».³

---

3 Entrevista personal a Victòria Gras, 2021.

El text comença presentant una estampa pròpia de Setmana Santa, reflex del tenebrisme històric de la zona, i que apunta a l'horror del crim, perquè va ser comès per uns joves de classe alta com un simple divertiment. La nena és torturada i esquarterada per una colla de *fills de papà* que gaudeixen amb la sang aliena. Una conducta decadent, que té com a origen la seva pròpia condició: el domini dels altres éssers humans. Un crim a l'alçada de la degeneració d'un Calígula o d'un Neró.

Aquest cas dota a la Victòria d'eines per aprofundir en els pensaments i els actes de la classe privilegiada que se situa, en tot moment, per damunt de la classe dominada. L'ús dels *ninots* que representen els joves rics, que romanen en escena durant la totalitat del primer acte, revela l'omnipresència i l'omnipotència d'aquesta classe superior enfront de la resta.

Els criats porten a l'esquena, cap aquí i cap allà, l'efígie dels convidats de DON JOSÉ LUÍS i de TERE, ajaguts en cadires de jardí o en cadires llargues; són ninots de cartró o inflables de plàstic: POLLY, amb perruca vermella esventada...

[...]

Es possible que aquests ninots quedin en aquest lloc tot el primer acte per demostrar una presència embafadora.

Victòria Gras posa de manifest un horror que queda lliure de càstig, gràcies a la impunitat de la qual gaudeix la classe alta perquè està emparada per les forces vives.⁴ I que denuncia a través del personatge de Caterina, la serventa:

La vida que s'ha estroncat
aviat no serà ni record.
Mateu doncs!
Només us anticipeu
al pas del temps.

---

4 O per ser ella mateixa les forces vives, com mostra a *Dansa mortal*, en la qual desmitifica el rei Pere IV, el del Punyalet, en donar fe del seu acte de venjança per haver estat humiliat en la revolta Guerra de la Unió de València, l'any 1347. «Els rebels van entrar al palau i van ensopegar amb el llit del rei i de la reina, i els van fer llevar. El rei estava en camisa de dormir i la reina anava en robes blanques, i quan els vegueren tan indefensos, pensaren: "però si són com nosaltres, quina por m'ha de fer el rei Pere, el del Punyalet, si és un pobre home quan està despulat! *El rei va nu!*" I els van fer ballar». Els rebels van pagar car la seva gosadia. El rei els va fer beure coure fos!

Afortunadament, no tots entren en el joc brut, tot i ser ben fàcil embrutar-se les mans quan es té una mica de poder. A *Ekaterinburg*, el segon oficial no està disposat a violar i assassinar a les dues joves poloneses, els cadàvers de les quals seran presentats com els de les filles dels tsars de Rússia.

OFICIAL 2: (*malhumorat*). No, amb mi no. Jo no m'hi fico, en aquesta comèdia.

[...]

OFICIAL 2: Ni que em matin! Me cago en Déu! Jo d'aquesta carn no en tastaré.
Visca la veritable revolució!

El contraverí, una compilació de cinc peces històriques, és l'antídote que proposa Victòria Gras contra els abusos de poder, tot oferint-nos una perspectiva diferent d'uns esdeveniments —que varen quedar ocults a través dels segles— i, sobretot, dels seus protagonistes.

La història no sols l'escriuen els vencedors, sinó també els homes.

«Heroi i màrtir de Catalunya» diu el monument al General Josep Moragues del Pla de Palau a Barcelona. Però què hi ha de la seva esposa, que va reclamar durant catorze anys el seu cap perquè pogués ser enterrat de manera digna, i que va pagar per això com una Antígona? I què hi ha de la seva filla, qui, a causa d'una espera tan llarga, va veure escapçada la seva vida?

Mentre el General Josep Moragues, màrtir i heroi de Catalunya, passà a la Història, la seva dona i la seva filla foren enterrades en vida a conseqüència dels seus actes. És més, el seu patiment quedà oblidat per la Història.

En les obres històriques de Victòria Gras recollides a *El contraverí* es posa de manifest com les dones acaben pagant sempre els plats trencats, gràcies al masclisme imperant:

Dansa Mortal

REI: Vull que em duguin els pits bullits de les dones dels provocadors!

El rostit dels famolencs

NOIA 1: De poc menjar i de passar angúnies, se'm va anar eixugant el pit. Quan el menut va ser mort, l'avi de casa em va voler xuclar la llet, fins que m'hi va fer mal, al pit. Ni una gota no en sortia. Deia que no es podia perdre llet en aquells temps. Jo no ho volia, però m'hi va obligar.

Santa Joana

JOANA: Arrasaven els camps de blat i de sègol. Deixaven els camins i passaven pel bell mig dels conreus, eixonaven els sembrats a posta! Si entraven als masos buidaven el rebost i omplien la panxa de les dones. A mi no em van tocar. Les veus em varen dir sempre com n'havia de fugir, dels mascles, com me n'havia d'amagar.

En aquesta peça, la Victòria assenyala la seva postura rotunda enfront de la religió. Hi diu: «L'Església és el més obscurantista que existeix. Ja fórem a una altra galàxia si no fos per ells».⁵ Joana d'Arc es mostra com una titella del dofí que ha perdut el cap de tanta missa i tant de sermó, tot escoltant veus com una esquizofrènica, gràcies a les maquinacions de la Santa Mare Església, sempre porfidiejant per castrar el cos de la dona i el seu desig, tot demonitzant-lo.

El desig de la dona sempre ha estat temut. La seva potència, la seva insaciabilitat havien de ser ocultades, negades, prohibides. D'aquí ve que els homes aprenguessin estratagemes i ardits en els quals fer caure joves ingènues —que caminen pels camins de la vida amb el cor obert.

La història d'*Un estiu amb les amigues* és la història d'un estiu en el qual res surt com era d'esperar. L'Aurora se'n va a Mallorca acompanyada de la seva amiga Clara i de la Viviana, la filla de la Clara, per trobar-se amb el seu amant, en Miquel, un home casat. Tanmateix, passen els dies i en Miquel no compareix, ni tampoc es comunica, encara que la idea de la trobada a l'Olla havia estat seva. No és més que el començament d'un estiu ple de desacords i desil·lusions, en els quals en Miquel es manifesta tan sols com una absència.

CLARA: Un estiu sencer que l'havies de veure, en Miquel. Una cambra parada, la dels «convidats», amb les flors que tu o la Viví canviàveu perquè sempre fessin goig quan vingués! El convidat invisible. Que no ha comparegut a les cites ni s'ha excusat de no venir-hi! T'ha fet creure en una il·lusió, que no era res més que això: una «il·lusió». Una falòrnia! Aquest individu s'ha erigit en mite, i no li ho has de retreure?

Amb aquesta obra reveladora, Victòria Gras s'avança de nou al seu temps, creant un retrat d'aquesta menyspreable conducta tan comuna avui dia: el *ghosting*. Així mateix, posa el dit a la nafra, mostrant la dependència de les dones heterosexuales envers els

---

5 «Santa Joana», a *El Contraverí*.

homes, ja sigui per motius romàntics o per temes econòmics. Victòria Gras, l'amazona. Tira a matar amb la ploma.

LENE: Ja ho has sentit. No acabes de desfer-te de les teves històries amb els homes! Et sembla que només ells et poden resoldre la vida. Amb en Gaspar per la caritat miserable que et passa cada mes —perquè no veus altres possibilitats. I amb el pintor... no t'ho he dit tot encara. Hi ha una cosa molt tèrbola al fons de la teva amistat amb el pintor.

[...]

No vols deixar de prendre part en la seva vida «sentimental» si ja no hi ets com personatge central —com quan tot era idíl·lic per aquests camps i per aquest jardí— i vols continuar sent-hi a través de les dones que li fiques al llit! Que tu mateixa les hi fiques!

Per què les dones caiem una i altra vegada al parany, a les seves xarxes? Per què ens dobleguem? Per què cedim si ells no ho fan? És molt simple: els homes, al llarg del domini històric, han construït una imatge de les dones que s'ha perllongat a través de l'art i la cultura, així com en l'àmbit de la religió. D'aquesta manera es forja l'imaginari col·lectiu, els pensaments de les persones, les maneres de veure el món. Per això, avui dia continuen tancant-nos les portes als nassos.

L'home, en el seu domini històric —i això no és cap errata, ho reitero perquè quedí ben clar— ha construït la seva pròpia i convenient imatge de les dones com si fos la veritable. I nosaltres ens ho hem hagut d'empassar. No tan sols això: també ens ho hem cregut.

Fins a *Medea 2000*.

Ella s'ha cansat. Les dones hem de fascinar els homes? Hem d'estar sempre atractives, de bon humor, joves i esveltes, resplendents i misterioses? Altrament, rebrem el nostre càstig merescut: l'abandó.

En la primera versió de *Medea* que presenta Victòria Gras, Jàson suplica a la seva esposa que l'embruixi com solia fer. Ella, en canvi, està desganada, vol ser una dona de carn i ossos, amb mal alè quant es lleva i cabells blancs al cap. Vol la veritat. Jàson es resisteix. Vol la fetillera.

MEDEA: No faré veure que fujo un altre cop. Prou de jugar a acuit i amagar!

JÀSON: Prou conversa i encanta'm!

[...]

JÀSON: Tornaràs, Medea, eh? Estàs jugant o ho fas de debò? Et necessito, torna Medea, et necessito!

Jàson no ho entén, pensa que la dona continua jugant segons les seves pròpies regles, que son les del patriarcat. Ara bé, *Medea 2000* ja ha arribat a un altre lloc, té la mirada posada en horitzons més amplis i profunds, i nietzscheans...

* * *

L'última obra d'aquest volum comença presentant el conflicte ja en la primera línia: «ÀVIA: Sí, fills! S'han acabat les Atracciones Gasparino. Ni els dissabtes a la tarda, ni el diumenge al matí».

Un dels pocs espais recreatius per als nens de Barcelona, perdó, de Cel·lofona, serà destruït i convertit en edificis d'habitatges. Un altre exemple de l'especulació immobiliària que asfixia la ciutadania i n'enriqueix uns quants, els de sempre. Barcelona és un cas exemplar d'això, d'ençà del Pla Cerdà, pensat per al benestar de la gent i que fou mutilat en nom del capital.⁶

Atracciones Gasparino és una obra completament social, que reclama els espais públics per a la ciutadania i, en concret, per als infants; els parcs, els jardins, tots els espais recreatius per als xiquets que no tenen jardí a casa, com en canvi sí que en tenen els rics.

L'obra de Victòria Gras és un reflex de la lluita constant per la dignitat, la llibertat i els drets socials, que la major part de vegades no són vistos com a interès general per part dels poderosos.

SENYOR JOAN: En aquests papers (*A la distància que el guàrdia li fa mantenir, li ensenya una carpeta amb papers.*) veurà tots els avantatges que tenen les Atracciones Gasparino perquè les declarin d'interès públic.

REGIDOR INSENSIBLE: No en tenen cap d'interès per a la ciutat! Cap ni un.

SENYOR JOAN: No dona cap valor al fet que els nens es quedin sense els cavallets? Sense els autos de xoc...?

ÀVIA: I sense l'espai per saltar, i els taulells de pescar aneguets... I sense el jardí del darrere, amb els arbres...?

RAMON I MOSSO: I nosaltres sense la feina que hi tenim.

---

6 El Senyor Joan, personatge en el qual es va basar l'autora en llegir una carta del lector en un diari, on es denunciava com les Atracciones Caspo..., dic, Gasparino anaven a ser tancades i el terreny venut per a fer un bloc de pisos. El personatge es lamenta: «Cel·lofona s'ha fet gran sense pensar en els nens. Han de jugar en espais petits i bruts, amb caques de gos entre la sorra».

La genialitat d'aquesta obra radica en el fet que està escrita directament per als nens. Aquí, Gras demostra que la crítica social, política i econòmica es pot fer a través de la tendresa i de la humanitat, parlant el llenguatge de les criatures, tal com van fer els neorealistes italians.

Quan els nens visiten el regidor de l'Ajuntament amb els seus avis, li porten un ram de flors. Aquesta delicadesa de pensament i d'emocions és molt pròpia de l'autora. Victòria Gras va compondre la lletra d'una cançó que recorda la de *Miracle a Milà*, de Vittorio de Sica:

Dalt del cavallet aniré molt lluny,
a un país bonic, amb els meus amics.
Com que roda i roda, després tornaré.
No voleu pujar-hi, senyor conseller?

Les lluites que reivindica Victòria Gras potser són considerades per alguns com quelcom d'un altre temps, anacrònic, fins i tot innecessari. Tanmateix, en un moment de la Història en el qual «les coses d'un sol ús» ja han traspasat la barrera dels productes i s'han incorporat a les relacions humanes, no hauríem de girar devers altres llocs més humans, més màgics? No fora meravellós?

Quantes nits somnio l'avió del parc,
els autos que xoquen, els coets tan alts...
No tinc jardí a casa; però jugo al parc,
deixeu-me que hi jugui, fins que em faré gran.

Carmen Viñolo
Calasparra, 27 de juny de 2021*

*El pròleg, originalment escrit en castellà, *La rebelión de los sistemas establecidos*, ha estat traduït per l'Albert Tola.

Bibliografia general

- BARRERA JOFRÉ, María Consuelo. *La mujer como personaje teatral: reflejo y evolución de la figura femenina en las dramaturgas catalanas (1975-2011)*. Departament d'Història de l'Art. Facultat d'Història i Geografia. Universitat de Barcelona, 2013.
- BORRÀS, Xavier. «Lliçons de català o allò que la toixarrudesa s'endugué». Barcelona: Mèdia.cat, 26 octubre 2015. <<https://bit.ly/2AK77J5>> [Consulta: 19 maig 2020].
- CERVERA, Enric. «La dramaturgia dels fets històrics». Pròleg a *El Contraverí, Mima, la boja damunt la teulada, Dues Medees*. Barcelona, AADPC, 1998. (Teatre-Entreacte; 17).
- CERVERA, Enric. *Tres peces breus*. Presentació. Barcelona, AADPC, 2005. (Teatre-Entreacte; 55).
- DAUSSÀ, Pere. Pròleg a *Balneari Celeste*. Barcelona, AADPC, 1996. (Teatre-Entreacte; 3).
- DAUSSÀ, Pere. «Rosa Victòria, Joan i Francesc». Pròleg a *Tres peces breus*. Barcelona, AADPC, 2005. (Teatre-Entreacte; 55).
- GRAS, Rosa Victòria. *La roda de la fortuna. Poesia completa*. Barcelona: Arola Editors, 2018.
- GRAS, Rosa Victòria. *L'actor i la dicció*. Barcelona: La Busca Edicions SL, 1997.
- GRAS, Rosa Victòria. «Els canvis en el català de l'escena en els últims trenta o quaranta anys». (*Pausa*). (Barcelona: Sala Beckett), núm. 29 (2008). <<https://bit.ly/2ThaFZC>> [Consulta: 19 maig 2020].
- GRAS, Rosa Victòria. Pròleg a *O ritmo na dramaturxia*. d'Afonso Berra de Becerreá. Universidade da Coruña, 2005. <<https://bit.ly/2yf6F4v>> [Consulta: 19 maig 2020].
- RAGUÉ ARIAS, María José. Pròleg a *La vigília*. Barcelona: Millà, 1991 (Catalunya Teatral; 252).
- RAGUÉ ARIAS, María José. «Dona i teatre, la veu trencada de la falsa normalitat». A: *Dona i teatre al segle XXI. IV Jornades de debat*

---

sobre el repertori teatral català. A cura de Jordi Lladó & Jordi Vilaró. Barcelona: Punctum, 2013.

SANTAMARIA, Núria. *Els mites clàssics en la producció dramàtica catalana dels darrers vint-i-cinc anys*. Dins del simposi *Mites clàssics en la literatura catalana moderna i contemporània*. Aula Carles Riba. Barcelona: Universitat de Barcelona, 2007, p. 199-219.

SANTAMARIA, Núria. «La literatura dramàtica catalana de autora en los decenios de la mudanza política». *Las puertas del drama* (Madrid: Autoras y Autores de Teatro), núm. 51 (2019). <<https://bit.ly/2z4ycpY>> [Consulta: 19 maig 2020].

SHAH, Idries. *Los sufís*. Barcelona: Kairós, 1996.

TOLA, Albert. *Rosa Victòria Gras. Dimensió creativa de la llengua*. Barcelona: Institut del Teatre, 2018. (Converses; 3).

VIÑOLO, Carmen. «Somiar la vida de Victòria Gras: superioridad teatral». *La Zancadilla*, 24 juliol 2016. <<https://bit.ly/3e1sDHZ>> [Consulta: 19 maig 2020].

El contraverí

(1998)

Fitxa de lectura

Autor

ROSA VICTÒRIA GRAS I PERFONTAN (1933)

Títol

El contraverí (1998)

Edició

AADPC, Col·lecció teatre-entreacte, Barcelona 1998.

Personatges

Mare, filla, botxí («El cap de l'heroi»); Oficial 1, Oficial 2, Noia pagesa 1, Noia pagesa 2, Gran Duquessa 1, Gran Duquessa 2 («Ekaterinburg»); Rei, Reina, Gonçalvo, Bernat («Dansa mortal»); Joana, Veu 1, Veu 2, Confessor del Sant Ofici 1, Confessor del Sant Ofici 2 («Santa Joana»); Noia 1, Noia 2, Dona, Vella, Vell, Home 1, Home 2, Veu d'infant 1, Veu d'infant 2 («El Rostit dels famolencs»).

Estrena

Teatre La Cuina, Institut del Teatre, 2014. Direcció: Marta Montblant.

Gènere

Drama.

Temàtica-sinopsi

El contraverí consta de cinc peces breus que busquen constituir un antídote a l'horror de la història en cinc episodis de temps i espais diversos entrelaçats per la infàmia.

Espais

Muralla de Barcelona («El cap de l'heroi»); despatx en una casa russa al camp («Ekaterinburg»); Cambra Reial a València, calabós a València («Dansa mortal»); calabós de Rouen («Santa Joana»), entrada d'una casa humil en un poble fronterer («El rostit dels famolencs»).

El contraverí

5 peces de teatre

Els fets als quals es refereixen les obres següents són basats en fonts històriques, encara que atenint-me al consell aristotèlic, no he seguit amb rigor els detalls preciosos, que farien que aquests escrits fossin més documentals i menys personals.

El cap de l'heroi

MARE, FILLA, BOTXÍ

*A Barcelona, al Portal de Mar de la muralla, el 1728,
a trenc d'alba.*

FILLA: Estic glaçada, mare. El vent traspasa la roba prima que duc; aquest mantell ratat i apedaçat, aquest calçat esmolat, aquest mocador, que no m'abriga el cap que se m'estavella de tant de mal que em fa!

MARE: Pobra filla meva! Petes de dents, perquè estàs febrosa. No hauries d'haver vingut aquest matí.

FILLA: No us podia deixar sola. No us hi he deixat mai.

MARE: Quant de temps, Déu meu! Quants d'anys: onze, dotze, tretze...

FILLA: Catorze anys. D'ençà que en tenia quinze, i era una noia com una flor, i ara ja n'he fets vint-i-nou.

MARE: Catorze anys han passat des de l'execució dels patriotes.

FILLA: No en digui execució. Va ser un assassinat.

MARE: Calla. Et poden sentir.

FILLA: Penjat i esquarterat.

MARE: Calla. Et sentiran.

FILLA: Que em sentin! Que em pengin també, que m'esquarterin com a mon pare i em tallin el cap per a penjar-lo a la muralla. Que els qui arriben a la ciutat se'n sentin aterrits!

MARE: T'has tornat boja! Calla, per Déu! Si no ho vols fer per Déu, fes-ho per la teva pobra mare.

FILLA: Que no ho veieu que no ens el daran mai el cap del pare? El «cap de l'heroi» s'ha hagut de podrir

---

dins la gàbia de ferro, i un cop podrit, les mosques
i els tàvecs l'han hagut de rosegat fins a l'os. No ens
el daran. El llençaran a la fossa comuna, com el cap
de tants d'altres. Ja hi deu ser!

MARE: Calla, boja! Sí, que me'l daran. Ho varen prometre.
Tinc la paraula dels jutges. Quan el càstig s'haurà
complert, podré enterrar el cap d'aquell bon home que
era el teu pare, on jauen els nostres avantpassats.

FILLA: Sou vós, mare, qui s'ha tornat boja fa temps. Catorze
anys seguits de venir a passar freds i calorades a la
muralla; una vida sencera, que hi vinc! No teniu altra
cosa al pensament que aquest ritual de mort? Encara
no hem patit prou?

MARE: Era el teu pare; ens estimava.

FILLA: De què ens serveix, ara? No tenim res per menjar;
amb prou feines un sostre per aixoplugar-nos.

MARE: Quan penso en casa nostra!

FILLA: No hi penseu. Penseu a arribar a aquest vespre i a
demà; penseu en la vostra vellesa i en la meua vida.
Què ha estat la vida per a mi fins avui?

MARE: Filla del meu cor, et penses que no em fas patir?
Ja et dic que em deixis sola en aquest tràngol.

FILLA: I jo què faré, mare, sense vós al costat? El pare
ha mort com un home vil. La gent del nostre braç
s'esquitlla quan ens veu. Fem por als qui eren els
nostres servents. Si vinc amb vós, ja no és per l'amor
que us tinc; és que ja no sé què fer ni on anar.

MARE: Les portes són tancades per a tu i per a mi. Ai, Déu
meu!

FILLA: Fa catorze anys que sento el mateix plany.

MARE: No diguis, això. Tingues respecte.

FILLA: De què em serveix haver-ne tingut?

MARE: Calla. No em facis patir més, encara. Si el pare et
sentia!

FILLA: Què, llavors? Què? Què li pot fer el que jo pugui dir?
I no vull callar. Ja en tinc prou «que la seva ànima no
descansarà fins que el cap serà enterrat com Déu
mana». Què li fa tot plegat?

MARE: No et vull sentir! M'esgarrifes!

FILLA: Si és en alguna banda el pare, la vostra dèria el fa
sofrir.

MARE: No diguis això! És per decència, si més no, que
el seu cap sigui enterrat com cal.

FILLA: La meua carn és viva, i se'n sent del fred i de la
fam; jo em glaço aquests matins negres d'hivern,
i l'estómac em fa cremor de tan buit que el tinc!
Les poques forces que ens queden les malgastem
a esperar assegudes en aquest pedrís. Jo només
era una noia de quinze anys. Encara que haguessin
penjat i esquarterat el pare, tenia il·lusions. Encara
m'agradaven els vestits de colors i olorar les roses.
Encara veia venir amb delit la primavera i escoltava
embadalida els cants dels companys. Era una noia
ignorant, que no sabia fer res ni defensar-me de
res ni de ningú. Ni de vós, mare, no em vaig saber
defensar. Ni de vós... Els botxins que us varen
arrencar el pare del llit van ser cruels, però també
ho va ser vós, que va estendre el dol damunt
la meua joventut. Jo volia riure i no plorar. I no
vaig poder fer altra cosa que seguir-vos en un
pelegrinatge dolorós. Em va imposar el silenci i
els resos. Jo encara hauria pogut casar-me amb
el fill del jardiner o amb l'escombriaire. I tenir un
racó meu i fills i, potser, estimar alguna cosa que no
fossin els vostres records. Perquè són vostres i no
meus, mare. El pare no és res per a mi; una cançó
prohibida, una rondalla d'herois, i de victòries i
derrotes. No em recordo com era, de quin color
tenia els ulls..., com me n'he de recordar? Si jo no
mirava els ulls del pare, sinó els meus, plens de
llumenetes, reflectits al primer mirall que vaig tenir
a les mans. Jo hauria volgut ser la filla del carboner
de la cantonada i no pas la filla de l'heroi.

MARE: Quina pena em fa de veure que ja no tens vergonya. Vas ser criada en els principis i el respecte, i els has perduts. Hauria de ser un honor, per a tu, dur la seva sang i el seu nom; com jo, hauries d'estar ufana de la vida exemplar del teu pare i dels seus companys, del seu sacrifici per la terra i per la justícia. I saber morir, si cal, com ells van morir.

FILLA: Ha plogut tant de llavors ençà! Ja qui es recorda de la seva causa i de la seva mort, llevat de les mullers i les filles que van deixar? Tanta misèria he passat, tantes humiliacions, que la meva dignitat s'hi ha perdut, i potser ja no en tinc. Només voldria viure sense angoixes, ara: trobar on em deixin guanyar quatre rals per no passar fam i no pensar més en el dol. Vós vàreu escollir l'home d'ideals que va ser el meu pare, però jo no. He patit les vostres dèries; les vostres obcecacions.

MARE: Encara em fas retrets de salvaguardar la seva memòria?

FILLA: Massa, n'he sentit a parlar.

MARE: Em fas llàstima, filla.

FILLA: Doncs, si us en faig deixeu aquesta obligació ferotge i anem a casa a arrecerar-nos. Fa més fred encara que quan hem vingut. Anem-nos-en.

MARE: Ves-te'n, tu, si vols. Jo romandré encara; sempre donen les despulles entrat el matí.

FILLA: Si vós us quedeu, no us puc pas deixar. Sabeu que no puc fer altra cosa. Sense vós em prendrien per una mala filla i potser, a sobre, per una barjaula que va en cerca d'homes. Haig d'arrapar-me a vós per sobreviure. He passat massa anys sense aprendre res més que de resar amb vós, plorar amb vós i arrupir-me aquí, a les vostres faldilles.

MARE: Estimat, si ens veies! Reposaràs en pau, t'ho asseguro. No vaig poder evitar que els teus ossos, escampats, fossin llençats al canyet amb els ossos

dels gossos i totes les deixalles de la vila. Però el teu cap, la part més noble del teu noble cos, reposarà al cementiri, sota la creu i l'àngel.

La FILLA esclata a riure amb nerviosisme.

MARE: De què rius, desgraciada? No fan riure les paraules que he dit.

FILLA: Sí, que fan riure! Què li pot fer, sigui on sigui el seu cap de mort? No se'n sent! Jo encara no sóc morta del tot, jo encara me'n sento, i no m'escolteu! Vau deixar morir la noia que jo era, sacrificada als vostres plors, no deixeu que mori també la dona madura.

MARE: Ets la seva filla! Has fet el que havies de fer.

FILLA: Ploreu-lo, ploreu-lo... i a mi, que aviat seré fadrina vella, no em plorareu? I per a vós mateixa, tampoc no deixareu caure cap llàgrima de compassió? Encara fareu més anys el joc als vostres botxins?

MARE: Jo sóc una dona decent.

Entra el BOTXÍ amb un altre home. Duen una escala molt llarga que arramben a la muralla, estris de ferro i un sac vell i brut. El cap de dalt de l'escala no serà visible, ni les gàbies de ferro, que se suposa que hi ha penjades molt amunt. Un dels homes aguanta l'escala: l'altra s'hi enfila.

MARE: Gràcies a Déu.

FILLA: Potser no trauran el cap del pare. N'hi ha d'altres. Tantes vegades ha passat!

MARE: Ja ens ho diran. Guaita... Van cap a la gàbia del costat de la torre, la de més amunt... Si és el nostre anirem de dret a veure el mossèn.

FILLA: S'ha girat un vent que glaça i esqueixa la carn.

MARE: Sí que triga. Sembla que li costa d'obrir-la, que no ho encerta amb l'estri que duu...

FILLA: Els ferros es rovellen, amb tants d'anys. Ja no ve d'un quart de tremolar de fred!

MARE: Jo tremolo d'angúnia! Si és el d'ell no me'n sabré avenir. Tinc por que m'agafi alguna cosa.

L'home que s'ha enfilat a l'escala davalla amb el sac.

BOTXÍ: La viuda d'en Josep Moragues, és una de vosaltres?

MARE: Jo la sóc.

BOTXÍ: Vet-aquí la despulla que heu vingut a buscar. Heu de signar que l'heu rebuda.

MARE (*dubtant*): I qui m'assegura que és la del meu marit, el general Moragues?

BOTXÍ: Què m'expliqueu, a mi? Jo només sé que m'han fet despenjar aquest cap de mort al Portal de Mar, on entomava el vent des del 27 de març de 1714, i que us el dono avui, 2 de febrer de 1728.

La MARE va per obrir el sac.

FILLA: No l'obriu!

MARE: Qui sap si és ell... Déu meu! Digueu-me, guardià: hi ha altres gàbies?

BOTXÍ: Aquí només quatre. N'hi ha en altres llocs de la muralla, però no pas al Portal de Mar. N'ha d'haver fet de grosses el vostre home!

FILLA (*a la MARE*): No obriu el sac!

MARE: Si no em fa por!

FILLA: Us farà fàstic.

BOTXÍ: I si l'obre, què hi veurà? Totes les carabasses,
passats els anys, són iguals. No hi queda res agafat.

MARE: Tenia un senyal de bala al costat dret.

*La MARE obre el sac damunt el pedrís,
s'acosta a mirar-ne el contingut.*

MARE: Catorze anys d'esperar, catorze anys d'angúnia.

BOTXÍ: Teniu dret a enterrar-lo on voldreu. Si no sabeu
de lletra feu una creu als papers.

FILLA: Mare, ja no puc més. Què esperem, mirant el cap
de mort?

MARE: Qui sap si és el del teu pare...

FILLA: Sí, qui ho sap? Què voleu fer, doncs?

MARE (*al BOTXÍ*): Digueu-nos què hi ha escrit als papers
que dueu.

BOTXÍ (*sense mirar-los*): Que rebeu el cap del culpable.

FILLA: No hi ha un nom?

BOTXÍ: Quin nom voleu que hi hagi!

MARE: El del patriota, el del general Josep Moragues.

BOTXÍ: No n'hi ha mai. Ja us ho he dit: i tots els caps
de mort són iguals.

FILLA (*amb impaciència*): Sí, mare, sí. Tots són iguals!

MARE: Potser sí, filla, potser sí... Però no hi ha cap marca
amb el nom del condemnat, un senyal, un número
tan sols...?

BOTXÍ: No. Heu de pagar el sac i el lloguer de la gàbia
de ferro tots aquests anys.

MARE: Pagar, dieu?

BOTXÍ: La llei és la llei.

MARE: De quan ençà? No n'he sentit a dir mai res d'això!

BOTXÍ: Ara la llei és com us dic. De què us penseu que viuen guardians i executors?

FILLA: Per què hi discutiu? Pagueu-li, si podeu!

MARE: I d'on trauré els diners? Que no ho saps, que ni per menjar en tenim! Ni un ral! (A l'home:) M'heu dut a la misèria a mi i a la noia. Amb què us haig de pagar?

BOTXÍ: Doncs torneu-me el sac.

MARE: No, això mai. Això mai.

FILLA: Per què no, mare? El vent, com més va més glaçat és. Anem-nos-en.

MARE (*plorant*): Estimat, estimat nostre... No sé si encara no hem acabat el patiment i això és un engany. És aquesta la teva despulla? Si l'és, l'enterraré entre les nostres cendres, les dels pares i els infants morts. Però aquest no sé si és el cap que vaig estimar o el cap d'algun malfactor, d'algun criminal que va traïr un home honrat com tu i el va dur a la força! Potser és el cap de qui causà la nostra ruïna o la d'un company teu!

FILLA: Què esperàveu, doncs? Què? Digueu. Quina bogeria us feia esperar altra cosa?

BOTXÍ: Deixeu les arracades, o un anell.

MARE: Fa temps que les vam vendre per menjar.

FILLA: Anem. Deixeu-lo estar i anem-nos-en.

MARE: Doncs, potser, tens raó, filla... Amb el dubte, el deixem. Qui sap si no és una altra tortura. No passaràs més fred aquí esperant. Deixem el sac aquí, guardià, i feu-ne el que vulgueu.

BOTXÍ: Ah, això sí que no, mestressa! No us ho penséssiu pas. Això no pot quedar així: heu rebut el que demanàveu i ara heu de pagar a l'autoritat el que us pertoca. Heu de venir amb nosaltres. Avant!

Ekaterinburg

OFICIAL 1, OFICIAL 2, NOIA PAGESA 1, NOIA PAGESA 2,
GRAN DUQUESSA 1, GRAN DUQUESSA 2

*En un despatx improvisat en una casa russa,
al camp. Juliol de 1918.*

OFICIAL 1: Aquestes són les ordres, camarada.¹ Una escabexada que sonarà en la història: el tsar, la tsarina, el tsarevitx i les grans duquesses, tots! No en quedarà ni un! Correran les llàgrimes a torrents. Correrà la tinta a torreneres. I el món sencer s'ho creurà! Anys a venir encara els ploraran. Malgrat que aquests podrits tinguin tots els parents assegurats pels trons d'Europa, tothom creurà en la matança dels membres de la família imperial a Ekaterinburg! S'empassaran que cap dels seus no va moure un dit per a salvar-los la pell i que nosaltres els vam pelar com aviram en un corral amb un parell de ratxes de metrallera. (L'OFICIAL 1 *amença* l'OFICIAL 2 *amb el puny*.) Però a callar, tavàrix! Moixoní, del carnaval d'aquest juliol! No, eh? Jo que dic aquestes rucades no estic embriac, ni tu, que les escoltes, no has begut tampoc.

Pausa.

OFICIAL 2 (*impacient*): Què n'haig de fer de tots aquests vestits tan bons de dona i d'home?

OFICIAL 1 *no respon*.

---

¹ O tavàrix, com es vulgui.

No t'entenc; el teu llenguatge em sobrepassa; si vols que compleixi les ordres m'has de dir per què m'heu fet dur aquest munt de roba: cotilles, mitges, botes i geecs, bruses...

OFICIAL 1: A callar, cabrot!

OFICIAL 2: Em cago en la meva santa mare, i, si cal, en la meva ànima i tot! Diria que t'has tornat boig, Piotr Ivànovitx, que ets ben boig! No entenc res d'aquesta xerrameca, redeu!

OFICIAL 1: D'aquí un moment tindràs davant la carn de canó, la carn ferma i sense arrugues de les pageses poloneses que se'ls posaran; els enagos i les cotilles i les mitges de seda. Els dots vells no m'interessen, ni el vailet. A la merda la que farà de «rasputina» i els que faran de cornut i d'hemofílic! Els podran crivellar per tots cantons sense previ avís, però les mosses les tastarem abans!

OFICIAL 2: Que em pengin si no m'han donat metzines en la beguda! T'has guillat, tavàrix? Per què parles perquè no t'entengui?

OFICIAL 1: Han de semblar grans duquesses.

OFICIAL 2: Què?

OFICIAL 1 (*crident cap al defora*): Feu-les entrar! Collons! Tantes músiques i tanta gresca al pati, i tu i jo pencant en aquestes hores!

Entren dues noies d'entre 15 i 17 anys; van descalces i mal vestides, brutes. L'OFICIAL 1 se les mira. Elles s'estan dretes, tremoloses. Se sent, llunyana, música d'acordió o de balalaika.

OFICIAL 1: Aquí les tenim, Anton, saps de què parlo, ara? M'entens? (*A les noies*): Eh! Gira't, tu, la de la dreta, que et vegi! I ara tu, l'altra! He dit que et giris! (*Clava cops a les noies*.) Són com el bestiar, sols entenen els cops.

La NOIA 2 esclata a plorar.

OFICIAL 1: Gossa polonesa, no bramis, ara! Ni tu, tampoc!
(A la NOIA 2:) Sou germanes, oi? Ger-ma-nes?

*La NOIA 1 fa que sí amb el cap;
l'altra s'amaga la cara entre les mans.*

OFICIAL 1: Us heu d'assemblar vosaltres dues, us assembleu..., sí. T'hauria de rentar, perquè puts. Puts de fems de la cort d'on véns.

OFICIAL 2: No hem fet la Revolució Bolxevic per a la igualtat? Eh? No has fet la Revolució?

OFICIAL 1: Però aquestes panxes faran enemics. Són dones de l'enemic. No ho entens?

OFICIAL 2: Per la Revolució! Que és mà d'obra, futures mares de llauradors! Què en vols fer?

OFICIAL 1 (*Amenança l'altre oficial amb l'arma.*): Me n'estic de rentar-les en un bon cossi d'aigua calenta. Brutes i tot van bé.

Les noies estan agafades de les mans. L'OFICIAL 1 les separa. S'adreça a la més gran. Acompanya amb mímica les paraules per fer-se entendre.

OFICIAL 1: Filla meva; et posaràs un d'aquests vestits. Te'l deixo triar, eh?

Pausa.

Què me'n dius? Macos, eh? N'havies vist mai de vestits com aquests? (*Tot adreçant-se a la NOIA 2:*) I tu, borda, també. No em sentiu? No us bellugueu...? He dit que us els heu de posar! Anirem

---

a divertir-nos una estona, a ballar, eh? (*Gesticula com quan es balla agafat.*) Com xalarem, tu i jo. (*Assenyala-la. Cap a la NOIA 2:*) I tu i aquell altre. (*Assenyala l'Anton Ivèkovitx.*)

Les noies aturen el plor. Sembla que entenen el que diu l'OFICIAL 1.

NOIA 1: Ballar? Sí, sí.

NOIA 2: Amb aquell? (*Signa l'OFICIAL 2.*)

OFICIAL 2 (*malhumorat*): No, amb mi no. Jo no m'hi fico, en aquesta comèdia.

Les noies agafen, a l'atzar, roba de la pila.

OFICIAL 1: Els tacaràs, fotre! Amb un fregall us hauria d'escatar la brutícia que dueu! Anton Ivèkovitx! Frega-les amb un grapat d'espart o de palla!

OFICIAL 2: D'on el vols treure l'espart? I la palla escasseja.

OFICIAL 1: Doncs, raspa-les amb la baioneta! (*A les noies:*) Afanyeu-vos, vosaltres dues! Trieu dos vestits.

Les noies no saben què fer-ne de la roba. L'OFICIAL 1 alterna la falsa amabilitat amb la brutalitat.

OFICIAL 1: A tu, Marianka, aquest! I a tu, Anianka, aquest! Au, vinga! No us dieu així totes les poloneses? No? Que és estrany!

OFICIAL 2: Tenen la cara molla de plorar.

OFICIAL 1: Eixugueu-vos la cara amb aquest drap. (*Agafa un xal de la pila de roba, fa el gest d'eixugar-s'hi la cara i els el llança. Quan les noies s'han eixugat la cara les va despullant, a poc a poc.*) Us han de retratar ben vestides, arrambades a la paret.

Pausa.

Sabeu què és un retrat? Ta-ka, ta-k, ta-ka tak...
Ta-ka-tak.

NOIA 1: Sí, retrat...

OFICIAL 1: Us el farà un escamot de retratistes.

*La NOIA 2 vol provar de riure per complaure
l'OFICIAL 1, però no pot.*

OFICIAL 1 (*a la NOIA 2*): Riu, tu! No en saps de riure? Així, veus? T'haig d'estirar la boca amb els dits? Riu, collons! Riu, bagassa, riu! I tu, riu, també. Així m'agrada. Veus, Anton Ivèkovitx, com riuen? Faran una bonica estampa de vosaltres, quan sereu a terra, que sortirà als diaris de per tot arreu. Sí, sí, de vosaltres. Quieta, ara! Endavant no sereu més unes pobres mortes de gana del terror de Polònia; sereu les grans duquesses mortes! Eh?, Anton, sents? Tinc enginy, jo, parlant! (*Va a la taula, treu unes fotografies d'un calaix.*) Aquestes sereu. Les filles del tsar! Maco, oi? (*Riu. Els assenyala els vestits.*) Són vestits seus.

NOIA 1 (*Cau de genolls davant l'OFICIAL 1.*): Senyor, senyor... Fam, fam, Senyor...

OFICIAL 2: No els hauríem de donar menjar abans de... vestir-se?

*Les noies deambulen nues, tal com els cops
de l'OFICIAL 1 les fan deambular.*

OFICIAL 1: Als mugrons! Per què li creixi allò que encara no té prou gros? No tenen mamelles les vaques poloneses, digues?

Engega cops de peu a les noies.

OFICIAL 2 (*Els ofereix beguda.*): No tinc altra cosa, filla...

La NOIA 1 es força a beure un glop i la NOIA 2 la imita. S'ennueguen, estosseguen, es van vestint com poden. Entrepasseguen, cauen.

OFICIAL 1: No, no correu tant, burres! (*Acaricia les noies.*) Primer les camises. Duen camises les duquesses, no ho sabíeu? Això! Porques, que aneu sense camisa, vosaltres! Sembleu truges! I les cotilles, que heu de tenir bona figura i heu de caure a terra amb una mica de gràcia, quan us pelin!

OFICIAL 2: Si no se'n deuen posar de cotilla, perquè ni en tenen!

OFICIAL 1: Vols dir? Que se les posin igualment. M'agrada que no hi falti res en aquest plat. I ben amanit. (*Les va vestint.*) Ja us hi ajudaré jo... No! Els braços per aquí. Has vist que s'ho volia posar de cap per avall?

OFICIAL 2: Si ets tu, que t'equivoques...

OFICIAL 1: Doncs, ajuda-m'hi tu! La mamella a fora! Ensenya-la una mica..., més encara...

OFICIAL 2: No veus que no funcionarà! Si les maltractes d'aquesta manera, cauran abans d'hora.

OFICIAL 1: No cridis el mal temps, que són més valentes del que fan veure. És comèdia que pateixen. Comèdia! Si els agrada a elles tot això. Oi, que t'agrada? (*Masega els pits de la NOIA 1. Contempla com s'han vestit.*) Bah! Després vindrà la tavarixa a perfilar-vos. No us hi encaparréu. Per a mi aneu bé així. (*Arreglant-li el vestit a la NOIA 1:*) I t'hauran de pentinar també i de calçar-te unes sabates com cal. (*Estira un parell de botines de dona de la pila de roba.*) Veus? Aquestes? Anton Ivèkovitx: mira si aquestes faran el fet.

OFICIAL 2: No t'ho sabria dir, tavàrix. No tinc bon ull per a aquestes coses. Però primer s'han de posar les mitges.

OFICIAL 1: Collons, és clar, les mitges! Però si amb les faldilles llargues no es veuran!

OFICIAL 2: Que sí, que es veuen! I les lligacames, que si no cauen i arrosseguen.

OFICIAL 1: Ei, tu, pagesa! A veure com te les poses? Te les has de posar com una puta de bordell de preu. Ep! No, així, no! T'hi ajudaré jo! (*Agafa unes mitges; les ensenya a la NOIA 1.*) Són fines? Molt fines, toca-les. És un plaer posar-se unes mitges tan fines, eh?, quin gust? Llàstima que només les podràs dur unes hores.

OFICIAL 2: Unes hores? No deies que demà...

OFICIAL 1: No, és clar; les durà per sempre, però els morts no hi senten, no se n'adonen.

OFICIAL 2: No és ben fet això, tavàrix. No hi estàs d'acord?

OFICIAL 1 (*enrabiad per l'observació de l'OFICIAL 2*): Rebo ordres, i no em privaràs que les compleixi com vulgui. No hi ha detalls dels preparatius. Només han de passar per les de debò quan facin la descàrrega, quan les foradem, perquè no hi faltaré, jo. No en podem treure algun partit d'aquest carnestoltes? No les puc cardar, primer? I tu, per què no ho vols, perquè ets imbècil!

OFICIAL 2: No em fan goig. No pot dur bona sort això.

OFICIAL 1: No siguis gallina! Supersticions, en dic d'aquestes manies! Saps? Ni revolució ni l'hòstia consagrada: su-pers-ti-ci-ó! (*Cridant al defora:*) Que entrin!

Entren la DUQUESSA 1 i la DUQUESSA 2. Tenen l'edat de les camperoles. Resten dretes.

OFICIAL 2 (*confidencialment*): No ho hauries de fer, tavàrix. No hi ha necessitat d'exposar-nos inútilment. Sembla que t'hagis tornat boig! Aquestes (*Assenyala veladament les duquesses.*) ens poden dur complicacions.

OFICIAL 1: Per la Revolució Bolxevic! Les haig de comparar! S'hi assemblen?

OFICIAL 2: Tenen nas, dos ulls, dues orelles...

DUQUESSA 1: Soldat, no teniu cadires perquè seguem?

OFICIAL 1: No. Haureu d'estar dretes. (*Sarcàstic*;) No us puc cedir la meva. (*A l'OFICIAL 2:*) S'hi assemblen? (*A una de les duquesses:*) Aquesta desgraciada polonesa pot passar per vós, altesa imperial? Quina ets tu, de les quatre filles del tavàrix Romànof?

La DUQUESSA no respon.

OFICIAL 1: Tant se me'n fot. I per Vós, Altesa Imperial, aquesta altra camperola hi podrà passar?

Les DUQUESSES romanen en silenci.

OFICIAL 1: Hauríeu de donar-me les gràcies per com m'hi escarrasso! Us podreu enretirar d'aquí a un moment. I no m'emprenyeu amb cara d'ensumar merda! Perquè aquestes siguin còpia exacta de vosaltres us hauríem de mesurar, eh? Quantes lliures de carn, Altesa? Quantes d'ossos, quantes de sang? Pren-los les mides, Anton Ivèkovitx.

OFICIAL 2: Jo? Ja t'ho faràs ben bé tu. De debò, que aquestes camperoles estan força més esprimatxades i fan més mala cara. I tenen les mans plenes de clivelles.

OFICIAL 1: Pel temps que han de durar...

OFICIAL 2: Permeteu-me de veure el vostre dentat, duquessa.

OFICIAL 1 (*a la camperola*): I el teu, mossà? I vostra Altesa?
(*A l'altra camperola*): I el teu? Dintre d'uns anys, el d'ella passarà pel vostre, Gran Senyora! Els del cap d'amunt saben el que fan amb aquesta farsa. Qui ho havia de dir? Aristòcrates i bolxevics d'acord! Pacte secret, i el món que us plori, ronya! Només vosaltres (*Assenyala les camperoles i les duquesses.*) esteu enfrontades. Les unes al forat i les altres... com sempre.

OFICIAL 2: Això em fa venir ois. Vomito!

OFICIAL 1: No entenen la nostra llengua, aquestes pobres bèsties: són sordes i mudes. Enretireu-vos, Alteses.

DUQUESSA 1: Pagareu amb la vida aquesta vexació, soldat.

OFICIAL 1: Oficial!

DUQUESSA 2: És indignant! Us faré assotar abans que us matin.

OFICIAL 1: No us envalentiu, alto! No us envalentiu! Els accidents en aquesta part del món sovintegen. I, ara, fora!

Les DUQUESES surten.

OFICIAL 1: Més música! Les dues duquesses de reposició són a punt! Després prepararem les altres dues i els (*amb èmfasi*): papàs: hi ha temps per a tot.

Sona cada vegada més a prop música de balalaika o d'acordió, segons es vulgui. La NOIA 1 parla en veu baixa. Se suposa que resa en la seva llengua o es queixa. Ella i la NOIA 2 fan gestos d'esgotament i de dolor. La NOIA 2 s'arrauleix en un racó al terra. Fa senyals de tenir mal de ventre.

OFICIAL 1 (*a la NOIA 1*): Balla, ara, bagassa porca, que després t'haig de cardar! Escalfa'm!

*La NOIA 2 s'adreça gemegant a la seva germana.
El que diu equival a: «Germana, germana meva...
Mare meva, Verge Maria!».*

OFICIAL 1: Té els rínxols més fins, es veu a bell ull! Sembla mentida!, la gossa polonesa té els cabells més fins que l'aristòcrata. Si no pudíeu de fems...

OFICIAL 2: És la pudor de la misèria i del dolor, tavàrix. No tens germanes, tu?

OFICIAL 1: No. Com aquestes no. Són bordes, no ho sabies?

La gestualitat de la NOIA 1 ha d'equivaler a: «Què ens faran?», etc. La gestualitat de la NOIA 2 equival a: «Tinc por». La NOIA 1 igualment —en l'actitud— s'endevina una pregària molt simple per exorcitzar la por, com és ara: «Déu meu, que no ens facin patir gaire. Que morim ben aviat». En l'actitud de la NOIA 2 hi ha aproximació a la germana, no voler-se'n separar: «Que morim al mateix instant, germana, i entrarem juntes al Cel».

OFICIAL 1: Balla, gossa, balla! Que no em sents? Balla! Quina poca gràcia que hi tens, me cago en ta mare puta! I si no vols ballar, no ballis, que igualment estic a punt per cardar-te! I a tu, igual. Anton, agafa la teva.

OFICIAL 2: Jo d'aquesta carn no en vull tastar. A quina hora ha de ser?

OFICIAL 1: A punta de dia.

OFICIAL 2: Sort que el temps passa de pressa. Ja no ho aguanto.

OFICIAL 1: Després de «retratar-los» a tots, al carro i a l'aiguamoll... s'haurà acabat la funció. Aguanta, Anton Ivèkovitx. No falten gaires hores...
(A NOIA 1:) Tu, vine cap aquí. (*Es descorda i se'n duu la NOIA 1 cap a un racó.* A NOIA 2:) Després et tocarà a tu, que bades, amb la boca tan oberta, esperant-la...

OFICIAL 2: Ni que em matin! Me cago en Déu! Jo d'aquesta carn no en tataré. Visca la veritable revolució!

Dansa mortal

PART PRIMERA

REI, REINA

*València, sis dies abans de Nadal, el 1347, dins
la cambra reial, al costat del llit.*

REI: Ah, ah, ah! (*Emet roncs, crits desconsolats, de crisi.*)
No, No. No m'ho han fet a mi, no. Em sentiu?
No! I ningú no ho podrà dir mai. Ningú! Els meus
consellers insisteixen sobre aquest punt i, així ho
veurà la posteritat. Era una cerimònia popular, un
acte públic nou, qualsevol cosa, però allò que «ells»
volen que hagi estat... mai!

REINA (*sense que el REI la senti*): Una dansa divertida. Molt
divertida! Fèieu una bona fila!

REI: Vull fregit el cervell dels unionistes! M'empassaré el
cor bategant dels fonedors de la maleïda campana!
Ni escapçats, ni penjats, ni arrossegats, ni llengües
foradades, ni escorpins als ulls, ni ficats dins bótes
amb claus, res no serà prou! Vull que em duguin
els pits bullits de les dones dels provocadors! No.
No m'ho han fet a mi. No he ballat. (*Va ballant en
plena crisi, amb ritmes diversos i tonades i volums
diversos.*) No he ballat, ballat, ballat, reballat,
ballada, ballaruga, ballarusca, balletada, ballotit...
No he ballat! No em van atabalar amb els seus
tabals, no em van fer giravoltar amb les seves
trompes ni xirimies, no em van fer fer giragoneses,
ni reverències, ni em van marejar, ni van privar-
me de dormir fins avui. No em van vexar! Digueu
que no! Capolaré com la carn de vedella qui gosi
a contradir-me!

REINA: Senyor, Senyor... «No» us han fet ballar.

REI: No ho anomenau; vaca lusitana! No s'esmentarà més en el meu imperi el mot *ballar* en serà bandejat, prohibit *ad aeternum*.

REINA: Heu de prendre els remeis que us va recepat el físic, Senyor. No dormiu, d'ençà de la ballada. (*Cantussejant, va repetint:*) «Malhaja qui se n'irà. Encara, ni encara...

REI: Calleu!

Venta una cleca a la REINA.

REINA (*S'eixuga el nas, que li raja sang, i roman quieta.*): Sí, Majestat.

El REI es masturba frenèticament.

REINA: Majestat, Majestat? No sóc prou bona, jo per a...?

REI: Fora, fora! Ni vós, ni cap. Maleït cap de colla de barber, maleït barber!

REINA: No hi penseu més en en Gonçalvo!

REI: En qui, goseu a dir...?

REINA: En ningú, Senyor.

REI: Potser dormiré, ara... Maleïda Unió. (*Torna a la seva dèria.*) No s'ha sabut mai, ni en la història antiga, que fessin ballar els reis. No es troba en les Sagrades Escriitures, oi que no? Les heu llegides, vós?

REINA: El meu confessor me les «recitava» a trossos: eren un xic, com ne diria...? Poc entenedores, enigmàtiques.

REI: Ni tampoc en Grècia ni en Roma, ni entre els pobles bàrbars. No! No!

Li torna a agafar la crisi.

REINA: Faré venir el vostre físic. Potser heu de prendre uns altres remeis. I potser també n'hauré de prendre, jo.

REI: Vós, «maleït siga»! També vós? «No heu ballat»! «No heu ballat tampoc»! Repetiu amb mi: «No ens han fet ballar», «No ens han fet ballar», «No ens han fet ballar»... A veure: repetiu-ho!

REINA: «No ens han fet ballar». «No ens han fet ballar»...

REI: «No hem ballat». «No hem ballat».

REINA: «No hem ballat». «No hem ballat».

REI: Vós, «no» us heu inclinat mai davant la gentalla; no li heu dat les mans al porc del barber, ni l'heu aplaudit, ni li heu fet reverències com una barjaula de raval.

REINA: Si a mi tant me va fer! Era divertit! Tan sorprenent, tan... mai no vist!

REI: Calleu, o us trenco la cara, desgraciada! Era una cobla vulgar, indecent, mal escrita. No hi tenia grapa, un barber! Què havia de compondre ell?

REINA: Què voleu que us hi digui...? (*Va per cantussejar:*)
«Malhaja qui se n'irà...»

REI: Qui compon les cançons aquí sóc jo! Jo sóc el poeta!

REINA: No me'n recordava, Senyor.

REI: Malparit, i malparits tots ells. Quina tortura serà la més adient, què hi tiraré a les goles que llançaven aquelles paraules plenes d'orgull? De triomf! No us ha durat pas gaire la victòria!

Crida, un altre cop, descontrolat.

REINA (*insinuant*): Voleu que ara us ho faci, Senyor?

REI (*Venta un clatellot a la REINA.*): Ningú no m'ho ha fet tan bé com jo. Fora!

PART SEGONA

GONÇALVO, barber; BERNAT, jurista; REI; REINA

*Cinc dies abans de Nadal, en un calabós,
a la ciutat de València, el 1347.*

GONÇALVO: No tornarà repicar la campana de la llibertat.

BERNAT: La campana que darà el senyal per cremar
València sonarà. I sembrar-la de sal. *(Fent un crit):*
No havien de sobreviure a les ballades!

GONÇALVO: Vosaltres no l'havíeu de deixar sortir de
ciutat. Quina «pesta» temia ell sinó els nostres
drets? No havíeu de creure en la seva paraula.
I quina paraula era? La del rei? La d'un traïdor,
que prenieu per la paraula de Déu.

BERNAT: Aquell vespre era l'hora de fer-ho. I ara fórem
victoriosos, i, amb nosaltres, la veritat i la justícia...

GONÇALVO: Calleu. Amb aquestes paraules «ell» justifica
els carnatges.

BERNAT: Més us valia continuar pelant barbes! Per què us
hi ficàveu a fer de cap de colla?

GONÇALVO: Què dieu? No vam entrar al palau...? Aquella
gentada? No els vàrem fer alçar del llit i no van
ballotejar, en robes blanques, reina i rei? Què no ens
concedia, llavors? Ballava al so de la nostra música!
On s'és vist?

BERNAT: Enlloc. Ni tampoc no es veurà mai més. Boigs,
boigs maleïts!

GONÇALVO: Si no l'havíeu deixat fugir, perquè aplegués
els seus aliats! Aquest va ser l'error.

BERNAT: Era més senzill acabar-ho en aquella cambra.
(Posa el cap entre les mans.)

GONÇALVO: Va ésser tan curt, que ni vaig tenir temps
d'adonar-me'n!

BERNAT: Els jocs amb foc no duren.

GONÇALVO: De quin joc parleu, misser Bernat, jurista; el savi? Eren dos ninots de cartró, com els que passegem a les processons, com l'àliga i els dracs, que cada any repinten, perquè es descoloreixen. I perquè els repinten, només per això, continuen podent sortir a fer maco, amb els colors llampants, ah!, sí!, i perquè algú els carreteja, amagat a dins, mirant per un trauet, dissimulat, per a no entrepassegar i fotre's de morros.

BERNAT: Els qui passegem els ninots són més nombrosos que nosaltres! Qui us penseu que és el rei?

GONÇALVO: Un home que pixa i caga...

BERNAT: No podeu ser tan ximple com feu veure. Cent caps tinguéssim, cent ens en tallarien.

GONÇALVO: Bernat; vós sou una altra mena d'home... No sé si m'entendreu; aquell vespre...

BERNAT: Sí, aquell vespre què dimoni...?

GONÇALVO: M'havien nascut ales als peus i ningú no me les arranava. Era com, d'ençà que era infant, somniava que la vida havia de ser; una ballotada. Tots teníem els peus alats: mariners, mercaders i menestrals volàvem. Mai els tabals, ni les trompes ni les xirimies no havien sonat tan alegres, ni nosaltres no havíem estat tan lleugers de pes!

BERNAT: D'aquella ballotada «mal acabada» ens ha vingut la mort. Darrere cadascuna d'aquestes parets hi ha algú dels nostres que pateix.

GONÇALVO: Si ara fos a fer!

BERNAT: Ara? Malaventurat, malaventurat, malaventurat! Que us penseu que jugàvem?

GONÇALVO: El tenia tan a l'abast a «ell»! A tocar de mà. El rei En Pere, cruel, sanguinari, arter. Però no... No el podia ser, no era possible que aquell homenet espantat, amb barba per raure —duia la cara amb dos dies de pèl, Bernat—, esblanqueït i ronc de la

por, fos «ell». El de les mortaldats i el punyal sempre a punt havia de ser un altre. «Aquest home que sua d'angúnia i a qui li pengen les carns de menjar massa bé, no és un monstre inhumà», jo em deia. I aquella xiqueta, tan boniqueta, encara marejada del viatge per mar —que havia arribat feia dos dies a ficar-se al llit per a dar-li un hereu— tampoc no era la reina. No eren ni més ni menys que la dona i jo atrapats abans d'anar a la latrina. I en camisa! En camisa amb els cabells deixats anar i sense vels, la noia! Hauria ballat de gust ella. L'home malvat semblava menys dolent, gairebé us diré, Bernat, que semblava bo. (*Acostant-se cap a en BERNAT, que se l'escolta atònit:*) Només els vam fer ballar.

BERNAT: Matar-los havíem de fer, que ni un per rastre no en quedés Per testimoni. Érem més músics que botxins. Per això hem perdut!

GONÇALVO: Rumieu la defensa, jurista del diable!

BERNAT: No hi ha defensa, pobre Gonçalvo. Com ens faran morir, això rumio. Els de casa, qui sap on són?, en la misèria. Els nostres béns confiscats...

GONÇALVO: Béns? Només tinc l'obrador de barber.

BERNAT: Teniu? Ni això no li queda avui al vostre fill de mesos.

GONÇALVO: Ell i la Guillemona... pobres. No pot ésser! És desmesurat! No els vàrem respectar la vida, nosaltres? No els vam perdonar?

BERNAT: Qui som, ni vós ni jo ni tots els que érem, que els poguéssim perdonar? Qui?

GONÇALVO: És tot el que em sabeu dir? No hi podem fer res?

BERNAT: Només podem evitar la mort infamant, a hores d'ara: que ens pengin!

En GONÇALVO calla.

BERNAT: Demanaré clemència: no vull que em pengin, jo!

GONÇALVO: De debò, no se us en fot? No se us en refot?

BERNAT: Demanaré perdó; perquè em tallin el cap.

GONÇALVO: I això serà clemència? (*Riu, amb unes rialles desesperades:*) Això? Que us escapcin, clemència?

BERNAT: Per a mi sí. Demaneu-ne vós!

GONÇALVO: Per a fer-me escapçar? No, massa honor!
Gràcies! Reverències! (*Imita una reverència de cort, exageradament:*) Però us entenc, jurista, malgrat tot. Per a romandre viu i lliure, potser m'ho pensaria... Pel fillet i la dona... Per això en demano de clemència. Per això: cent voltes... Tota una llarga vida... (*Riu.*) Però, perquè m'escapcin, perquè m'escapcin? Ai, Bernat, quins acudits que teniu els homes de lletres!

BERNAT: Boig!

S'obre la porta, que dóna a una sala.

El REI, acompanyat de dos botxins.

La REINA, aguantant-se, amb penes i treballs.

REINA: Senyor, vulgueu-me dispensar de ser-hi present.

REI: Hi sereu, baldament, us hagi de clavar en terra.

REINA: Senyor, em moro.

REI (*als botxins*): Aguanteu-la!

REI (*a en Gonçalvo*): A veure, quina cara feu...? Sí, vós! Us l'han marcada amb el morro de vaca veig. Gairebé ni us hauria reconegut. «Malhaja qui se n'irà...» Era així..., o no? (*Pausa breu.*) Per què heu de fer cançons, barber?, i d'aquestes, tan perilloses?; qui us heu pensat que sou? A rentar els atuells de la barberia heu d'anar! A raure tinya!

GONÇALVO: Jo faig les tonades com qui pixa, però vós hi patiu...

El botxí fa callar, d'un cop de fuet, en GONÇALVO.

REINA: Senyor, la vista se m'enterboleix, les orelles em xiulen.

REI (*sense fer cabal de les queixes de la REINA*): I menar les danses... Què volíeu, pobre barber amb aquell ballotit? Atabalar-me, causar-me insomni, capficar-me? Doncs, no, no ho heu aconseguit! Fer-me giravoltar al vostre gust, fer-me fer giragonses com us vingués de grat? Que saltironés fins que em maregés i caigués als vostres peus ronyosos? I la reina? Que s'inclinés davant la gentalla, que us riguéu les gràcies, volíeu? Que us des les mans i ajupís el cap i us aplaudís, com una bagassa del vostre raval? Vau fer una mala cobla; molt dolenta.

La REINA cau.

REI: Us l'hem millorada. «E qui no us rossegarà suara, suara.» No la ballareu tan content aquesta volta arrossegat pels carrers.

GONÇALVO: «Arrossegar» s'arrossega.

Un botxí fa callar d'un cop de morro de vaca en GONÇALVO.

REI: Ah, sí...? Després d'arrossegat sereu penjat. La ballada s'acaba malament per a vós.

GONÇALVO: Nosaltres només us vàrem fer ballar. Com pot ser? Com? Només per un ball? Feu-nos ballar, doncs, però deixeu-nos viure! Vós sou viu i ella és viva! Això no pot ser de debò! Ens enganyeu! Per unes ballades? Per unes cobles han de morir centenes d'homes plens de delit? No lliga: ballem! Què voleu que balli? No ho veieu, que és massa per no res? Que és desmesurat, i no pot ser?

---

*Durant les rèpliques vinents en GONÇALVO
no s'aturarà de repetir les frases de protesta,
embarbussant-s'hi, sense control.*

BERNAT: Senyor, us suplico...

REINA: Senyor...

REI: No cap paraula! Ni una.

REINA: Però, sóc jo, qui us vull dir que em sento morir...

BERNAT: Tan sols que em perdoneu el mal que us he fet...

REI: Prou! (A la REINA:) Doncs, moriu-vos, d'un cop! Ara
que em duguin la beguda!

*Entren dos botxins amb fogons i atuells
on hi ha metall fos.*

REI: La festa dura encara. Que toquin, com llavors, els
tabals i les trompes i les xeremies. Veieu aquesta
massa fosa i roent que sembla vi?

BERNAT: Senyor...

REINA (*simultàniament amb en BERNAT*): Senyor...

REI: Alceu els cullerots, minyons, deixeu caure el raig de
ben enlaire, que vegin bé com brilla. Què pot ésser
açò, barberet? No ho endevineu? S'assembla a algun
licor conegut? Mai més no repicarà a conxorxa la
vostra campana: vet-la aquí! Els qui la varen fer fer,
que entrin! I vós, insolent, ara mateix, cantareu i
ballareu el primer de tots, i d'aquest coure fos, en
beureu com ells, tots els traïdors, fins que les cobles
se us estroncaran a la gola.

GONÇALVO: I ella ballava divertida... No pot ser;
per un ball...?

REI: Que beguin, que se l'empassin tot. I, «segons
la paraula del psalmista»...

*Un gran petard interromp el parlament
del monarca.*

GONÇALVO: Nosaltres us vam deixar la vida!

Santa Joana

JOANA, VEU 1, VEU 2, VEU 3, CONFESSOR DEL SANT OFICI 1,
CONFESSOR DEL SANT OFICI 2

En un calabós, a Rouen, el juny de 1430.

JOANA: Jo sóc la Donzella d'Orleans, Joana d'Arc, santa Joana. Santa, malgrat jo mateixa. Calia un símbol potent. Tan potent que tallés l'alè, alguna cosa amb molt de ganxo publicitari, com diríem avui. I què millor que una heroïna; una dona vestida d'home dalt de cavall? Una grangera de la Xampanya, o de les Ardenes...? Fa tant de temps d'això que ja no me'n recordo, d'on era! I què hi fa, que fos d'una comarca o de l'altra, mentre poguessin utilitzar la meva persona per a la causa del delfí? I la causa del delfí era la causa de Déu: i Déu estava de la seva part. Però aquell déu (*amb tristesa sincera*) no era pas el meu Déu! No, no us penseu que com ara m'expresso, amb aquesta barra, amb aquest —diguem-ne— cinisme, m'expressés llavors! No: al segle XVè el meu vocabulari de dona pagesa era molt restringit: mainada, carreta, bous, fems, escudella, esclop, llesca de pa, cossi, vaca, vedella, sègol, jaç... I el meu pensament?, doncs d'acord amb aquest vocabulari. El meu pensament no existia. Em limitava a repetir les consignes que em dictaven desperta i adormida; desperta i adormida. Tothora repetia paraules. Avui foren eslògans; «slogans» que deien uns altres, sempre uns altres, que no m'eren amics, sinó enemics. Obeïa ordres de les «veus» o dels tribunals. Amb el cor a la mà; espectadores i espectadors; jo no em volia moure de la cuina de casa. Passava farina, pastava, bullia les sopes, les posava a taula, anava a cercar aigua... Era una criada més dels pares i germans, però ja m'estava bé, i era més còmode que muntar un

corser i emprovar-me una armadura i empunyar una llança. Pesaven, lliures i lliures..., no sé pas quantes, uf! Des de petita que ajudava les minyones i els mossos de casa. La mare, pobra dona, no tenia gaire salut, però tampoc no estava malalta. Allò que van dir... que a casa es van tornar bojós perquè me'n vaig anar a la guerra, no és veritat. No varen pair mai que els deixés sense un parell de braços que ajudaven de sol a sol, i els tragués l'ocasió d'emparentar amb pagesos ben estants, si em casaven bé! I jo era més aviat ben plantada... Era tan bonic escoltar les veus al començament! Era una cosa diferent de tot el que m'envoltava, engrescadora, ai, ai, ai! Des de petita que veia a passar les tropes borgonyones i les tropes angleses. Arrasaven els camps de blat i de sègol. Deixaven els camins i passaven pel bell mig dels conreus, eixonaven els sembrats a posta! Si entraven als masos buidaven el rebost i omplien la panxa de les dones. A mi no em van tocar. Les veus em varen dir sempre com n'havia de fugir dels mascles, com me n'havia d'amagar.

VEU 1 (*veu de dona, un xic estrident, i com de qui dona ordres amb impertinència*): Joana! T'has rentat el cul avui, Joana?

JOANA: Oi, tant!; me l'he rentat al torrent.

VEU 1: I ningú no t'ha vist, Joaneta?

JOANA: Ben bé, ningú.

VEU 1: T'has de mantenir neta fins i tot de la mirada d'un home, perquè en tu es faci el miracle. Tampoc no faràs cas de les picors que sentis a l'entreuix. Renta't i mai no t'hi gratis!

JOANA: No, no m'hi he gratat mai. He vist una mosseta que ho feia amb un branquilló, però jo no ho he fet mai, ni amb el dit.

VEU 1: Perdries tota la virtut; ja ho saps! El delit no esbravat d'aquesta gratera és el secret de la

---

teva santedat, Joana. Ni ara, ni mai, no ho facis!
Mossega't els llavis, respira fondo i pensa que un
dia seràs santa.

JOANA: Què vol dir això de «ser santa»?

VEU 1: Faran imatges teves, les col·locaran dalt dels altars
voltades de ciris, les veneraran. I seràs al cel amb la
Verge i els àngels. T'agrada?

JOANA: Sí, sí, m'agrada molt! Però com ho faré, pobra
de mi?

VEU 1: Pacència, filla. T'ho direm al seu temps. Ara,
prega.

JOANA: A quin sant haig de pregar?

VEU 1: Prega'm a mi, que sóc santa Caterina, verge.

JOANA: I com sabré que sou vós i no cap altra?

VEU 1: No coneixes la meua veu? (*Fa una mena d'esgarip.*)
Confia, abandona't, Joana, no ho vulguis saber tot.
Confia en Déu.

JOANA: Les coses eren així, espectadores i espectadors.
Quina angúnia, quan no estava segura si era Déu
o «l'altre»! No el vull anomenar... Perquè m'han
repetit tant que potser l'era! De vegades sentia una
altra veu de dona: era santa Margarida. No les vaig
veure mai. Sonava, com us diria que sonava? Com
un xiulet, i a voltes, com un ressò.

VEU 2 (*Sona amb timbre telefònic estrafolari.*): Joana,
Joana, Joana...?

JOANA: Sí? Digueu? Qui sou?

VEU 2: Sóc santa Margarida, filla meua.

JOANA: Què maneu?

VEU 2: Has de salvar França!

JOANA: Ai, Mare de Déu, Senyor!

VEU 2: Vesteix-te d'home, Joana. T'has aixafat els pits ben
aixafats, t'has retallat bé el serrell? Cavalca. Has de

---

cavalcar bé, i amb la sella, com els bons cavallers que van a la guerra. T'has entrenat avui?

JOANA: En aquella època ja duia els cabells com un patge i em confonia entre els joves per la meua manera de vestir. En la batalla acollonia els soldats anglesos, però no era pas perquè tingués una figura imponent, no: era per la fama del poder màgic que els «meus» escampaven «amb segones»; per utilitzar-me, vull dir.

VEU 2: El cap dret, amunt, amunt! Llança enlaire, enlaire!
Al trot, al trot. Tornem-hi, au! Cap dret, regnes més fluixes, més. No enrampis els dits; així...!

JOANA: Em canso, em canso, em canso! Deixeu-me bufar!

VEU 2: No has de defallir. Ho has de fer per França! Al galop, al galop...

JOANA: Què és França, bona santa Margarida? Que no ho acabo d'entendre gaire.

VEU 2: El delfí; l'exèrcit del delfí, i dels parents del delfí, la bandera del Delfí i dels parents del Delfí, els seus palaus, les seves catedrals, les seves esglésies...

JOANA: I els camins, i els camps de blat i les vinyes, i els infants, i les cançons... ?

VEU 2: Sí, sí, tot això també, també. Sí, sí.

JOANA: I l'aire, i el vent, i el sol...?

VEU 2: Ah? Això altre també és dels anglesos i dels borgonyons, dissortadament! Dels enemics de França, dels enemics de Déu, dels teus enemics, Joana!

JOAN: Dels que es pensen que sóc bruixa, voleu dir?

Silenci per part de les veus; pausa breu.

JOANA: Només les bruixes senten veus?

VEU 3 (*de timbre més greu que les altres dues*): Ca! Tothom en sent, però són unes altres veus...

JOANA: Com són, digueu-me, santes meves estimades, per l'amor de Jesús i de la Verge Maria, feu-me saber com són les altres veus!

VEU 3 (*en un garbuix*): Són enganyoses, falses, blasfemes, idòlatres, diabòliques, mentideres, herètiques, apòstates, contràries a l'Església. No volen el teu triomf, sinó la teva perdició.

JOANA: I vós, qui sou?

VEU 3: Aquell que t'acompanya, que no et deixa de dies ni de nits; sents el meu alè?

JOANA: Ah, sí que el sento! Sou home?

La VEU 3 no respon.

JOANA: Santa Caterina m'ha prohibit de tenir-hi tractes.

VEU 3: No tinc sexe, Joana. No sóc més que un desig en el temps.

JOANA: No us entenc. Em feu por. Jesús, Maria, Josep!

VEU 3: Xxt. Calma!

JOANA (*plorant*): Senyor, Senyor, Déu meu, ajudeu-me, bon Déu! Sóc bruixa, jo? Jo no ho sé... Ni això ni res no sé... Uns dies penso que en sóc i uns dies que no. I vosaltres: sou els meus guies? (*Silenci.*) Si els sou per què heu deixat que em capturessin els borgonyons? Per què em vàreu dar ordres que em menaven a la desfeta i no a la victòria?

VEU 1: Joana, Joana... Els camins de Déu són tortuosos. Confia.

JOANA: He confiat en vosaltres, i els borgonyons m'han venut als anglesos. Els anglesos m'han lliurat a la Inquisició i la Inquisició —com que els anglesos

perden la paciència— perquè no m'acaben de matar mai, i la Universitat de París tampoc no calla... No sé què em farà la Inquisició o això que en diuen el «Sant Ofici»!

VEU 1: No et recordes de la passió de Nostre Senyor?

JOANA: Però jo, pobra de mi, no sóc Nostre Senyor! Sóc una camperola, filla de camperols, sense a penes lletra, sense fortuna, que m'he jugat la vida per...

VEU 1:... Per França.

JOANA: Si havia nascut a l'altra banda de mar no me l'hauria jugada per Anglaterra?

VEU 2: Però què diu, què xerra, què garla, aquesta desgraciada? Renta't el cul i calla. Obeeix com a bona noia!

JOANA: En aquest calabós no tinc ni aigua per beure. Com em podeu deixar sense un glop perquè begui i dir-me que em renti?

VEU 2: El Tribunal Eclesiàstic t'ha de trobar el cul com una patena!

JOANA: Per què me l'han de mirar tantes vegades? Quina «santa» ha passat per aquesta vergonya, quina?

VEU 1: Totes les màrtirs del cel. És la primera cosa que interessa als teòlegs: què hi tens, entre les cuixes.

JOANA: Traieu-me d'aquí. No vull que em tornin a eixarrancar sobre les taules i m'ensumin com a gossos. No vaig guanyar prou batalles per al Delfí, abans que m'agafessin, no us he tret prou castanyes del foc a tots plegats, que no doneu ni la cara?

VEU 3: En el futur...

JOANA: Quin futur? Eh? És bo el meu futur? És bonic? Digueu-m'ho! Segons com, me'n desdic, de tot. Ja n'estic farta. Vet-aquí que m'heu fet endevinar coses que no m'interessen i ara no puc saber

si em duran a la foguera! Vull fugir. Reposar.
(*Es descompon.*) Morir-me, vull.

VEU 1: Atura't! Aquí no hi ha cap finestra. No et pots tirar daltabaix de la torre, com al castell de Baulieu. Aquí no hi ha ni un forat perquè hi passin les rates. I pensa que no t'hi vares fer mal...

JOANA: I perxò encara em van tractar més de bruixa! Quin «dimoni» sou de sants, que no em protegiu de res?

VEU 1: Però què dius, «santa cristiana»? Però què dius? Quin horror! Nosaltres som les autèntiques, les de veritat. Vigila com parles, que pots fer pecats mortals i si en fas no et tronarem a visitar.

VEU 2: És clar que sí, Joaneta: et parlem del cel estant.

JOANA: I on és el cel?

VEU 2: Dintre de tu.

JOANA: A dins de mi només hi ha por i recança. Vull ser lluny, ben lluny de mi; a les estrelles, mar enllà... Em fa mal a dins de mi. Me'n vull anar perquè el mal s'acabi.

VEU 3: Als suïcides no els poden fer sants.

JOANA: Per què no em deixàveu morir? Vull que calleu, vull que em deixeu en pau, maleïdes, reconsagrades veus!

*Parlen les tres veus alhora,
produint gran brogit i confusió.*

VEU 1, VEU 2, VEU 3: El teu rescat ha costat deu mil lliures als anglesos. Deu mil lliures de rescat han pagat, ells no: amb un impost especial que han exigít als estats normands. Els anglesos reclamen el procés, es cansen d'esperar. És una gran comèdia el teu procés! Fa vergonya. Els mateixos inquisidors

se n'avergonyeixen. Confrontada, intimidada, examinada i contra-examinada pels més astuts, pels més hàbils inquisidors de França!

JOANA: Diré que no us sento, que ja no us sento més. M'alliberaré de vosaltres. «No hi ha Déu» que em salvi de les veus dels sants, o no? No?

*Les rèpliques de les VEUS se succeeixen
adés ràpidament.*

VEU 3: No tens cap més sortida.

VEU 1: Ens has desobeït i t'hem perdonat, però això no serà sempre.

VEU 2: Et deixes intimidar pel tribunal, que és terrenal i no celestial.

VEU 3: T'has tornat a vestir de dona, i això que saps que el vestit d'home és l'únic que has de dur per fer feina d'home. I quina estampa que tens en la batalla! No pots guerrear en faldilles. El vestit d'home t'amaga dels ulls pecadors dels mascles, que no veuen en tu una femella sinó un àngel.

JOANA: No em deixen combregar amb calces. Diuen que segueixo els costums de pagans i de sarraïns. Estimades santes meves, digueu-me, «clarament»; es disfressen d'home les dones dels sarraïns?

VEU 1: Tot són maneres d'amagar les cames.

JOANA: Cames, entreuix, res de mi no els preocupa tant?

VEU 1 (*a tall de frase publicitària*): A mi la teva estampa m'interessa. Com frapa, com es grava en el cervell de l'enemic, que fuig quan et veu!

VEU 2: Que muntis i desmuntis de pressa i bé, vull! Que corris com ningú al galop!

VEU 3: Ets diferent, ets única, ets novetat, santa Joana!

JOANA: Fora, fora per sempre, fantasmes! Només tinc dinou anys, bruixes! Vull tornar als camps i a les hortes, a criar fills i bestiar, a beure llet tot just munyida, a fer mantega i cervesa! Vull tornar a sentir els ocells que passen, els menuts que juguen! «Confiteu-vos» la meva estàtua, els penons daurats, els oficis solemnes...

CONFESSOR 1: Joana? (*Breu silenci.*) Joana?

CONFESSOR 2: Joana?

JOANA: Sóc aquí.

CONFESSOR 2: Amb aquesta fosca no et vèiem, arrupida en un racó.

JOANA: He sentit les vostres veus.

CONFESSOR 1 (*alarmat*): Quines veus?

JOANA: Les vostres, pares.

CONFESSOR 2: No cap altra...?

JOANA (*Tracta de dissimular.*): No, no. Les vostres he sentit.

CONFESSOR 1: Quan les senties?

JOANA: Mai, mai. Ho feia veure...

CONFESSOR 2: Així, abjures de les veus de les santes que deies que senties?

JOANA: De les veus!

CONFESSOR 2: De les santes, abjures?

JOANA: De les veus, sí. De les santes, no.

*Els tres parlaments següents han de ser ràpids,
a favor del joc de paraules que inclouen.*

CONFESSOR 2: A veure, a veure...

JOANA: «Ho feia veure», sabeu?

CONFESSOR 1: A veure, a veure... Què «feies veure»?

VEU 1: Has abjurat de nosaltres, Joana? Et penses que amb això et salvaràs de la foguera?

JOANA: Per què no? No sóc cap heretge! No us he vist mai a vosaltres, que també em perseguíu. I em turmenteu.

CONFESSOR 1: Ho hauràs de confessar al Concili.

JOANA (*angoixada, sol·lícita*): Ho confessaré; què més haig de confessar, digueu.

CONFESSOR 1: No pas qualsevol cosa; l'estricta veritat, ni més ni menys.

JOANA: Perdoneu-me si no us ho dic prou bé. Hi ha coses que no em surten com les voldria dir; que no arribo a explicar perquè m'entenguin; veureu..., ho provaré. Vós, pare, sabeu què penso?

CONFESSOR 1: Jo no endevino el pensament! Només dedueixo. Això d'endevinar també és heretgia.

El text llatí és extret de l'Appendix Probi.²

CONFESSOR 2: Ni jo tampoc. «Terraemotus non terrimotium, noxius non noxeus, coruscus non scoriscus, tonitru non tonotru, obstetrix non opstitris.»

JOANA: No, no, només ho deia, «per si de cas», per si volent jo dir una cosa en deia una altra, i em poguéssiu ajudar a esbrinar què haig de dir... (*Esclata a plorar.*) Què haig de dir, perquè no em condemnin? Per una petita paraula em poden dur a la foguera!

VEU 1 (*rient, sarcàstica*): Sí, oi? Quanta fumera! Quanta ferum!

---

2 Aquest text que diu el capellà és un fragment de l'Appendix Probi.

VEU 2 (*burlleta*): Quin horror, horror, horror! Decanten els tions, perquè la gent vegi si el cos que crema és de dona o d'home.

VEU 3 (*glacial*): Quins espetecs el greix! Però tu, Joaneta, estàs magra.

JOANA: Quina por, quina basarda!

Es llança als peus del CONFESSOR.

CONFESSOR 1 (*Es decanta, ràpid, com «d'una mala cosa»*):
No res d'afalacs, no res de voler-me guanyar,
perquè tergiversi els fets! Decanta't, enrere!

S'endevina un «Vade retro Satana».

JOANA: Em fa tanta por el foc!

CONFESSOR 1: El foc, eh?, ah...! El foc, eh?

CONFESSOR 2: No t'ha d'espantar el foc terrenal sinó el foc etern! «Cloaca non cluaca, festuca non fistuca, ales non alís, supellex non superlex, apes non apís.»

VEU 1: Joana, Joana? Som nosaltres.

CONFESSOR 2: Què guaites?

JOANA: No res. No res. Escoltava.

CONFESSOR 1: Les veus?

JOANA: No, no, us escoltava a vosaltres, pares confessors. Espero de vosaltres, aclariment i ajuda, vull dir de Déu, com vós heu dit: de Déu, tan sols de Déu. És clar! Com vosaltres dieu.

VEU 1: Joana, no menteixis! Jo sóc la veu de Déu; la seva missatgera, sóc.

VEU 2: I jo, Joana perjura, que ara t'aboques a l'infern negant-nos, a les veus vertaderes, a les divines, a les que duren a la glòria.

VEU 3: I jo, Joana, la veu de qui t'acompanya de dies i de nits, com pots negar-me? Els qui reneguen de Déu seran condemnats.

JOANA: Què dieu, pare confessor?

*L'alienació de la JOANA amb les veus
és evident.*

CONFESSOR 2: T'he demanat si tornaves sentir les veus aquelles. Jo callava, i tu feies uns ulls com si escoltessis atentament i compreguessis coses secretes, dites secretament.

VEU 1: Ja dus el cul ben net, Joana? Si t'acostes al pare confessor sentirà la teva fortor de dona i tot el que li diràs s'enterbolirà amb la fiblada de la seva sang jove.

JOANA: Ben net. I no m'he gratat cap cop.

CONFESSOR 2: El què, filla meva?

JOANA: No us ho puc dir, pare; em fa massa vergonya. És un secret això.

CONFESSOR 1: El pecat sempre fa vergonya.

JOANA: No és el que us penseu. Es tracta de les meves intimitats.

CONFESSOR 2: En tens amb el dimoni?

JOANA: No. Mai! Res d'això.

CONFESSOR 1: I com es manifesta, explica'm, com actua? Què fa?

JOANA: De cap manera. Us dic que res!

CONFESSOR 2: Has de ser examinada una altra vegada; si hi ha marques d'unglots, d'urpes, d'esgarrinxades, de cops, de xuclets, de blaus, de pessics...

JOANA: No res d'això. No. No. No res d'això.

VEU 1: De debò que dus el cul ben net, Joana?

JOANA: Deixeu-me en pau tots plegats!

CONFESSOR 1: Constato que som allà mateix; allà on érem.
Confesso que hem estat massa valents venint aquí
tots sols.

JOANA: Per què, pare? També teniu por, vosaltres?
També les sentiu?

CONFESSOR 1: Sí, et sento a tu, filla, totalment perduda.
Em causes por. «Passim non passi, nomquit non
nimquit, nunquam non numqua, noviscum non
noscum, vobiscum non voscum.»

VEU 2: Besa-li la mà, Joana. Llança-te-li als peus.

JOANA fa el que la VEU diu.

CONFESSOR 1: Lluny de mi! «Jesús, Maria, Josep».

JOANA: És el que dic jo!

CONFESSOR 1: Tu? I què passa?

JOANA: No res, pare. Les sento igualment. No callen.

CONFESSOR 2: Així, confesses que les sents?

JOANA: Sí, lliura-me'n, pare. Fa set dies que «sóc a pa
i aigua». Com més feble estic més les sento.

CONFESSOR 1: I on les sents?

JOANA: Veieu? (*Assenyalant llocs diversos de l'espai:*)
Per aquí, per aquí, per aquí...

CONFESSOR 1: I dins de tu, no?

JOANA (*dubtant*): No gaires vegades, per aquí, per aquí...
(*Signa el cap, el cor.*)

CONFESSOR 2: Les sents, ara?

VEU 1: Joana? Dus el cul prou net, Joana?

JOANA: Sí, que les sento!

CONFESSOR 1: Què et diuen, ara?

JOANA: No ho puc confessar. No. No us ho diré.

CONFESSOR 2: Un secret?

JOANA: Íntim.

CONFESSOR 1: Sobre què?

JOANA: No, no m'ho fareu dir mai...

CONFESSOR 1: Ja sabem que refuses l'autoritat de l'Església. Tornarem demà. «Stabulum non stablum, triclinium non triclinu, dimidius non demidius, turma non torma, meretrix non menetris.»

Els dos CONFESSORS se'n van.

JOANA: Abjuro! Abjuro! On és la fórmula d'abjuració, que hi posaré la meva marca? No em faré enrere de les declaracions. No em tornaré a vestir d'home mai més. Doneu-me l'empresonament perpetu. Però no em cremeu!

VEU 1: Ja dus el cul tapat, Joana?

JOANA: Doncs potser no. Amb aquests parracs potser no me'l tapo bé. Ni vestit de dona ni d'home no duc! Només parracs! Parracots!

VEU 1: Alça el jaç: hi tens la roba de campanya. No t'avergonyeixis de dur-la! Avergonyeix-te d'ensenyar el cul!

JOANA: Anit els guardians m'han colpejat com a bèsties, m'han arrencat la roba, s'han pixat i cagat a sobre meu. Tinc tot el cos ple de sangtraïts, com voleu que em preocupi de tapar-me el cul?

VEU 1: Fes-ho, Joana.

VEU 2: Obeeix, Joana.

VEU 3: Acabaràs el teu patiment.

JOANA (*Alça la jaça; es va posant la roba d'home.*): Però no pas a la foguera! No vull que em cremin, diré allò que voldreu, que voldran que digui! Juraré el que voldreu. Juraré el que voldran que juri, però la foguera no! Faré, no sé què faré..., però la foguera, no. I com hi era? Qui l'ha duta? (*Es refereix a la roba. Es torna a treure la d'home, vacil·la.*) Em vull confessar, combregar vull!

VEU 1: No t'arrenquis els cabells.

VEU 2: No et rebolquis per terra.

VEU 3: No cridis com una esperitada.

JOANA fa les accions que les veus esmenten.

*El rostit dels famolencs*³

NOIA 1, NOIA 2, DONA, VELLA, VELL, HOME 1, HOME 2,
VEU D'INFANT 1, VEU D'INFANT 2

*A l'entrada d'una casa humil de poble fronterer,
en qualsevol lloc de l'Europa occidental, al segle Vè,
durant la caiguda de l'Imperi romà.*

NOIA 1: Has començat ben aviat, tu.

NOIA 2: Pel maig en faré tretze. Vaig «ser dona» als dotze.

NOIA 1: I jo! Quan va néixer el meu primer, jo havia fet
quinze anys i el segon, el que se m'ha mort, el vaig
tenir quan n'havia fets setze. Te'l sents gaire?

NOIA 2: Bota, salta... *(Riu però ofega el riure.)* Mira.
(Agafa la mà de la NOIA 1 i se la posa sobre el ventre.)

NOIA 1: Diu que senten les llunes. Quan fa el ple salten
en l'aigua que els envolta com els peixos al llac.

*Pausa breu, en la qual hi ha un lleu somieig
de les dues NOIES, que ha de contrastar amb allò
que s'esdevindrà.*

NOIA 2: Ja em falta poc; serà qualsevol dia.

NOIA 1: Tens por?

NOIA 2: Molta. T'han costat gaire?

---

³ Ferran Soldevila. *Història de Catalunya: Període segle cinquè*. Parla de l'arribada de tribus germàniques a través del Pirineu a Catalunya (Marca Hispànica), que practicaven l'antropofàgia degut a les fredorades en les guerres contra els musulmans, que provocaven una fam intensa.

NOIA 1: El segon; el que se'm va morir. Diuen que el primer costa més, però va ser pel segon que gairebé em moro. Tu hi tens la mare i l'àvia, per sort!

NOIA 2: No voldria que naixés. Si «ell» hi fos ...!

NOIA 1: No ploris. La pesta s'endú molta gent jove. Com més valents i joves són, més se'n moren. Els agafa amb més força; la força de la sang.

NOIA 2: Potser s'hi assemblarà el que porto, oi que s'hi pot assemblar?

NOIA 1: De vegades no s'hi assemblen. El que em viu no és com «ell». L'altre no ho puc saber; no feia cara de res, de tan sec i arrugat.

NOIA 2 (*afectuosament*): No hi pensis, dona...

NOIA 1: De poc menjar i de passar angúnies, se'm va anar eixugant el pit. Quan el menut va ser mort, l'avi de casa em va voler xuclar la llet, fins que m'hi va fer mal, al pit. Ni una gota no en sortia. Deia que no es podia perdre llet en aquells temps. Jo no ho volia, però m'hi va obligar.

NOIA 2: I el teu home?

NOIA 1: Era lluny, amb la tropa. No li ho he dit.

NOIA 2: No, no li ho diguis, no...

NOIA 1: Quan tenia el pit eixut —i jo només plorava pel meu infant mort— encara el vell me'l xuclava, cada hora, fins que un cop li vaig tirar per sobre una olla d'aigua bullent i se li va escaldar el cap; tot el cap pelat que tenia! Vaig fugir amb la criatura, la gran.

NOIA 2: I amb qui la tens ara?

NOIA 1: A la casa on faig feina, amb les esclaves. Són bones dones, totes.

NOIA 2 (*Es palpa els pits.*) Me'ls sento com un roc.

NOIA 1: És la llet que s'hi fa. La sang que es torna llet. Tant de bo que et duri! Beu aigua d'ortiga amb matafaluga.

NOIA 2: D'ortiga de vora el camí?

NOIA 1: De qualsevol lloc.

NOIA 2 (*amb embadaliment*): És estrany, la vida, tot això de la vida...

Se sent, a dins, el plor d'un criatura d'uns tres anys.

NOIA 1: Somica pobret!

NOIA 2: És un dels bessons. No dorm perquè té gana.

NOIA 1: Encara en tindrà més de fills la teva mare. És jove.

NOIA 2: I quan l'home li ve, tot lo dia és al llit.

Riuen a mitges, però ofeguen el riure.

NOIA 1: Va morir fa gaires anys ton pare?

NOIA 2: Els bessons ja no són fills d'ell.

Es torna sentir el plor d'una criatura.

NOIA 2: L'un ha despertat l'altre i ara criden. Ja vaig feixuga per ser a tot arreu...

VELL (*de dins estant*): Noia! Els bessons no callen. Fes-los callar!

NOIA 2: Tenen gana. Què hi farem!

VELL (*de dins estant*): Dona'm un glop d'aigua.

NOIA 2 (*perquè la senti el vell*): N'haig d'anar a cercar.
(A la NOIA 1:) Ni bufar no puc. No tenen cor per a mi.

VELL (*de dins estant, malhumorat, exigent*): Doncs, vés-hi, de pressa. Tinc la gola escorxada de no beure.

NOIA 1: Adeu! Que tinguis un part ben curt! Ja saps on
sóc, si de cas... (Se'n va. Es gira enrere.) Que tinguis
una bona hora.

*La NOIA 2 agafa atuells per anar a cercar aigua.
Entren la DONA i la VELLA amb un covenet buit.*

DONA (amb mala jeia): Què hi feia, aquí, aquella mossa?

NOIA 2: Parlàvem; parlàvem de la tropa.

DONA: No se n'ha de parlar. Ja se sap. Tornaran a passar
a demanar menjar. No hi ha res en tot el veïnat.

VELLA: Què ens faran?, què ens faran si venen i no els
podem dar res? Ni rates no queden!

VELL (De dins estant, brama, com una bèstia.): He demanat
aigua!

DONA (a la NOIA 2): Vés, treu aigua de la cisterna, i
després aniràs a veure si arreplegues un grapat
d'herbes fora vila: les bullirem.

VELLA: Però als soldats no els podràs dar herbes; no en
volen. Ja ho saps.

DONA: Que ens donin més corretges per remullar.

VELLA: Les que hi ha al cossi poden; s'han podrit.
Agafarem la pesta.

DONA: No s'agafa d'això. Les eixugarem, els traurem
l'aigua bruta. (A la NOIA 2 sense pietat:) Què hi fas
aquí, encara?

NOIA 2 (feblement): Vaig tan feixuga que em sembla
que no en tinc per gaire.

Se sent un plor d'infant cansat.

DONA: Vés-hi, jo no ho puc fer tot! I els bessons criden!
L'àvia no hi pot anar, ni l'avi. Què et penses?

NOIA 2: Tinc por d'anar-hi; les feres entren als masos dels afores; s'han avesat a la carn humana; quan no troben carronya ataquen els vius.

DONA: Ets prou forta i valenta.

VELLA: Vas ben lleugera, encara, per fugir-ne.

NOIA 2 (*Es posa les mans al ventre, en gest de protecció.*): No vull que em devorin!

DONA: T'hem mantingut fins al dia d'avui; i què n'hem tret, de tu? Ja és hora que ens donis alguna cosa a torna-journals!

VELL (*de dins estant*): Les feres no ataquen els qui no les temen. Allunya-les d'un cop de roc.

NOIA 2: Diu que es llancen damunt les criatures que dormen al bressol i els roseguen la cara.

DONA (*Empeny la NOIA 2 cap enfora.*): Per la teva por no ens morirem de set ni de fam, barjaula!

La NOIA 2 surt.

VELLA: No tindrà llet per al nadó, pobra noia, no en tindrà gota. Prenyada en aquests temps, mala sort...

VELL (*de dins estant*): Se li morirà el fruit, segur que no podrà sobreviure... Si no li neix mort!

VELLA: Millor. El que la va prenyar és mort també. I ara, no la voldrà cap més home amb una criatura.

DONA: No garleu tant, que fa venir gana.

Entren del defora, de sobte, l'HOME 1 i l'HOME 2.

HOME 1: Què teniu de menjar?

DONA: I vosaltres, què dueu? Hi ha esteses de morts.

HOME 1: Això ho dius tu, que no has sortit de la vila.
No hi ha sinó els ferros i les robes.

DONA: La noia és a veure si troba herba. Bullirem les
corretges que ens queden dels soldats.

HOME 2: Són d'ells les corretges; les vindran a cercar.

HOME 1: Deixa estar; primer som nosaltres! Feu bullir
alguna altra cosa.

DONA: Saps que ja no hi ha res. No ens queda sinó
la mort.

HOME 1: La mort? No pas per a mi. No encara.

*Se sent una criatura que plora.
L'HOME 1 es fica a dins, on se suposa que hi ha
els bessons.*

DONA: No! Els teus fills, no!

HOME 1: Vindrà la tropa i igualment se'ls endurà. No ve
d'un dia més o menys que visquin; acabaran el patir
i nosaltres aguantarem una mica més; després
d'un dia en ve un altre. (*L'empeny amb força:*)
Passa d'aquí!

DONA: No!

L'HOME 1 rebot la DONA per terra.

HOME 1 (*a l'HOME 2*): Agafa'n un.

DONA: No: cap fill meu! Ets fill meu, tu, també! Escolta'm,
sóc ta mare! Saps que no t'he negat mai res, jo...
Recorda-te'n! Tot, ço que t'ha vingut de gust, t'he
fet!

HOME 1 (*a la DONA*): Calla d'un cop! (*A l'HOME 2*;) Porta
la ganiveta grossa, tu!

La DONA s'ha tornat a alçar i brega contra
els dos HOMES.

DONA: No! Ells no!

HOME 1: Mala fuïna!

VELLA: Són coses que passen. Què hi farem! Un dia o altre havia de passar. Sigui com sigui, els soldats també els degollen i sense miraments que ho fan. I els reboten; a les parets els reboten, com els conills.

HOME 2: És la guerra. Dones hi ha, que elles mateixes els posen a l'olla per nodrir els cossos dels grans. I ben bones dones!

VELL (*de dins estant*): Jo, el darrer mos de pa, qui sap quan el vaig veure! Merda he menjat!, merda menjo, si encara hi ha qui en cagui...

DONA (*agafada a l'HOME 2*): Sóc ta mare, noi! No tocaràs els teus germans petits.

HOME 2: Són els meus germanastres. Dona! Ho haig de fer.

DONA (*a l'HOME 1*): No tocaràs els teus fills. Et mataré si ho fas!

HOME 1 (*amb menyspreu*): Passa d'aquí.

VELLA: No els toqueu. I la noia? No hi penseu? La noia! Sí!

HOME 1: Què vol dir la vella?

VELL (*de dins estant*): Carn tendra, ens darà la noia: més tendra que els bessons. Farà un bon rostit. Tants de dies que no tasto calent!

DONA: Naixerà mort, potser.

HOME 1: I quan ha de néixer?

DONA: Què sé, qualsevol hora...

HOME 2: La meva germana? Ella? Voleu dir? Ella no!

HOME 1: Sí, sí: què hi fa? No té home, ni ningú que l'empari, i també se li moriria, com diu ta mare.

VELLA: Encara li farem un bé. Si no el veu no se l'estimarà. Ha de ser que no el vegi.

HOME 1: Hem d'esperar que el tregui.

VELL (*de dins estant*): Fa de bon esperar.

VELLA: Tot arriba. Què hi farem...

Entra la NOIA 2 amb el cossi d'aigua.

NOIA 2: No he pogut anar a cercar l'herba. Tinc dolors. Gairebé no m'aguanto, mare...

DONA: Vine, entra. Seu.

VELLA: Aviat serà fet.

NOIA 2: Tinc por. Vull que vingui la Clàudia.

HOME 1: Qui vol dir?

VELLA: «Aquella», deu ser...

NOIA 2: La meva amiga. Tinc por!

DONA: Per què n'has de tenir?

NOIA 2: No ho sé pas.

VELL (*de dins estant*): Aigua! Tinc el coll ple de mal de no beure! Afanyeu-vos!

NOIA 2: Mare, mare meva, ajudeu-me! Què volen? Què em volen fer?

*La NOIA 2 comprèn l'actitud dels altres:
es gira i prova de fugir.*

DONA: No res. (Als HOMES:) Agafeu-la.

HOME 1: No fugiràs, no!

VELLA: Havia de ser l'un o l'altre. Més val que sigui aquest.

Se sent plorar els bessons.

VELL (*de dins estant*): També en tastareu!

NOIA 2 (*Udola, provant de fugir*): No! No! Noooo!

Tots s'han llançat damunt la NOIA 2.

FI DE L'OBRA.

***El crit dins d'una
capsa de cartró***

(1981)

Fitxa de lectura

Autor

ROSA VICTÒRIA GRAS I PERFONTAN (1933)

Títol

El crit dins d'una capsa de cartró (1981)

Edició

XV Festival Internacional de Teatre de Sitges. Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, 1982 (edició fungible).

Personatges

Comentarista, Veu de Déu Pare, Jesús, Maria Magdalena, Caterina (serventa de Don Servando), Pere (servent), Lluïsa (serventa), Don Servando (banquer de Sevilla i latifundista del Guadalquivir, Doña Lupe (muller de Don Servando), José Luis (fill de Don Servando), Tere (muller de José Luis), Don Leandro (cap de la Brigada d'Investigació Criminal), Mr. Kruppy (financer nord-americà), Mr. X (secretari de Mr. Kruppy), Bob (fill de Mr. Kruppy), Polly (jove de l'alta burgesia nord-americana, Sally (jove de l'alta burgesia nord-americana, Dolly (jove de l'altra burgesia nord-americana), Norman, jove de l'alta burgesia nord-americana, Kurt (alemany, amic de José Luis), Tiradora de cartes, Home de la tiradora de cartes, Cap de colla, Pare de la nena Maribel, Dones dels ravals de Sevilla, Bracers del Guadalquivir, Manifestants, Altres criats de Don Servando, Noies que fan l'àngel.

Estrena

Pendent d'estrenar.

Gènere

Living paper.

Temàtica-sinopsi

Durant la Setmana Santa de 1972, la nena Maribel, de dos anys i mig, és violada i assassinada a Sevilla en el context de les celebracions del Dimarts Sant. Caterina, criada del banquer Don Servando, commoguda per aquest terrible esdeveniment, no parerà fins a esbrinar qui ha sigut l'autor del crim, preguntant-li, fins i tot, al mateix Jesucrist, impotent davant d'un món que ja no controla.

Espais

Pati interior d'una casa de Sevilla, el cel.

El crit dins d'una capsa de cartró¹

PREMI LISÍSTRATA 1981

---

1 «Els rics en beuràn de la sang dels pobres.» La melodia corresponent era molt coneguda sobretot entre el poble treballador i la mitjana burgesia. Correspon alhora als fets del 1870 a la plaça de Gràcia on hi ha la Casa de la Vila, avui Rius i Taulet, quan les mares graciencques es van manifestar contra l'anada al Marroc dels seus fills, els «quintos», a lluitar contra els «moros». La cançó que es difonia era:

«A l'Àfrica, minyons,
a matar moros,
a matar moros
a trompons».

L'Artur Blasco (Creu de Sant Jordi), director i fundador dels Acordionistes del Pirineu (abans Acordionistes del Pont d'Arcalís), en les cançons dels avis del Pirineu que va aplegar, en dona algunes mostres.

PERSONATGES

COMENTARISTA

VEU DE DÉU PARE

JESÚS

MARIA MAGDALENA

CATERINA, serventa de la casa de DON SERVANDO

PERE, servent

LLUÏSA, serventa

DON SERVANDO, banquer de Sevilla i latifundista del Guadalquivir

DOÑA LUPE, muller de DON SERVANDO

JOSÉ LUIS, fill de DON SERVANDO

TERE, muller de JOSÉ LUIS

DON LEANDRO, cap de la Brigada d'Investigació Criminal

MR. KRUPPY, financer nord-americà

MR. X, secretari de MR. KRUPPY

BOB, fill de MR. KRUPPY

POLLY, jove de l'alta burgesia nord-americana

SALLY, jove de l'alta burgesia nord-americana

DOLLY, jove de l'alta burgesia nord-americana

NORMAN, jove de l'alta burgesia nord-americana

KURT, alemany, amic de JOSÉ LUIS

TIRADORA DE CARTES

HOME DE LA TIRADORA DE CARTES

CAP DE COLLA

PARE DE LA NENA MARIBEL

DONES DELS RAVALS DE SEVILLA

BRACERS DEL GUADALQUIVIR

MANIFESTANTS

ALTRES CRIATS DE DON SERVANDO

NOIES QUE FAN L'ÀNGEL

L'acció, a Sevilla i al cel.

Primavera del 1972.

PRÒLEG

Escenari fosc. Música de Setmana Santa: tambors de dol i cornetes. Es projecten uns minuts de documental de processó sevillana. Insistència en les imatges moribundes, els nus sangonosos de Jesús assotat i crucificat. S'ha de veure, també, algun cap de sant Joan degollat, damunt la safata, portat pels encaputxats. Penitents, ciris, multitud apilonada, infants comprimits per aquesta mateixa multitud, que són portats a l'espectacle. Canvi de ritme dels tambors i substitució de les cornetes per flautes gregues. Música orgiàstica. Vi, molt de vi. Una festa dionisiaca. Després, retorn a la música de Setmana Santa. Cares extasiades d'homes i de dones. Mares de déu ploroses, cors punxats. Impressió de terror. Simultàniament a tot aquest brogit s'haurà sentit una cinta amb el plor cansat d'un infant que té gana i son.

També podria ser: escenari en la penombra, tambors i cornetes de dol. Evolució d'una processó d'encaputxats i penitents. Focus damunt un infant, d'entre dos i tres anys, que va esmaperdut. Cinta amb el plor esmentat, mirant d'aconseguir, també, la impressió de terror. En obrir-se els llums apareix, al prosceni, el COMENTARISTA —o la COMENTARISTA— amb un cartell que anirà desplegant. Un cop vist un rètol, quedarà tapat per un de nou; no s'han de veure junts.

«ASESINATO DE UNA NIÑA DE DOS AÑOS EN
SEVILLA. 29 DE MARZO DE 1972.»

«SE CREE QUE EL ASESINO FUE UN HOMBRE QUE
TIENE PERTURBADAS LAS FACULTADES MENTALES.
30 DE MARZO DE 1972.»

COMENTARISTA: Algunes notícies són contradictòries.

«FUERON VISTOS DOS HOMBRE QUE LLEVABAN
A UNA NIÑA A LA FUERZA LA NOCHE DEL MARTES
SANTO. 4 DE ABRIL DE 1972.»

«EL CRIMEN PUDO HABER SIDO COMETIDO POR
UNA MUJER. 5 DE ABRIL DE 1972.»

COMENTARISTA (*tapant amb les mans el darrer rètol que es
llegeix*): Això seria massa aclaridor. El més horrible
no ha estat comentat, ni ho serà, potser, mai.
Passarà un mes de silenci als diaris. Aquest petit fet
desagradable s'oblidarà sota l'allau de catàstrofes
històriques i els programes de divertiments.

ACTE I

Pati interior de la casa andalusa de DON SERVANDO.

Hi ha sortides al jardí i entrades a la casa. Cap decoració naturalista. L'ambient és suggerit per alguns elements essencials molt realistes i un entorn abstracte: font de cartró i quadre del Jesús de-les-mil-nafres penjat, enlaire, al centre —pintura que representa Jesús totalment cobert de nafres petites i rodones, naïf del segle XVIII, exposat al castell del bisbe de La Bisbal d'Empordà. El to dels personatges és gairebé impersonal, per dir-ho d'alguna manera.

La parla dels criats no recordarà mai la dels servidors tradicionals; per a dir-ho d'alguna manera, queden dignificats pel seu despreniment. Sabem que són criats pel que els veurem fer i també pel seu vestit, no pel seu llenguatge, ni pel seu aire.

Els criats porten a l'esquena, cap aquí i cap allà, l'efígie dels convidats de DON JOSÉ LUIS i de TERE, ajaguts en cadires de jardí o cadires llargues; són ninots de cartró o inflables de plàstic: POLLY, amb perruca vermella esventada; BOB, amb casulla de funeral; SALLY, amb malles; KURT, amb barret espanyol i capa, cabellera d'estopa; DOLLY, amb vestit llarg; NORMAN, amb ponxo; TERE, moderneta; DON JOSÉ LUIS, mudat, amb algun detall no convencional en el vestit.

Perdura la mateixa música —llunyana— del pròleg. Dins la casa i al jardí, se senten, simultàniament, les veus dels veritables personatges expressant les seves exigències habituals. No parlen com estrangers ni amb cap deix especial. Repetim que el to de tothom és impersonal per equilibrar la ingenuïtat del text.

---

*Se senten les veus dels fills de DON SERVANDO
i dels convidats de dins estant. Les frases es poden
repetir molts cops seguits.*

COR: Vés a comprar-me el laxant!
Porta la invitació al marquès.
No muntaré, aquest matí, avisa el noi de la quadra.
A quina hora és l'ofici de Tenebres?
Caterina, corda'm aquesta cremallera.
Lluïsa, digues que he sortit; digues que no hi sóc.
Pere, porta aquesta carta al cònsol dels Estats
Units, immediatament.
Jo no conec cap treballador; digues-li que parli
amb el cap de colla!
Amenaça'l amb la policia!

*Les veus callen i els criats deixen les cadires a terra,
fent un semicercle, al fons. És possible que aquests
ninots quedin en aquest lloc tot el primer acte per
demostrar una presència embafadora. També, l'estona
que parlen PERE i CATERINA podrien dedicar-se a
raspallar-los i cuidar-los per suggerir una ocupació
habitual i, al mateix temps, l'estat de servitud.*

*Els criats s'agafen i canten en veu baixa
amb cantarella monòtona.*

COR: Els fills dels nostres amos
volen dissimular:
per semblar progressistes
els hem de tutejar.
Paraules són paraules,
però oportunitat
de treure palles llargues
ells l'han acaparat.
Per millorar de vida,
la vida hi hem perdut;
el tuteig és rentar-nos
la cara amb un drap brut.

Desapareixen els criats i queda a l'escenari solament CATERINA. Surt DOÑA LUPE de la casa, arreglada per anar al carrer. Té uns quaranta-cinc anys; aspecte entre Marquesa de Villazul i Jackie Kennedy.

DOÑA LUPE: La ingratitud és un vici que em molesta per la mesquinesa que suposa. Molta gent de servei que ha estat treta de la misèria i es troba amb un esdevenidor segur, al costat dels amos, ja no es recorda dels favors que els deu; comença a agafar fums i es mira els qui l'han ajudat com si fossin enemics; i els voldria fondre! Aquests ingrats s'escolten fàcilment els que van amb romanços de la política, enganxant beneïts. No siguis mai dels innocents que es deixen entabanar pels oportunistes, Caterina. El teu promès va per mal camí... On és ara?

CATERINA: A fer un encàrrec per als amics del senyoret.

DOÑA LUPE: Ah, sí! Els medicaments... Ja han baixat a esmorzar aquests joves?

CATERINA: No encara. Segurament dormiran fins a migdia. Les nits s'estan desperts fins a la matinada; aquesta passada, el senyoret Bob ha tocat el timbre a les cinc, perquè s'havia marejat.

DOÑA LUPE: És una mena de gastament... I en José Luis i la Tere, han baixat?

CATERINA: La senyoreta Tere, tampoc. Don José Luis m'ha cridat per dir-me que havia d'anar a netejar la Torre Xica amb en Pere.

DOÑA LUPE: Doncs afanyeu-vos. Surto, un moment, a veure els nens.

CATERINA: Quins nés més preciosos que té, senyoreta!

DOÑA LUPE: A la petita encara no la deixen llevar, pobreta! *(Recordant alguna cosa:)* Baixa'm el jersei blau cel que li va fer la noia del jardiner; me'l deixava, i, per cert, que li ha d'anar perfecte, sent tan rosseta!

Surt CATERINA. DOÑA LUPE dona una volta pel que representa el peristol i crida la gateta i la tortuga.

DOÑA LUPE: Pussy, Pussy, Pussy! Tati, Tatita, TITA!

CATERINA torna amb el jersei.

DOÑA LUPE: T'has recordat de les bestioles?

CATERINA: La Tati s'ha menjat el tomàquet i té l'enciam al plat. La Pussy l'he cercada per tot arreu per donar-li la llet, però no sé on s'ha ficat.

DOÑA LUPE: Pensa-hi, no te'n descuidis de la gata. Ja saps que jo, tenir bèsties i no ocupar-se'n, ho considero un senyal de mal cor.

CATERINA l'acompanya fins al defora.

PERE (*Entra per una altra porta, immediatament després d'haver sortit DOÑA LUPE.*): Caterineta, on ets?

CATERINA (*tornant*): Si que has trigat poc. Encara podem anar a fer la neteja a la Torre Xica, aquest matí. En José Luis m'ha dit que ja hi hauríem d'haver anat, sabent que hi van fer una festa dimarts: una festa grossa.

PERE: La Torre Xica deu semblar una cort de porcs, després d'haver-hi passat els estrangers.

CATERINA (*mirant el que ha dut en PERE*): Això són els medicaments?

PERE: Sí, noia. És, més aviat, una mentida...

CATERINA: No t'ho creus que siguin medecines...

PERE: Ja t'ho vaig dir que no. Si sabia, de segur, que no ho són no els les aniria pas a buscar. M'agradaria que m'atrapessin. Què em podria passar? Ja suposarien

---

que faig el que em manen que faci. (*Pausa breu.*)
De vegades penso que ens n'hauríem d'anar ben lluny... No sé on... però, ben lluny i que la brutícia se la traguessin ells mateixos.

CATERINA: «On iràs, bou, que no llauris!». Ni que marxéssim a l'estranger, com els del barri de la Pau. Justament els convidats d'en José Luis ho són, de forasters, i ja els veus!

PERE: Aquests han vingut perquè a Don Servando li interessa fer el paperot als americans de peles. Que els nens es diverteixin plegats! Quina Setmana Santa, renoi! Després se'n tornaran a Eivissa a reposar. Podrits!

CATERINA: Et fa l'efecte que en José Luis i la Tere són com ells?

PERE: I tant, que sí! Els diners igualen la gent; tots ells una mateixa cosa.

Entra a la casa a deixar el paquet.

CATERINA: Diners per tenir temps; temps per poder fer el que vulguis. Voldria poder mirar les coses a poc a poc...

*Mentre en PERE torna, posa un plat a terra
per a les bestioles del jardí.*

PERE (*sortint*): He dut el diari. Veus què hi ha aquí? T'ho ensenyo, no perquè t'hi capfiquis, sinó perquè s'ha de vigilar molt, i tu sempre vas refiada. Mira què ha passat.

*Desplega inhàbilment el diari i li cau un full a terra,
que recull CATERINA. PERE es refereix al punt
d'interès.*

CATERINA (*Fa un xiscle ofegat. El xiscle no és exagerat ni ridícul. Parla amb veu molt baixa.*): Una criatura de dos anys i mig! No deu costar molt d'agafar, si vol fugir... Quan comencen a caminar els infants? A aquesta edat, encara no saben dir què els fa mal. Qui pot entendre què diuen, tan petits?

PERE: Però, no t'ho agafis així, Caterina. Ja sabem que hi ha gent dolenta. Aquesta manera de prendre-s'ho no és del cas. Si m'ho havia pensat, no t'ho hauria dit.

CATERINA: Què no faria jo, perquè no fos veritat!

PERE: No s'hi pot arreglar res, encara que ploris, Caterina. La nena és morta i enterrada i tot. El món és així per més que ens sàpiga greu.

CATERINA (*sense ira*): Dius això tranquil. No t'entenc! No em sembla pas que siguis tu mateix!

PERE: Quin mal he dit? El que jo vull és que no t'entristeixis pel que no té remei. Has de ser més forta! De vegades, tinc por que arribi el dia que desitgem...

CATERINA: Seria una bogeria, Pere: no m'hi veig amb cor.

PERE: Tu, no t'hi veus amb cor, si es casen la canalla de de divuit anys, sense saber res de la vida?

CATERINA: Justament perquè, jo no em vull casar. Perquè ja no tinc divuit anys i veig les coses ben clares.

PERE: Les veus més fosques del que són perquè mai no has tingut res teu, ni has viscut un sol dia per a tu. Si tinguessis la teva casa, el teu home i algun fill, tot ho veuries diferent. Jo vull que siguis feliç, Caterina. Si tinguéssim només uns quants mils, cinquanta mil, tan sols, demà mateix ens casaríem. Si no t'haguessin hagut d'operar, i a mi no m'haguessin enganxat les rodes del cotxe del José Luis, ja les tindríem. Amb cinc anys de treballar junts, encara que en aquesta casa no s'hi pugui estalviar gens...

CATERINA: Que en som de pobres, Pere! (*S'asseu pensativa.*) Cinquanta mil pessetes és una festa del José Luis o un regal de Doña Lupe a una Confraria, per a caputxes i cera.

PERE: I això què hi vol dir? Les festes del senyor en valen dues-centes mil i potser encara més. Però nosaltres som nosaltres! Amb cinquanta mil, ja fariem per a casar-nos.

CATERINA: Sí, Pere, casar-nos. Parar de treballar una setmana i fer el viatge de nuvis al poble dels teus pares. Després, tornem-hi. Viurem a les cases barates, amb una comuna a cada replà, i quan tindrem un mal de ventre ens recargolarem pel passadís amunt i avall. Em faries una criatura i per poder tornar a treballar l'hauriem de deixar a l'Encarna o a l'àvia del Pepe perquè ens la guardés i quan tindria dos anys i mig la trobariem cremada a la xabola com el nen de la Carme o es perdria en una processó de Setmana Santa com la nena del barri de la Pau i, l'endemà, els nens que juguen entre els bidons rovellats la trobarien escanyada.

PERE (*sense èmfasi*):
 Pobra Caterina,
 Caterina, pobra!
 Si jo podia fores
 la glòria de Sevilla.

I tant de goig que faries vestida com la Tere o Doña Lupe, ben descansada, com elles. Però això és un somni, només per al fill d'un bracer del Guadalquivir. Si podia robaria un banc o un banquer, com ha fet Don Servando. No els robaria pas tots els diners; també els deixaria viure. Però robar un banc és difícil, sense una metrallera, i ni tan sols tinc diners per comprar-me una carrabina o una escopeta d'anar a caçar. Els pelats, com jo, no cacem sinó les rates descolorides de la claveguera. I tant de goig que faries, Caterina, si jo tenia uns quants calerets! Ho veuries tot de color de rosa i quan llegissis al diari les calamitats que passen pel

---

món no et farien plorar, com ara, perquè només poden sofrir pels altres els desgraciats. Però no pateixen la Tere i el José Luis.

S'han sentit veus i rialles, al fons, contrastant amb la fressa dels tambors de dol.

TERE: No siguis brutal! Emprèn-les amb ells, si vols, però a mi deixa'm en pau!

JOSÉ LUIS (*Du la TERE agafada amb violència pel braç, amb intenció de torçar-l'hi. S'adona dels criats i la deixa anar.*): Heu anat a fregar la Torre Xica, vosaltres dos?

CATERINA: Ara, quan acabarem aquí, hi anirem.

TERE (*tirant-se damunt una otomana o cadira de braços*): Però, si ja és tot net!

JOSÉ LUIS: Que hi tornin a donar una repassada. Netegeu, també, el garatge.

TERE (*a CATERINA*): Porta'm els pantalons de muntar i les botes.

CATERINA surt.

PERE: S'ha d'engegar l'aigua, suposo.

JOSÉ LUIS: Ja és engegada. Si ho trobeu tot una mica estrany és perquè ho vàrem voler endreçar nosaltres mateixos, després de la gresca.

PERE: Entesos. Ho deixarem com una plata.

TERE: Hi vàrem rostir conills, que vam comprar vius i bellugant. Ja m'explicaràs el merder i la feinada!

CATERINA (*tornant*): Per què no ens ho vàreu dir? La Lluïsa i jo us hi hauríem ajudat.

TERE: No valia la pena. No en vàrem matar pas tants!

Surten PERE i CATERINA.

JOSÉ LUIS (*Es tira damunt TERE i li torna a agafar el braç amb força.*): Ara, digues la veritat!

TERE (*mirant-se'l, segura del seu encant, fins que la deixa anar*): Bob la va ficar al cotxe, dins una bossa de plàstic, i se la ve endur.

JOSÉ LUIS: Però la van trobar vora la carretera.

TERE: I a mi per què m'hi emboliques? Potser l'auto se li va aturar al José Luis i la va haver de deixar on va poder. Ja era de dies. No sabia absolutament el que es feia. Cap de nosaltres ho sabia. Tots estàvem igual. Gats!

JOSÉ LUIS: L'única diferència és que a nosaltres ens passa, al cap d'unes hores, i a ell li queda. Qui més hi anava?

TERE: Polly. I... vés-te'n a pastar fang, maco!

JOSÉ LUIS: Però, si Polly era amb mi? La vaig tenir tota la nit arrapada com una llagasta! Tinc ganes que se'n vagin abans que em portin alguna complicació.

TERE: Doncs la idea de la broma va ser teva!

JOSÉ LUIS: Però, els que la vàreu fer, la broma, no vàreu estar a l'altura. Sou uns imprudents.

TERE: No tant com tu! Jo no hauria fet anar els criats a la Torre Xica fins d'aquí un parell de mesos.

JOSÉ LUIS: La Caterina i en Pere? Aquests dos? És com si no hi anés ningú.

DON SERVANDO *surt de la casa i passa per un peristil imaginari, en direcció al defora.*

TERE: Mira el papà. Fa semblant de no veure'ns. Es deu sentir poc generós aquest matí.

JOSÉ LUIS: Doncs, per cert, que he acabat la pasta.

DON SERVANDO (*de lluny, amb pressa*): Haig de ser a la banca abans de la una. (*Acostant-se:*) Com va la vida? No pas malament del tot, pel que veig. Em pensava que no deixàveu els vostres amics ni un sol moment. Encara dormen?

JOSÉ LUIS: Són al jardí. Nosaltres fem com les mainaderes perfectes, de tant en tant els deixem sols.

DON SERVANDO: Les relacions públiques no sempre són còmodes. A vegades es tornen, fins i tot, molestes. Però no s'ha de perdre la paciència tan aviat. Aquests joves, acabada la Setmana Santa, se n'aniran i encara els trobareu a faltar. No em fareu creure que no són divertits!

JOSÉ LUIS: El noi Kruppy costa d'aguantar.

DON SERVANDO: Ha fet alguna bestiesa?

JOSÉ LUIS (*vacil·lant*): No... exactament.

TERE: L'haurien de tancar!

DON SERVANDO: Ja us vaig dir que era un assumpte delicat, tractant-se de qui és.

JOSÉ LUIS: Es pensa que, aquí, tot li és permès.

DON SERVANDO: La superioritat de les divises es tradueix per una superioritat personal. La decadència és una cosa genuïnament nostra! Que aquests nois facin el que vulguin, però que no cridin l'atenció. Perxò us vaig donar les claus de la Torre Xica.

TERE: Doncs si ho sabies...?

DON SERVANDO: No vull saber res que pugueu solucionar vosaltres sols.

JOSÉ LUIS: No tinguis por, que no et deixaran les minyones embarassades.

DON SERVANDO: Sobretot la Caterina, que no sap el que és! Feu les coses amb el cap. Jo ja hi poso els bitllets.

JOSÉ LUIS: Justament et volia parlar d'això. Necessito fons.

DON SERVANDO: Vols dir? Encara hem de passar comptes del mes de febrer. Em sembla que no t'has organitzat prou.

JOSÉ LUIS: És el que sembla, oi? Doncs t'asseguro que encara n'hi haig de posar dels meus.

DON SERVANDO: Dels teus? No em facis riure! Diria coses desagradables.

JOSÉ LUIS: Jo també podria dir que ens imposes obligacions teves i vols negar-nos el dret de recuperar els diners que ens costen!

DON SERVANDO: Em fa l'efecte que com a broma és més que suficient. (A TERE:) No et sembla, maca?

TERE: Per a donar-li una idea que només ens passa comptes a nosaltres, li diré que la mamà ens va donar un xec de cinquanta mil pessetes a la Confraria, aquesta Setmana Santa.

DON SERVANDO: Magnífic. És propaganda. No s'ha de pagar?

TERE: Doncs també és propaganda la invitació dels Kruppy i de l'alemany.

DON SERVANDO: I el material que consumiu? Em sembla bé que el feu córrer, però considero estúpid que l'utilitzeu. No sigueu innocents. (Alçant-se:) Si vols venir a la banca, potser trobarem un moment de parlar. Ara no tinc temps. Fins després, xata.

Entra la LLUÏSA amb una escala i s'enfila a despenjar el quadre del Jesús de-les-mil-nafres.

JOSÉ LUIS (a TERE): Potser que et quedis amb els altres.

TERE: Fins aviat.

LLUÏSA: Em pensava que te n'havies anat a fer una passejada a cavall.

TERE: No en tenia gaires ganes, al final. Què hi fas, enfilada a l'escala?

LLUÏSA: Els teus amics m'han dit que els portés aquesta pintura al jardí.

TERE: Per què fer?

LLUÏSA: No ho sé pas. Algun altre acudit dels seus.

*Se sent DOÑA LUPE saludar DON SERVANDO
i JOSÉ LUIS.*

TERE: Porta'ls-la, abans que se n'adoni la mamà.

DOÑA LUPE (*entrant*): On va la Lluïsa amb el Jesús de-les-mil-nafres?

TERE: A treure-li les taques de les mosques.

DOÑA LUPE: Heu de ser més prudents. Aquella mascarada de dimarts, seguint la processó, m'ha fet passar una mala estona a casa de la Memé; us han criticat.

TERE: Són uns reaccionaris! Què fan els nens?

DOÑA LUPE: La petita encara és al llit. Una operació, a la seva edat, és una cosa molt molesta. Vol aixecar-se, vol tocar-se la ferida, es belluga massa! Fan molta llàstima perquè no comprenen res absolutament. No saben que és pel seu bé; pensen que se'ls fa mal per gust. Quan m'ha vist, m'ha demanat aigua, pobrissona!

TERE: Els acabats d'operar, sempre volen beure, oi?

DOÑA LUPE: Les ferides donen set. És la sang que es perd. Per sort, existeixen els sèrums; sense això i l'anestèsia, les operacions serien insuportables, insuportables! (*Pausa breu.*) He trobat la nena molt desmillorada.

TERE: Li ha dut el jersei blau cel que li va fer la noia del jardiner?

DOÑA LUPE: Me l'he emportat. Aquí el tinc; no li anirà pas bé. Diu la Memé que hauria d'haver estat dos números més gros. La nena ja té dos anys i mig; ja pesa quinze quilos!

TERE: Quinze quilos ja són quilos, al cap d'una estona de dur-los.

DOÑA LUPE: Ja comencen a fer goig en aquesta edat. Diuen moltes cosetes, comprenen i estimen, a la seva manera... S'ha volgut alçar, quan me n'anava, però la tenien agafada al llit amb les pinces de les mantes i s'ha posat a plorar desesperadament. Em mirava, em mirava amb uns ulls!

TERE: Tenen força als dos anys?

DOÑA LUPE: No!, però volen defensar-se! *(Se sent un miolar furios, com si escorxessin un gat de viu en viu.)* Què és això?

TERE: És estrany.

DOÑA LUPE: Sembla la Pussy, la gateta! *(S'alça i crida cap a dins, a la casa.)* Caterina!

TERE: És amb en Pere a netejar la Torre Xica.

DOÑA LUPE: I la Lluïsa? Lluïsa! Aquests miols!

TERE: Deu ser a la terrassa servint l'aperitiu a aquells.

DOÑA LUPE: Heu enviat a fora la Caterina i en Pere, en aquesta hora? Quina organització!

TERE: No hi havien anat quan els ho vàrem manar. Ells són així!

LLUÏSA *(venint del jardí)*: No sent la gata, senyoreta? No la puc trobar enlloc!

DOÑA LUPE: Torni a mirar per tot arreu. Li deu passar alguna cosa; són uns miols esglaiadors.

Surt la LLUÏSA. Ja no se senten els miols.

TERE: Massa tard; no crec pas que la trobi viva.

DOÑA LUPE: Que no? I per què? Que saps on és? Què se'n pot haver fet?

TERE: Jo no sé res, però Bob els té mania, als gats.
Diu que els troba excitants!

DOÑA LUPE (recordant intimitats): També ho diu el seu pare...

Se sent xerinola, al fons del jardí.

LLUÏSA (de dins estant): Senyoreta, senyoreta, vingui, és aquí... (DOÑA LUPE no surt. Espera que entri la LLUÏSA, que porta alguna cosa embolicada amb papers de diari al davantal.) Pussy té el ventre esbotzat! L'hi han ficat un ferro, d'aquests dels cotxes! Fa feredat!

DOÑA LUPE (acostant-se una mica): Pussy, pobreta Pussy, la meva gateta! I l'han escanyada després d'omplir-la de nafres!

LLUÏSA: Qui ha estat el mala ànima, dic jo? Quin mal feia aquesta bestiola!

DOÑA LUPE: Tanta companyia que em feia la Pussy, tant com me l'estimava!

*Entren vestits com els ninots que han estat
passejats al començament; POLLY, NORMAN, SALLY,
KURT, DOLLY I BOB KRUPPY.*

BOB: Quin greu, senyores, malaguanyada gateta!
Hem vist com l'han atropellada, aquí davant mateix,
al carrer, davant la porta de casa. Hem corregut

---

a collir-la, però hem vist que no es podia salvar, que no duraria més d'unes hores. Hem pensat que valia més ajudar-la perquè no patís.

DOLLY: Ens feia angúnia.

DOÑA LUPE: Que l'han atropellada, diu? I això què és, el ventre foradat i la pell esqueixada per tot arreu?

BOB: D'això no en sabem res; que l'ha atropellada un cotxe, sí, i que ha estat sense voler. Era un cotxe que no corria gaire.

POLLY: Si el gat hagués fugit no li hauria passat res, però es veu que era un gat una mica aturat.

LLUÏSA: Era una gateta petita, que no sortia de casa i que tot li feia por!

DOÑA LUPE: Pobra Pussy, havia de passar!

KURT: No ha trigat a morir-se. Ha sofert el mínim, li asseguro.

LLUÏSA: I aquells miols que s'han sentit, tan esgarrifosos?

BOB: Deu haver estat algun altre gat. Aquest no l'hem deixat gairebé cridar. Veu? Així: nyec!

NORMAN: Ho sentim, doña Lupe.

LLUÏSA: Doncs, jo no posaria les mans al foc!

DOÑA LUPE: Lluïsa, no m'atabali més, que prou malalta estic!

VEUS DEL GRUP: No es posin així, senyores, que no n'hi ha per tant.

Dit amb molta intenció, els parlaments següents de TERE i de BOB.

TERE: És clar, mamà! No exageri. Cada dia s'atropella molta gent i un gat, a fi de comptes, és un gat, per més bufó que el trobi.

BOB: Tere té raó, doña Lupe. Si ho pensa bé, d'aquí uns quants anys també seria mort. I això, si no agafava una de les malalties habituals dels gatets i ni tan sols arribava a vell!

TERE: La mamà és una sentimental. Ui, ui, mamà!

DOÑA LUPE: Pobra Pussy bonica! I pensar que tot ha estat per culpa d'aquells dos inútils, de la Caterina i d'en Pere, que són els que s'han d'ocupar de les bestioles, en comptes de córrer a fer altres coses, fora de casa, perquè no els controlin; d'aquests dos, que a l'hora de cobrar volen ser pagats com a gent que compleix i és responsable!

BOB (*encantat de continuar la farsa*): Anem a enterrar el gatet? Li farem un bagul, una tombeta amb flors...

Agafa l'embolic de diaris del davantal de la LLUÏSA i l'acosta a DOÑA LUPE, que refusa de veure'l.

DOÑA LUPE: No, gràcies, Bob. No la vull tornar veure. Emporteu-vos-la. Decanteu-vos, per favor.

*TERE es gira i s'amaga la mitja rialla.
LLUÏSA està perplexa.*

FOSC.

ACTE II

El cel. Mena de jardí de color malva-rosa, suggerit per un test llarg al prosceni on hi ha plantades flors grosses de paper. Algunes noies esquifides juguen a pilota; duen ales de papallona i altres van vestides com flors. Els atributs celestials de les noies es veuen envellits i de factura barata. Al fons, passeja JESÚS amb aire somniador, vestit amb túnica blanca; descalç, i halo daurat al cap, també, en precàries condicions. JESÚS du a la mà un bloc i una estilogràfica. Encens; música d'orgue. Entra MARIA MAGDALENA, que en una safata porta cartes i un diari que deixa damunt una tauleta de ferros modernistes. MAGDALENA es pentina i vesteix a la manera de les figures preraphaelites. Impressió d'atrotinament.

MARIA (Crida suaument.): Jesús, encara no has berenat?

JESÚS (S'acosta.): Gràcies, Maria. Saps que he tingut un dia molt inspirat? Seu una mica i escolta.
(Es concentra; no declama. Cal evitar el còmic.)
No sempre els versos surten tan rodons, tan justos. És clar que encara els haig de polir una mica, però la idea ja hi és. Són versos dedicats als nens:

MARIA: Ai, quina il·lusió!

JESÚS: Deixeu que els infants s'acostin a mi perquè d'ells és el reialme del cel.
Tot el que fareu a un d'aquests petitons serà com si m'ho féssiu a mi.
Si no esdeveniu com un d'aquests infants no podreu entrar a la glòria del Pare.
Què et semblen?

MARIA: Ai, quina meravella!

JESÚS: Quina cosa més bonica, els infants, oi Maria!
Tan purs, tan indefensos!

MARIA: I tan innocents! No he comprès mai com els està privada l'entrada al cel als albats i als avortons.

JESÚS: Qui sap, si un dia hi podran entrar, Maria, qui sap! No varen arribar a canonitzar els innocents de Judea?

MARIA: Cada dia n'hi ha de nous, de pobres com ells. Ja ho veuràs al diari d'avui què ha passat a Sevilla, aquesta Setmana Santa: han violat una nena de trenta mesos.

JESÚS (*nerviós*): Altra vegada raptés d'infants a Espanya, per aquestes dates! Com els haig de dir als meus representants que han d'acabar amb les imatges cobertes de sang! Aquest ambient fomenta el sadisme. Més valdria que aquest país desgraciat associés la carn nua amb venus plàcides i abundoses! Ja n'hi ha prou de passejar el meu cosí decapitat, la meva mare crivillada d'espases i jo regalimant per totes les nafres! Si me'n pinten més de les que em van fer! Com els hauria de dir que la meva passió va ser una bagatel·la, comparat amb el que qualsevol home pot arribar a sofrir en una vida de mitjana durada i, fins i tot, algun infant dissortat!

MARIA: No t'escoltarien. S'escandalitzarien de la teva franquesa.

JESÚS (*mirant el diari*): I què hi deu dir Roma en un cas com aquest per convèncer la gent? Jo no sabia, realment, què dir-hi. No hi ha raons que valguin.

MARIA: Potser diu que és una màrtir privilegiada que ha sofert novament la teva passió.

JESÚS: Això seria absurd, Maria. Per què tornar-la a sofrir? Que potser no la vaig complir bé?

MARIA: Em sembla que hi deu haver algun malentès.

JESÚS: Sort que el poble no demana gaires explicacions als meus representants, de moment.

MARIA: Encara els fan una mica de por, però, a tu, ja te'n venen a demanar. Justament al rebedor hi tinc esperant, mai diries qui...

JESÚS: Algun clergue en revolta?

MARIA: Una minyona devota teva, que et vol veure. Li he dit que no tens temps per perdre, que feies versos, però m'ha respost que esperaria fins que els hauries acabat.

JESÚS (somrient): Saps què vol?

MARIA: Que li diguis com has pogut permetre el que ha passat al barri de la Pau.

JESÚS: Pobra noia! Encara hi ha gent de bona fe. Fes-la passar, però no sé què li haig de dir.

MARIA: No cal que t'hi encaparris, Jesús. És una pobra noia amb poca lletra: amb qualsevol cosa que li diguis quedarà contenta, venint de tu. Es veu que és devota sincera. Digues-li el que et sembli, menys la veritat.

JESÚS: La veritat no se la pot creure ningú! Pobre de mi, Maria! Si ho sabien! Em venen ganes de plorar.

MARIA (sortint): Fes-la marxar aviat.

*Escenari fosc. Focus damunt CATERINA,
que prega, dreta, amb el cap cot,
sense patetisme.*

CATERINA: Jesús, jo us he tingut sempre voluntat, perquè defensàreu els drets dels febles fins a la mort. Però fa temps que no sé si encara existiu o si no heu existit mai. Passen tantes coses que comporteu callant. Vós, que diuen que cridàveu tant! Ara mateix, tinc un pes damunt, que no me'l trauré mentre visqui.

*Possible escenificació o al·lusió,
d'alguna manera, al que va dient CATERINA.*

CATERINA: Una vegada eren un home i una dona que amb penes i treballs anaven menjant. Tenien quatre criatures. Els pares eren joves, però semblaven vells. L'home se'n va anar a Alemanya a fer de manobre. La nena més petita sentia dir que el pare tornaria, un dia, i li portaria un abrigoet gruixut i, potser, una nina. La mare, les nits, li posava la pipa a la boca i la ficava al llit, un llitet despintat, que havia servit als altres germans, i l'acotxava amb mantes esflagarsades. El dia vint-i-vuit de març la nena Maribel es va perdre tornant de la processó. Era una processó d'aquestes que agraden als turistes i fan guanyar tants de diners als hotelers de Sevilla. L'endemà els nens del barri de la Pau van trobar la nena morta amb la carn arrencada a mossegades. Què me'n dieu d'això?

S'encenen els llums.

JESÚS (*suaument*): Caterina, bona Caterina. No és per als humans de jutjar els camins divins.

CATERINA (*En veure JESÚS se li acosta amb familiaritat.*): No sé què voleu dir exactament. No em parleu com els meus amos, us ho prego.

JESÚS (*sospirant*): Vull dir que no t'hi has d'encaparrar amb el que no et pertoca, Caterina.

CATERINA: També m'ho diu en Pere, però ell és un pobre noi sense diners i amb molta por. És també el vostre cas?

MARIA: Aquesta noia blasfema!

JESÚS: Té tota la raó!

MARIA: No has sentit que al Vietnam s'hi moren com a mosques? Que hi ha hagut inundacions a l'Iran, emmetzinaments, terrorisme a Irlanda, desgràcies arreu, i accidents de circulació, sense parar? Què vens a buscar per la mort d'una sola criatura?

JESÚS (*per a ell mateix*): Tot és començar!

CATERINA: Aquest crim no hi ha res que el justifiqui.
Tothom s'emborraxava i cantava sagetes: no va ser un accident, i un infant no pot fer mal a ningú ni despertar odi...

JESÚS: Però i la follia, Caterina? No hi havies pensat?

MARIA: Tan fàcil que és!

CATERINA (*dubtant*): No és ben bé això. El meu oncle Ramon era boig. Ho era perquè, quan li agafava l'atac, es feria ell mateix: s'omplia de blaus. El que perjudica només els altres no és pas un boig, Senyor.

JESÚS: I el mal i Satanàs?

MARIA (*esverada*): Jesús!

CATERINA: No el controlàveu Vós?

JESÚS: Ai, Caterina, no m'ho facis dir...

CATERINA (*després d'una pausa*): No cal que m'ho digueu.
Veig que tremoleu igual jo.

JESÚS: Caterina, jo només faig versos.

CATERINA: Doncs a qui m'haig d'adreçar perquè em respongui? (*Pausa.*) Jo, que sóc una pobra noia, hauria donat la meva vida per evitar aquesta mala mort.

MARIA: Però, Caterina, ara, aquest infant és al cel, és un àngel, és prop del Pare Etern.

CATERINA: Jo us voldria creure, però no puc. Els àngels que us volten són de paper fi, amb les ales de filferro. La nena és un manyoc de carn embolicat amb un llençol de plàstic. L'han tapada els metges del dipòsit, després de rentar-la amb la mànegua. No trigarà gaires dies i algun cuc traurà el cap pels seus ulls esbatanats de terror.

---

*Apareix el cor de dones del barri de la Pau
amb criatures als braços. Canten responent
a CATERINA.*

CATERINA: Oh cor meu, oh cor meu!,
deia la mare a la filleta,
que es va punxar amb l'espina
d'un roser blanc.
Oh cor meu, quin mal que t'han fet!

DONES: Però per a morir
se n'ha de fer molt més de mal.
S'ha de tenir molt mal per a morir.
No es mor pas de seguida.
No es mor del primer cop de coltell.
(Ni amb el primer ganxo
que li esbotzaren al pobre cos.)

CATERINA: Oh, cor meu, quin fred deus tenir
en la nit de març:
fins ahir hi havia glaçada!

DONES: Perquè t'arrenquen els vestidets
i els bolquers, que encara portes.

CATERINA: Mare jo tinc son i por
que és hora d'anar a fer noneta.

DONES: No és hora d'anar a fer noneta, no.
És hora de què et matin a poc a poquet.
Fins al matí no seràs ben morta.

CATERINA: Mareta, vull anar a casa.

*Apareix, entre les dones,
el PARE DE LA NENA MARIBEL.*

PARE DE LA NENA MARIBEL: Jo no pararia de plànyer-
me amb vosaltres, dones, però haig de treballar.
No puc ni tan sols plorar. Què menjaríem, si no,
demà i la setmana entrant a casa nostra?

JESÚS (*S'ha posat dret i s'adreça al cor.*): Bé, bé, ja n'hi ha prou. (A MARIA:) Maria, fes fora aquesta gent. Em farien posar nerviós!

DONES: Els nostres fills estan en perill. Ningú no sap qui ha comès l'assassinat. La policia calla. Jesús, ajudeu-nos! O recorrerem a les tiradores de cartes i a les gitanes, per treure'n l'entrellat. Potser els endevinaires ens diran el que Vós calleu! Anirem a cercar ajuda en els costums ancestrals i pagans!

MARIA (*acompanyant-los a fora*): Torneu-vos-en, bona gent!

DONES: Jesús, ajudeu-nos!

JESÚS (*un cop tot sol, cridant, braços en alt*): Pare, Pare, Pare! Haig de parlar amb Vós! (*Al fons es veu un tron buit. JESÚS cau a terra i posa el cap entre els genolls, a la manera musulmana.*) Heu sentit els de la Terra, heu sentit? No us heu adonat que fins la gent de les cases barates em demana comptes? I jo, lligat de mans i peus, havent de fer el paperot que m'han assignat! Fins on hem d'arribar, per favor?

PARE (*Se'n sent només la veu.*): No ho sé pas, fill. No depèn de mi.

JESÚS: Ha de durar molt? No s'hi pot fer res?

PARE: Tu saps els tractes que tenim. Tu saps que estem empenyorats fins al coll. Tu saps que no podem fer sinó acceptar... de moment...

JESÚS: El dia que ho voldrem redreçar tot ja no hi serem a temps. (*Sanglota.*)

PARE: Calma, Jesús. No siguis impacient. Aprèn de mi, que fa més temps que tu que m'aguanto.

JESÚS: Ja la perdo, la paciència. I potser més hauria valgut que no n'hagués tinguda mai. Què n'hem tret de bo? M'avergonyeix que unes dones es comportin més bé que no pas jo! Que a la Terra tot estigui capgirat. N'estic més que fart!

PARE: Queixa't a Ell. Jo et faré costat. Veurem què en podràs treure!

JESÚS *s'aixeca.*

JESÚS: I perxò vaig morir a la creu? Perxò? Més val que deixi de pensar i vagi fent versos. Maria, on ets?

MARIA (*entrant*): Sempre al teu costat. Què et passa?

JESÚS: He parlat amb el Pare. Estic desesperat. Mai no m'havia trobat tan inútil com avui.

MARIA: Ja saps que Ell és pessimista, però, encara que no ho sembli, vindran temps millors.

JESÚS: Ho creus de veritat?

MARIA (*estúpida*): N'estic segura. Al final ha de guanyar l'amor.

MARIA i JESÚS s'agafen de les mans. Se sent una botzina de cotxe de luxe. Ells s'acosten, l'un a l'altre, per protegir-se.

DON SERVANDO (*entrant com al seu despatx*): Encara com dos colomets? Bona nit, Mary. (*Confidencialment, de broma*;) Que bé deus fer l'ofici! (A JESÚS:) No vols que te'n porti una altra de més moderna?

JESÚS: Fuig, lluny de mi, Satanàs!

DON SERVANDO: Bé, bé, però no em faràs pas fora de casa meva. Ves-te'n tu, sí vols! El món és ben ample.

JESÚS: Quin lloc hi ha que no l'hagis ocupat! Que no hi hagis plantat l'ensenyia de les teves cadenes de bancs, de monopolis, de supermercats i de llocs pervertidors!

DON SERVANDO: No en tens prou amb aquest hortet per anar fent versos? Ara pot ser un bon assumpte: tornes a tenir èxit. Estàs de moda entre el jovent!

JESÚS: La saps molt llarga, però amb mi no et val.
Defuges de parlar seriosament perquè l'ambigüitat
és la teva arma infal·lible, però avui, parlarem de
grat o per força.

DON SERVANDO: Ja saps que no puc perdre ni gota de
temps.

JESÚS: Ves-te'n, Maria. Deixa'ns sols.

*Ella surt; es decanta a un lloc des del qual
encara pot ser vista.*

DON SERVANDO: No pateixis, que no és de les que
m'agraden.

JESÚS (*no fent-n'hi cas*): Saps qui ha vingut, avui, aquí?

DON SERVANDO: No m'interessa.

JESÚS: D'acord: no t'interessa. Tanmateix, t'ho diré:
una criada a demanar-me responsabilitats per
l'assassinat d'un infant.

DON SERVANDO: No siguis ridícul! Quines bestieses!
T'hauré de fer fora de l'hort i tancar-te a Miraflores!

JESÚS: Això, potser t'ho penses, però vas errat.

DON SERVANDO: Això sí que no. Et puc fer tancar quan
em passi pel cap. Pagant, en un país tan mancat
de divises, puc fer el que em roti.

JESÚS: Tu t'has basat sempre en que el diner ho és tot.

DON SERVANDO: I m'has demostrat el contrari? Qui mana,
tu o jo? O el teu pare reumàtic i repapiejant?

JESÚS: Maleït siguis, Satanàs.

DON SERVANDO: Calma't. Que no veus que això ja està
superat? (*S'asseu. En to confidencial!*) Em fas una
mica d'angúnia. Aviat ni podré tenir-te com a rival,
perquè et faltarà categoria. Tant d'escarrassar-te
per salvar el món i tot allò altre, i què? Més t'hauria

---

valgut dedicar-te a capitalitzar, programar els negocis, utilitzar la cibernètica, fer propaganda, controlar l'Església...

JESÚS: Però si d'ençà de Constantí que la controles tu!

DON SERVANDO: Imbècil! Il·lús!

JESÚS (*enfadant-se*): Jo et maleixo, Satanàs, en nom del meu Pare! (*Se sent roncar la veu del PARE.*) Sents? Ara li deu haver agafat un atac!

DON SERVANDO: Au, vés-lo a socórrer i deixa'm passar! A veure quan m'has gastat d'electricitat aquest mes, amb tants fenòmens lluminosos i aparicions? Una picossada, «paio». Això és massa! Plega la barraca, ha, ha!

Se'n va cap a dins.

JESÚS (*crident*): Vindrà el dia que tornaràs al teu catau! Que quedaràs reduït a la teva insignificança, a la teva mediocritat!

DON SERVANDO (*de lluny*): Has perdut el temps!

*JESÚS es queda amb el cap cot.
MAGDALENA va a asseure's als seus peus.*

JESÚS: Ara sí que vindrà la fi del món, noia, i tant de bo que no triguí, perquè si no, faria un disbarat!

MARIA (*desolada*): Jesús, Jesús, no diguis això! Que has perdut la fe?

FOSC.

ACTE III

Casa de la tiradora de cartes. Una mena de terrabastall baix, al qual es puja per unes escales que van al carrer. Escenari en la penombra.

Al fons, a l'esquerra de l'espectador, sota focus grocs, la tiradora de cartes, amb tots els seus atuells. Asseguda, davant una taula amb faldilles, fa girar la bola de vidre. Al cap d'uns segons, entra CATERINA. Es queda aturada en primer terme.

TIRADORA DE CARTES (*amb veu baixa i pausada*): Endavant, endavant, bonica. Vine i seu aquí, al meu costat. (*Se la mira amb deteniment, sense dissimulació.*) Qui t'ha donat la meva adreça? De part de qui vens?

CATERINA: De la meva cosina Carme, la que se li va cremar el nen.

S'acosta i s'asseu.

TIRADORA DE CARTES (*Escarteja i dona les cartes a la CATERINA.*) Diques, quin nom té el que t'agrada?

CATERINA: No és pas per a mi que vinc. Havia entès que endevinàveu el pensament.

TIRADORA DE CARTES (*posant les cartes, maquinalment, una al costat de l'altra*): Com vols que endevini el que no és possible d'endevinar? Tu te'n dones vergonya de dir-m'ho, però vens per un morè: ho veig aquí, a la bola de vidre. Heu renyit, oi, reina? Tot s'adobarà. (*Llegint les cartes:*) Dos d'ors: uns ulls que et volen veure. Bastó per amunt; el desig d'un home: amors. Però, aquí veig una dona de mala llengua, la sota d'espases. Ve la justícia cap per avall, l'espaseta; cinc de bastons! La carta més dolenta del joc! Noia... veig una ombra a la teva cara...

CATERINA (*interrompent-la*): Amb mi no us hi amoïneu.
Jo vinc a preguntar-vos qui ha mort la nena Maribel.
Hi ha molts infants que corren escampats, al barri
de la Pau i les dones pateixen.

TIRADORA DE CARTES: Quants en tens, tu, d'infants?

CATERINA: Jo no en tinc cap, encara. Justament perxò
tinc una mica de temps per a venir-vos a consultar.

TIRADORA DE CARTES: Com hi ha món que el teu cas
és estrany. Et ficaràs en el que no t'importa.
Això és perillós. Vols un bon consell? Ves-te'n a casa
i deixa-ho estar.

CATERINA: No me n'aniré si no m'ajudeu.

TIRADORA DE CARTES (*somrient*): Ah no?

CATERINA (*ferma, però amb calma*): No.

HOME DE LA TIRADORA (*Surt de darrere unes cortines, a la
banda oposada, on era amagat.*): Ajudar-te a què,
preciosa?

CATERINA: A trobar l'assassí de la pobra nena.

HOME DE LA TIRADORA: Que no el cerquen la policia i
la guàrdia civil?

CATERINA: Han agafat més de vint innocents i els
estomaquen. Encara no saben qui ha estat i, potser,
no ho arribaran a saber mai, si no els ajudeu.

HOME DE LA TIRADORA: La policia pot passar-se'n dels
nostres serveis. Això de trobar assassins no és una
mena de treball que puguem fer.

TIRADORA DE CARTES: Jo em dedico a veure el futur i
a treure malefícis.

CATERINA: Aleshores, mireu bé cap al barri de la Pau;
l'assassí hi pot tornar.

TIRADORA DE CARTES (*alçant-se*): Tu no m'embolicaràs
amb la bòfia.

CATERINA (*La reté*): Jo us hi embolicaré per estafa, si no m'escolteu!

HOME DE LA TIRADORA (*agafant la noia pel braç, de manera que tots tres queden enllaçats, com una farandola*): T'hi jugues la pell, noia. Mira que tenim poder!

CATERINA: M'és igual! Després del que he somniat aquesta nit passada, estic ben curada d'espants. (*Amenaçadora*): A fora m'esperen les dones del barri de la Pau. Volen la vostra resposta.

TIRADORA DE CARTES (*Va cap a la finestra o cim de la balustrada del terrabastall*): De fet, hi ha molta gent al carrer...

HOME DE LA TIRADORA: No siguis una garsa mentidera, noia. És la gent que sempre passa, en aquesta hora, sortint de la fàbrica.

CATERINA: Us dic que són les dones del barri de la Pau. Ara són a l'escala, que puguen.

TIRADORA DE CARTES (*Torna a asseure's*): Tant si puguen, com si no puguen, la meva consulta val mil cinc-cents pessetes.

CATERINA: Encara que es tracti d'un fet com aquest?

HOME DE LA TIRADORA: Això ens és ben igual.

Apareixen al prosceni dues dones del poble vestides de fosc; es posen una a cada banda i comenten.

UNA DONA: Tenia mil cinc-cents pessetes estalviades, que portava al moneder per comprar-se llençols per l'aixovar, per casar-se amb el Pere.

DONA: Les va treure perquè les veiés la tiradora, però no les va deixar, de seguit, damunt la taula. Ja no era del tot innocent després d'haver estat, en somnis, la nit abans, al Paradís.

CATERINA (*ensenyant-les*): Les pessetes les teniu aquí.

TIRADORA DE CARTES (*abocant-se sobre la bola de vidre, amb veu trencada*): Veig que no hi ha un assassí: són una dotzena. Et pot servir la resposta?

CATERINA: Encara no. Mireu bé!

TIRADORA DE CARTES: Veig una casa rica amb gent viciosa. Et pot servir la resposta?

CATERINA: Encara no. Mireu bé!

TIRADORA DE CARTES (*amb aire esgotat*): Veig que a la sola de les sabates, hi dus sang innocent. Et pot servir la resposta?

CATERINA (*S'alça pensativa. S'aixequen, també, les dues dones del prosceni.*): Sí. (*Cara al públic, adolorida:*)

Pussy era una gateta
que va escorxar Bob, l'estranger,
a casa del banquer,
tot rient.
De primer,
no pensava fer-la malbé.

DONES: Tant se val un gatet
o la nena Maribel.

CATERINA: Films de terror,
sexe i violència,
fumetti amb vampirisme,
tràfic de la droga
i la guerra a Orient!

DONES (*amb molt d'èmfasi*):
Tan se val un gatet
o la nena Maribel.

CATERINA *deixa els diners damunt la taula*
de la TIRADORA DE CARTES.

HOME DE LA TIRADORA: Ara ves-te'n i no diguis a ningú
que has vingut ni què saps.

TIRADORA DE CARTES: Guarda't de dir-ho o et faràs mal
de veritat: he vist una ombra a la teva cara...

CATERINA: No patiu que el vostre nom no el diré, però els assassins els descriuré a la policia, amb detall, perquè els conec de fa dies. No costarà provar que dic la veritat: poden anar a la Torre Xica, que Don Servando va deixar al seu fill per als seus jocs.

Es fiquen cap a dins la TIRADORA DE CARTES i el seu home. Es veu el carrer. Passen homes i dones fent parada; porten pancartes que diuen: «EN ACTO DE DESAGRAVIO POR LA VIOLACIÓN DEL MONUMENTO A LOS CAÍDOS Y EN ACTO DE DEAGRAVIO POR LA DESTRUCCIÓN DEL MONUMENTO AL GENERAL X FUNDADOR DE LA GUARDIA CIVIL». Al prosceni han quedat CATERINA i les dues dones del poble.

UNA DONA: Els actes d'adhesió
poden fer-se tranquil·lament
per la violació d'un monument:
per un tros de pedra malgirbat
dedicat
al record d'un fet deslleial
o amb l'efígie d'un cara gruixut.

L'ALTRA DONA: Però les dones del raval de la Pau
per la violació d'una nena,
que ha divertit uns cràpules que van pel carrer
amb el consentiment de les autoritats.
Només pogueren queixar-se,
en somnis,
dalt del cel.

UNA DONA: Els telegrams plouen
a les administracions
en senyal de condol,
perquè algú amb sentit artístic
va estimbar un monument xaró.
Però per la mort
de la nena Maribel
se n'han rebut, només, deu,
de pares de família anònims.

CATERINA: No us impacienteu
que es farà justícia,
a la fi!
Malgrat les males condicions,
en el cas de l'infant,
se'n farà,
perquè no va contra
la policia oficial.
Els assassins,
per malvats,
seran condemnats.

La manifestació oficial acaba de passar.

FOSC.

ACTE IV

Novament a la casa de DON SERVANDO. La mateixa atmosfera del primer acte, amb el semicercle dels ninots o el munt d'infinites sabates per netejar i raspallar. Quadre del Jesús de-les-mil-nafres. Veiem passar, al voltant de l'escenari, els manifestants de l'acte precedent amb les pancartes ben visibles.

DOÑA LUPE i DON SERVANDO, drets, contemplen la gent. El grup de bracers del Guadalquivir és al prosceni en actitud expectant i sotmesa. Continua la música de circ que contrasta amb l'aire dels bracers.

DOÑA LUPE (*imbuïda del seu paper, però evitant el còmic*):
Unim-nos a protestar contra aquests fets incivilitzats. Anem a l'acte d'adhesió, en senyal de dol.

DON SERVANDO: On són els bracers que he fet venir de les meves terres?

BRACERS (*a cor*): Aquí, Don Servando, per servir-lo!

El CAP DE COLLA avança un pas, destacant-se dels jornalers.

DON SERVANDO: Doncs què espereu! El vostre lloc és a la manifestació, a protestar pels atropellaments. A fora tots, a cridar ben fort, que, perxò, avui no treballeu!

BRACERS: Què hem de dir perquè no resulti perjudicial per a nosaltres? Què hem de dir per dir-ho bé?

CAP DE COLLA: Visca Don Servando, que ens dona pa!

BRACERS: Visca Don Servando, que ens dona pa!

CAP DE COLLA: A baix el desordre!

BRACERS: A baix el desordre!

DON SERVANDO: Els treballadors de les hisendes del Guadalquivir se solidaritzen amb els manifestants de dol per la violació dels monuments!

CAP DE COLLA: Visca Don Servando, suport de la pàtria, protector de les tradicions!

BRACERS: Visca!

DOÑA LUPE: Que hi vagi també tot el servei, llevat de la Lluïsa, que és lenta i encara podria ser un entorpiment.

Surten el CAP DE COLLA i els bracers darrere d'ell. També hi van els criats, excepte la LLUÏSA, que es queda ocupada amb els ninots o l'infinit munt de sabates.

MR. KRUPPY (*Entra del carrer amb MR. X, el seu secretari.*): Bon dia, senyora. Què és aquest batibull al carrer, Don Servando? Em sembla que sóc a Amèrica!

DON SERVANDO: El fervor popular, Mr. Kruppy. No es pot evitar que la gent manifesti els seus sentiments.

DOÑA LUPE (*sense adonar-se de la seva manca de tacte*): Dos monuments oficials han estat estimbats en dos dies.

MR. KRUPPY (*bromejant*): Ah, molt significatiu! Vostès s'estan relaxant. Això, aviat, no serà un oasi de repòs sinó un cau de preocupacions.

MR. X: Hi ha precedents il·lustradors.

DOÑA LUPE: No ho cregui pas, Mr. X; el cas espanyol és diferent.

DON SERVANDO: Volen passar al meu despatx?

MR. X: Abans de tot, hauríem de reveure la compra dels terrenys; hi instal·larem els magatzems aquest juliol.

DON SERVANDO: Primer, haurem de solucionar un assumpte més urgent.

MR. KRUPPY: Alguna contrarietat amb la borsa?

DON SERVANDO: En absolut, per aquesta banda. Una lleugera dificultat amb Bob, el seu fill. Ens fa l'efecte que aquest clima no li prova.

MR. KRUPPY: Pot sortir cap a Miami Beach a qualsevol hora. Mr. X s'encarregarà de tot.

DON SERVANDO: Ho consideraria oportú.

Entren a l'interior. PERE surt amb aire de fer feina; porta raspalls per continuar la seva ocupació del primer acte.

DON SERVANDO: Que no és a l'acte d'adhesió aquest noi?

PERE: Tinc feina a la casa.

DON SERVANDO: Doncs deixa-la i corre-hi. No deuen arribar a la cantonada. Van en direcció al centre.

DOÑA LUPE: I la Caterina?

PERE: Ja hi és.

PERE deixa els seus estris davant els ninots o les sabates. LLUÏSA surt cap al defora. PERE també hi surt, però es topa amb CATERINA, que arriba acalorada.

CATERINA: Pere, on vas? T'haig de dir una cosa!

PERE: Don Servando em fa anar a la manifestació. M'he escapolit fins que s'acabi.

CATERINA: Jo tampoc no hi he anat. Vinc de casa d'aquella dona que em va dir la cosina. Escolta...

PERE: No fas mai el que et dic. No m'agrada que vegis els *curanderos*.

CATERINA: El que sospitava és veritat. La tiradora de cartes m'ha dit el mateix.

PERE: Aquesta gent diu el que un vol que diguin.

CATERINA: Si no li he explicat res!

PERE: I què en traurem de saber-ho, si tampoc no ho podem dir?

CATERINA: Sí que ho diré. Me n'aniré a la policia, sense que ho sàpiguen els amos; me n'hi vaig de seguit.

PERE: No aconseguiràs res sinó perjudicar-te; tots ells sempre van de tronc!

CATERINA: No en un cas com aquest!

PERE: Tot això em fa por, Caterina. I si no fos cert? I si ens ho hagués semblat a nosaltres?

CATERINA: El que hi ha a la Torre Xica no ens ho hem pas empescat!

PERE: Encara m'esgarrifo més, Caterina. Ens en hem d'anar aviat. Ja t'ho deia fa temps que la brutícia se la traguessin ells.

CATERINA: Ara ens en anirem, Pere, ben lluny; fins allà on ens arribin els diners.

PERE: No arribaran gaire lluny. Gairebé no tenim res estalviat. Si n'haviem tinguts, ja seríem casats.

CATERINA: Recollim les nostres rampoines, ara mateix. Quan hagi anat a la policia ens en anirem de seguida.

PERE: No et deixaran pas marxar tan aviat.

CATERINA: A nosaltres no ens poden aturar!

PERE: Encara sospitaran de tu. Anem-nos-en. La pobra nena no tornarà pas a viure posant-nos a nosaltres en perill.

CATERINA: Però aquest crim no pot quedar sense càstig.
Poden tornar-hi qualsevol moment!

PERE: Castigar-los ells? Per tan poc? Què és el fill d'un tros
de manobre?

CATERINA (*cara al públic*):
La vida que s'ha estrocat
aviat no serà ni record.
Mateu doncs!
Només us anticipeu
al pas del temps.

PERE: Caterina, jo et dic que ens en hem d'anar!

CATERINA (*cara al públic*):
Una vida insignificant.
Poca cosa més que un gatet.
Només algú important
compta després de mort, per «a ells».
Dels altres sempre en queden
a milions.
Mateu doncs!
Mai no acabareu!

PERE: Aquest mateix vespre hem de ser fora!

Entren a la casa PERE i CATERINA.

LLUÏSA (*entrant de la porta del defora amb el CAP DE
LA POLICIA*): Els senyors són a dins; Don Leandro,
amb els amics estrangers.

CAP DE LA POLICIA (*referint-se als ninots*): Sembla
que l'estada aquí, els agrada, l'estada aquí, als
 convidats!

LLUÏSA: Jo diria que l'allarguen una mica massa.

CAP DE LA POLICIA: No s'han guanyat la seva simpatia?

LLUÏSA: La simpatia rai! Un matament de ca l'ample,
i el mateix sou de sempre. Avisaré els senyors.

DOÑA LUPE (*entrant*): Què el porta, Don Leandro? Li he dit al meu marit que havia telefonat. Ara ve de seguida.

CAP DE LA POLICIA (*extremadament cortès*): El volia veure un moment, i m'he estimat més venir aquí que anar a trobar-lo al banc. Ens sentirem més entre nosaltres.

DOÑA LUPE: Enllesteix un assumpte amb uns amics americans. Beurà alguna cosa mentrestant, Don Leandro? Feia temps que no ens vèiem!

CAP DE LA POLICIA: Estem massa enfeinats per veure'ns sovint. La policia tenim molts maldecaps, molts problemes per resoldre. Aquests temps ja no són els d'abans!

DOÑA LUPE: Però ja sap que Don Servando sempre soluciona les coses per difícils que siguin.

CAP DE LA POLICIA: Algunes vegades ens trobem en una posició de compromís: un mateix fet, ocorregut en una casa com la de vostès, és més ressonant.

DOÑA LUPE: Per sort, això no passa mai. El meu marit ho té tot sota control: està acostumat a la banca.

CAP DE LA POLICIA: No ho dubto, Doña Lupe. (*Alçant la copa*;) Quin vi més aromat! De la collita seva? Jo sempre he dit que com els vins d'aquí no n'hi ha enlloc del món!

DOÑA LUPE: Aquest que ha tastat és fruit d'una elaboració especial. Servando comença per seleccionar escrupolosament els ceps. Hi ha vinya del Mosela, aclimatada aquí. Oi, que no ho hauria endevinat mai? Aquest és el talent dels creadors de les nostres marques!

CAP DE LA POLICIA: Del Mosela, diu? Això deu caure força lluny. Es tracta d'una aclimatació recent?

DOÑA LUPE: De fa molts anys. La idea va ser del meu avi. Aquestes coses no es poden improvisar. N'hi omplou una altra copa?

CAP DE LA POLICIA: No li diré que no.

DON SERVANDO (*Saluda amb arrogància subtil.*): Què hi ha de nou, Leandro?

DOÑA LUPE *s'alça i es manté retirada,
però no se'n va.*

CAP DE LA POLICIA: Perdoni que el molesti. Un petit incident.

DON SERVANDO: Si es tracta dels amics del meu fill li haig de recordar que són gent important.

CAP DE LA POLICIA: Ho he tingut en compte. S'han de fer notar, encara que hi hagi tants de turistes que omplen la ciutat aquests dies. Van ser vistos el Dimarts Sant prop de la Torre Xica de vostès, la que tenen deshabitada. A vegades la premsa comet indiscrecions. Hem tractat de rectificar, però la imaginació popular no té repòs...

DON SERVANDO: Simplifiquem: se'n van aquest vespre. L'assumpte s'ha de tractar amb absoluta discreció. Hi ha pensat una mica?

CAP DE LA POLICIA: El poble sense cultura ha vist exaltada la seva sentimentalitat. No quedarien satisfets si no féssim unes quantes detencions diàries.

DON SERVANDO: Ara cal una justificació. Els actes d'aquest matí desfoguen la gent, però els que no hi van són els que més s'han interessat per aquest fet.

DOÑA LUPE: La deixadesa de les mares en té la culpa. Si elles mateixes tracten malament els fills, com volen que els tractin bé els altres? Als nostres néts no els passa res, perquè no els deixem un sol instant: sempre els vigila la mainadera.

CAP DE LA POLICIA: Estic d'acord amb vostè, Doña Lupe. Hi ha mares indignes de tal nom.

DON SERVANDO: Ara que vostè és aquí, li recomanaré un sorge que tenim al nostre servei, de tendències perilloses. El meu fill li va trobar pamflets subversius a l'habitació.

CAP DE LA POLICIA: Seria interessant saber d'on els treu.

DON SERVANDO: És un individu que no hem pogut arribar a integrar a la casa.

DOÑA LUPE: La seva nòvia també serveix aquí: una dona supersticiosa, que sovinteja les gitanes i els *curanderos*.

DON SERVANDO: Són poc feiners i amics de parlar molt.

CAP DE LA POLICIA: Segurament: aquesta mena de gent no calla.

*Surten de l'interior PERE i CATERINA
amb les seves maletes velles i algun farcell.
S'adrecen a DOÑA LUPE.*

CATERINA: Senyoreta?

DOÑA LUPE: I vosaltres, d'on sortiu? Que no heu anat a l'acte d'adhesió, com us hem manat?

PERE: No ens ha vingut de gust, senyora. Ens en anem.

CATERINA: Ara mateix marxem.

DOÑA LUPE: Ara? Em sembla que us precipiteu. Us haureu de quedar. Almenys fins que trobeu algú que us substitueixi, algú, ben entès, que faci la feina més bé que vosaltres i de qui ens puguem refiar.

CATERINA: Doncs ens en anem ara mateix, encara que no ens vulgui pagar un ral pel que hem treballat aquest mes.

DOÑA LUPE: L'orgull és el mal dels pobres! Me n'oblidava! I per quin motiu voleu marxar? (CATERINA i PERE no responen.) Mal assumpte. Haurem de comprovar si

---

ens falta alguna cosa. No és fàcil fugir. Heu escollit un mal moment.

CATERINA: Potser ja és massa tard, i el bon moment era quan deia en Pere, encara que hauria estat marxar a l'aventura.

PERE: Igualment ens en anirem avui. Mai no és tard per alliberar-se.

DOÑA LUPE: Em sembla que el viatge no el fareu gaire lluny.

DON SERVANDO: Aquests són els que dèiem. És ben clar per què s'han amagat a la casa, en comptes d'anar a l'acte d'adhesió. Els pamflets que vàrem trobar no eren una casualitat.

PERE: Aquells papers jo no els havia vist mai quan me'ls va ensenyar el seu fill!

CATERINA: Quins papers, Pere?

PERE: Uns que varen portar ells mateixos!

CAP DE LA POLICIA: Me l'hauré d'endur.

PERE: Endur? Què vol dir amb això?

CAP DE LA POLICIA: Que queda arrestat.

CATERINA: I per què, Pere?

DOÑA LUPE: No us he dit que era un mal moment per fugir?

CATERINA: Però si nosaltres no fugim. No hem de fugir de res! No som els assassins!

CAP DE LA POLICIA (*somrient a DON SERVANDO*): També me l'enduré.

CATERINA: Si és la policia, jo hi vull parlar. Però amb el mateix cap!

CAP DE LA POLICIA: Doncs el tens al davant.

CATERINA: El que li haig de dir és molt gros! Jo sé qui va assassinar la nena de dos anys!

CAP DE LA POLICIA: Molt interessant.

PERE: Caterina, Caterina! Mira bé què dius!

DOÑA LUPE: Fa un moment, per delicadesa, no he volgut dir-li que aquesta noia ha estat d'una conducta sexual deplorable. És una mare soltera que se li va morir la criatura, quan tenia mesos. La vaig agafar —per compassió— quan encara fregava a la maternitat.

DON SERVANDO: Emocionalment no és gaire equilibrada. És capaç d'actes incontrolats.

PERE: Qui això? La Caterina? El que té és sentit del que és just, i bon cor!

CATERINA (*acostumada a la seva desmitificació*): Ja sé on volen anar a parar; tanmateix, no em privaran de dir qui són els assassins.

CAP DE LA POLICIA: Molt interessant. I tu com ho saps?

PERE (*sense ira ni sorpresa, resignat*): Caterina, tu mai no has volgut escoltar-me. Ja t'ho deia...

CATERINA: Però, si no ens poden fer res a nosaltres! Ara no em creuen però comprovaran el que dic: els hauran d'agafar a ells. Senyor cap, per l'amor de Déu, cregui'm. No es pensí que sóc una pobra boja!

PERE: La meva nòvia diu la veritat.

CAP DE LA POLICIA: Au, ara a callar.

El grup de JOSÉ LUIS, TERE, POLLY, NORMAN, DOLLY, KURT, SALLY i BOB passen pel peristol imaginari, en direcció al defora. També surten MR. KRUPPY i MR. X, que saluden a la manera ianqui. LLUÏSA i els altres criats s'acosten a veure què esdevé la situació de PERE i CATERINA, sense gosar intervenir-hi.

MR. KRUPPY I MR. X (*de lluny*): A reveure! Fins aviat!
Bye, bye!

COLLA DE JOVES (*festivament*): Ens en anem a l'acte d'adhesió contra la violació dels monuments!

CATERINA: Són aquests els assassins, són ells! Els qui han mort la nena Maribel! No els deixi marxar! Poden tornar a fer mal! Hi tornaran! No ho veu que ho prenen com un joc? La vida és un joc per a ells, la vida nostra la prenen com un divertiment!

DON SERVANDO (*al CAP DE POLICIA*): Què li hem dit? Ja se'ls pot endur.

DON SERVANDO *i el CAP DE LA POLICIA empenyen*
PERE *i CATERINA cap al fons. El grup de convidats*
envaeix l'escenari.

PERE: Ella diu la veritat, no ho veu? No ho vol veure?
Ho podrà comprovar, si en té ganes, si feia el que ha de fer! Agafi els assassins.

BOB: No ens ofenem perquè ens culpin de la mort de la gateta, Doña Lupe.

JOSÉ LUIS: No és la primera vegada que el servei confon les coses.

TERE: Ni que una criada senti preferència pels fets morbosos. El seu interès és, justament, molt anormal... sospitós i tot!

JOSÉ LUIS: També és anormal i perillós que el criat s'arregui amb els enemics de la cultura i del progrés!

DOLLY: No és el primer cop que ens encolomen haver escorxat una pobra gata!

BOB: Anem a l'acte d'adhesió? Encara els assolirem!

GRUP DE CONVIDATS: Anem-hi! Correm-hi!

DOÑA LUPE: Lluïsa, encarregui's de la tortuga: posi-li l'enciam i el tomàquet al plat. Surto una estona

a veure la meva néta petita. Avui és el primer dia
que la deixen llevar després de l'operació.

*LLUÏSA davant els ninots o el munt de sabates
es queda taral·lejant la cançó del primer acte.*

FOSC.

EPÍLEG

*Surt al prosceni el COMENTARISTA —o la
COMENTARISTA— amb un altre cartell que anirà
desplegant. Música de tambors de dol o de
cornetes.*

«FUERON DETENIDOS MÁS DE VEINTE SOSPECHOSOS
DEL ASESINATO DE LA NIÑA DE DOS AÑOS.
20 DE ABRIL DE 1972.»

«SE DICE QUE EL NOMBRE DEL ASESINO SERÁ
COMUNICADO DENTRO DE UNAS HORAS. 21 DE
ABRIL DE 1972.»

«HA SIDO DETENIDO EL PRESUNTO ASESINO DE
LA NIÑA DE DOS AÑOS: UN HOMBRE DE 38 AÑOS,
MANÍACO, ALCOHÓLICO. 22 DE ABRIL DE 1972.»

«LUCIDAS FIESTAS DE LA PRIMAVERA EN SEVILLA.
25 DE ABRIL DE 1972.»

COR: A la Torre Xica,
els qui hi aniran,
a la Torre Xica,
mala sort tindran.
De la sang
dels pobres
els rics en beuran.

FI DE L'OBRA.

***Un estiu amb
les amigues***

(2007)

Fitxa de lectura

Autor

ROSA VICTÒRIA GRAS I PERFONTAN (1933)

Títol

Un estiu amb les amigues (2007)

Edició

Inèdita.

Personatges

Lene (alemanya, psiquiatra, d'uns 45 anys, amiga de la Maria Antònia), Maria Antònia, (uns 45 anys, mallorquina), Nima (serventa de la Maria Antònia, uns 50 anys), Aurora (uns 30 anys, barcelonina, amiga de la Clara), Clara (uns 50 anys, barcelonina. Ha estat professora de l'Aurora), Viviana (16 anys, filla de la Clara).

Estrena

III Cicle de Lectures Dramatitzades Primavera Vaca, Sala Mompou, SGAE, 5 de juny del 2012. Direcció: Imma Colomer.

Gènere

Drama.

Temàtica-sinopsi

Aurora, Clara i la seva filla arriben a Mallorca a la recerca de pau i tranquil·litat; Aurora, a més, espera el retrobament amb el Basili, el seu amant. Allà les reben la Maria Antònia, que intenta recuperar-se econòmicament llogant-los la casa, la Lene, una amiga d'aquesta, i la Nima, la serventa. L'estiu passa i en comptes de trobar la pau, l'únic que aconsegueixen és enemistar-se. Aurora no aconseguirà trobar-se amb el seu amant i acabarà fugint amb la Lene.

Espais

Espai únic: el pati que hi ha entre les entrades de dues cases rurals.

***Un estiu amb
les amigues***

PERSONATGES

(per ordre d'aparició):

LENE, alemanya, psiquiatra, d'uns 45 anys,
amiga de la MARIA ANTÒNIA.

MARIA ANTÒNIA, uns 45 anys, mallorquina.

NIMA, serventa de la MARIA ANTÒNIA, uns 50 anys.

AURORA, uns 30 anys, barcelonina, amiga de la CLARA.

CLARA, uns 50 anys, barcelonina.

Ha estat professora de l'AURORA.

VIVIANA, 16 anys, filla de la CLARA.

Temps: Anys vuitanta.

Notes:

- 1) Els personatges i els llocs són imaginaris. Qualsevol coincidència amb la realitat és fortuïta.
  - 2) «Un respir» és equivalent al temps d'un respir.
-

ACTE I

A Son Portell, una possessió de Mallorca a prop de la costa. A principis d'estiu. Hi ha tres espais visibles, on l'acció té lloc: un, al centre, i una casa a cada banda; la que la MARIA ANTÒNIA lloga a les senyores de Barcelona —i la dels propietaris, on ella viu amb el seu fill en Joan i la NIMA.

A l'espai central hi ha una taula rodona de pedra i, més decantada, una de petita de marbre amb seients de jardí i, al fons, un pou o cisterna.

Un emparat cobreix aquest espai. Les finestres són mig tapades amb plantes enfiladisses, tant les dels baixos de la casa, on viuran les forasteres, com les dels baixos de la casa, on viu la MARIA ANTÒNIA.

L'acció comença a l'entrada de la casa que lloga la MARIA ANTÒNIA. Hi ha una escala de barana d'obra, que du a les cambres. A baix hi ha la llar de foc i els fogons, una taula amb quatre cadires, un balancí i un armari raconer. En algun lloc, un telèfon. En totes les coses hi ha un toc de tipisme intencionat. És cap al tard. Les ventalles (portes vidrades) són obertes. La MARIA ANTÒNIA i la LENE arreglen la casa abans de l'arribada de les llogateres.

LENE: Ja n'hi ha prou de penjar terrisses i d'omplir gerros de flors; si no se n'adonaran de la feinada que hi hem tingut! Dos mesos, amb els manobres i la neteja i, encara, tota la tarda d'ahir a emmidonar cortines!

MARIA ANTÒNIA: Vull que la casa les encanti, i que hi siguin felices, sobre tot felices... Que quan se'n vagin hi vulguin tornar.

LENE: Aquestes dones no li interessin com et penses a en Miquel. No et preocupis tant a quedar-hi bé.

MARIA ANTÒNIA: No ho faig tan sols per ell, ho faig per mi! I per elles.

LENE: En va parlar com d'unes conegudes...

MARIA ANTÒNIA: No hi vol dir res! No ens ho ha pas d'explicar tot, en Miquel.

LENE: Hem arreglat l'habitació del darrere com si fos per a uns nuvis. *(Amb lleuger sarcasme:)* Per favor!

MARIA ANTÒNIA: Hi estic en deute, amb ell. No és cap secret per a tu.

LENE: Jo també t'hauria deixat els diners per reformar tot això perquè ho lloguessis. Hauria hipotecat una casa. *(Un respir.)* Si les tinc tancades i es tornen ruïnes!

MARIA ANTÒNIA: Lene, saps que no ho consentiria, i no serà el mateix d'ara endavant.

LENE: Ah, no? Quin canvi significaran aquestes forasteres? *(Pausa breu.)* I què han de ser l'amant d'en Miquel i l'acompanyant!

MARIA ANTÒNIA: Que vingui la noia amb una amiga gran, fa més bon efecte que si venia ella tota sola. Aquí és a ca'ls seus amics de tota la vida.

LENE *(rectificant)*: A ca la seva amiga.

MARIA ANTÒNIA: I si només són unes conegudes d'ell que volien un lloc tranquil per passar-hi l'estiu, doncs bé: els va dir que vinguessin aquí.

LENE: Un lloc tranquil?

MARIA ANTÒNIA: Mira al voltant: camps i més camps. Soledat. Intimitat. ¿O penses provocar-hi conflictes per tenir qui puguis «salvar» a la teva consulta?

LENE: És inútil que provis de ferir-me. Fa massa anys que sento aquestes coses.

MARIA ANTÒNIA: És la veritat, estimada.

LENE: La situació falsa en què vius, és la veritat!

Pausa breu. La LENE, contrariada, es decanta a un racó. Fuma compulsivament.

MARIA ANTÒNIA: Visc com m'han permès de viure. Faig les coses com puc, i no puc triar gaire a hores d'ara. Haig de fer allò que em toca en el meu estat de mare i de casada.

LENE: Perquè vols.

MARIA ANTÒNIA: Que fàcil que ho veus tu! (*La MARIA ANTÒNIA segueix en veu alta el fil dels seus pensaments:*) M'he descuidat d'encendre els llums del defora. A les fosques no veurien l'entorn. (*Adreçant-se novament a la LENE:*) Massa bogeries hi ha hagut en aquesta casa i les bogeries tard o d'hora es paguen!

LENE: S'ha tornat «bogeries» allò nostre?

MARIA ANTÒNIA: No ho sé, però em penedeixo de coses que vaig fer a la desesperada, coses que em van donar un consol passatger. D'un parell de dies.

LENE: El temps de «desenlluernar-te», com t'agradava dir.

MARIA ANTÒNIA (*Crida.*): Encén tots els llums, Nima! Has penjat l'hamaca als lledoners?

NIMA: Ja vinc, Maria Antònia!

Pausa breu.

NIMA (*entrant*): No tenia fil per adobar-la i no n'hem baixat a comprar al poble. Hi ha un estrip com el puny. Hi podria anar ara, però encara haig de tancar les ovelles. Ja les tens a sota el galliner!

MARIA ANTÒNIA: Deixa-les-hi, així les forasteres les veuran quan pujaran.

LENE: Què vols que sembli això?, una postal? Tocs de tipisme per aquí i per allà. És ridícul.

MARIA ANTÒNIA: Espera, Nima. A veure quant hi tinc, a la tauleta de nit... Encara no t'he pagat aquest mes! Ni a en Pep.

NIMA: No pateixis per mi, que tens crèdit. I el mosso, rai, que en té d'estalviats!

LENE (*a la MARIA ANTÒNIA, que surt per anar a la casa del davant*): No cal que hi vagis. Tinc un bitllet a la butxaca. No són hores de comprar res. Si deu ser tancat! Deixa estar l'hamaca! Que se'n comprin una, si la volen. Això ja no semblarà Son Portell!

MARIA ANTÒNIA: És el que vull. Que sembli una altra casa. La de sempre deixaria entreveure les males històries que hi ha hagut. (*A la NIMA:*) Amb cordill, pots cosir els estrips, demà dematí. Ara, afanya't a penjar-la, com sigui, abans que arribin.

NIMA: On la teníem l'estiu passat?

MARIA ANTÒNIA: Encara hi trobaràs el séc de la corda. (*A la LENE:*) No vull que em deixis res. Ja els cobraré per endavant a les llogateres. O en demanaré al *dueño*.

LENE: En això sí que hi ha males històries.

MARIA ANTÒNIA: Però ja canviaran les coses, encara que no t'ho creguis. A dins de mi ja han canviat fa dies. Aquí, Lene, aquí. (*Indica el pit.*)

LENE: Com sempre. Paraules.

MARIA ANTÒNIA: No ho puc acabar tot d'un cop de geni. Tu te'n pots anar on vols i quan vols, sense haver de donar explicacions a ningú ni passar ànsia per ningú.

LENE: Si el teu noi ja és gran!

MARIA ANTÒNIA: I de què viuria, jo? D'aquí, no me'n treurà ningú si meno les terres i crio bestiar... No te'n burlis! És... com si fos meu això, perquè el meu home no hi vindrà mai a viure. És de ciutat ell. (*Un respir.*) Jo només puc anar passant. Potser arribaré a tenir un ramat com cal.

LENE: Un ramat?, per favor! Si el pintor (*La LENE fa servir l'apel·latiu «el pintor» amb menyspreu*). T'havia estimat se t'hauria endut lluny d'un marit que no t'ha respectat mai ni et respecta.

MARIA ANTÒNIA: En Miquel no té cap fortuna. Tu ho veus tot molt pla. Has tingut diners i una carrera. Però estàs segura. Segura que pots fer moltes coses, però jo no.

LENE (*tallant-la amb fermesa*): Tu també les pots fer!
Em vendré la casa de Sant Telm.

MARIA ANTÒNIA: Te l'has de menester per a tu. Per quan siguis vella.

LENE (*Agafa la MARIA ANTÒNIA pels braços.*): Prou de fer-te la màrtir!

MARIA ANTÒNIA (*desfent-se de l'arrap de la LENE*): Deixa'm, Lene!

*Se senten lladrucs de gossos a la vora. Un respir.
Entra la NIMA.*

NIMA: Em sembla que ja venen! Es veu un auto que puja.
Ja passa més amunt de can Fèlix. He fermat els gossos, que no les espantessin.

Continuen els lladrucs dels gossos fermats.

LENE (*guaitant per la finestra que dona a la muntanya*):
Tinc ganes de veure quina cara fan les «senyores» de Barcelona que venen a lluir-se davant les pàgines de l'illa.

MARIA ANTÒNIA: Nima, ves a ajudar-les a dur les maletes.
No t'hi encantis! Aviat seran aquí dalt!

NIMA: Sense davantal o així com vaig?

MARIA ANTÒNIA: No ho sé, tu mateixa! Has encès el llum a la tauleta de marbre?

NIMA: A l'emparrat són fosos, i el teu fill no es va recordar de comprar bombetes.

MARIA ANTÒNIA (*a la NIMA*): Doncs, tant se val, afanya't! A veure quin efecte els farà tot això. (*Surten cap al fons.*)

NIMA: Però, hi ha algú aquí per rebre-les?, o no les esperen?

LENE: Digueu que la senyora de Son Portell no tornarà fins a la nit. Sopa amb el seu amic i la seva amiga a Port d'Andratx. No, escolta, Nima: la senyora no les pot rebre perquè és al llit amb els seus amants.

NIMA: Ai, Senyor Déu meu! Dieu coses, que no les entenc!

La NIMA se'n va indecisa. La MARIA ANTÒNIA corre darrere d'ella.

MARIA ANTÒNIA (*també engrescada*): No siguis beneita, Nima! És clar que hi sóc, que les espero!

La NIMA, quan encara la veiem, fa un gest com de voler dir «tant se val!». Pausa. Remor de veus i d'alegrois. La MARIA ANTÒNIA i la LENE surten al pati, darrere la NIMA.

AURORA (*de lluny estant*): Has vist quin lloc més fantàstic?

Venen, eufòriques, darrere la NIMA, que du les maletes, la CLARA, l'AURORA i la VIVIANA. La CLARA i la VIVIANA van senzilles i elegants, amb vestit de viatge d'acord amb l'època de l'any. L'AURORA va exageradament arreglada, amb roba i calçat no adient per al camp.

MARIA ANTÒNIA (*S'adreça a la CLARA primerament.*): Clara? Aurora? Som la Maria Antònia, i la Lene, la nostra doctora i amiga de casa.

CLARA: Encantada, Maria Antònia, encantada Lene. La Viviana, la meva filla.

LENE: (*tot puntualitzant*): Sóc doctora en psiquiatria.

AURORA: Ah! Ja ho va dir en Miquel que com aquí no trobaria enlloc!

MARIA ANTÒNIA: Potser va exagerar parlant de la seva terra. Aquí és molt a pagès.

AURORA: M'agrada. És preciós!

LENE: Us ha costat trobar-ho?

CLARA: No gens. Hem demanat on era Son Portell a uns xicots, en un bar, a l'entrada del poble.

AURORA: Viviana, has vist les ovelles, com sonen les campanetes?

VIVIANA: Vols dir les esquelles!

La VIVIANA segueix la NIMA tot ajudant-la a dur els bagatges.

AURORA: Ai, Viví... Tu saps aquestes coses, però jo no!
(*A la CLARA:*) Ah, el camp, la natura! No t'encanta?

CLARA: El poble... és ben a la vora...

MARIA ANTÒNIA: Hi baixem a peu.

CLARA: I per pujar? La pujada és dreta!

Totes riuen.

AURORA: I el mar? Cap on és?

LENE: Darrere aquells turons. A uns sis kilòmetres.

AURORA: És fabulós!

Entren a la casa que lloguen.

CLARA: És diferent d'on estem acostumades.

AURORA (*Es refereix als gerros col·locats per la MARIA ANTÒNIA i la LENE al començament de l'obra.*):
Quantes flors! Són del vostre jardí?

MARIA ANTÒNIA: Del jardí, no. Aquí al defora en trobaràs tantes com vulguis.

CLARA: Aquí hi ha calma i pau.

LENE: Els llocs no sempre són com semblen...

CLARA: L'illa en té fama, de calmosa. I aquí no s'hi sent res, si no és la fressa de les ovelles i la dels ocells.

MARIA ANTÒNIA: La Lene va venir per passar-hi un estiu i encara s'hi està.

LENE: Fa 20 anys que visc a Mallorca i, potser, ja no me n'aniré. En aquest lloc un hi arrela.

AURORA: Veus, Clara? En Miquel m'ho diu, que ens pot passar a nosaltres, que ens hi quedem tota la vida. (*Volta mirant els objectes.*) M'encanta la llar de foc, l'armari aquest... Quin blau més bonic les copes! (*Ingènuament contenta d'haver fet la troballa.*) És vidre mallorquí!

Prova el balancí.

MARIA ANTÒNIA: La vida sempre és igual aquí dalt. Les mateixes coses, les mateixes cares. El camp és trist a l'hivern i això és molt solitari.

AURORA: Per sort som al principi de l'estiu i estem
acompanyades.

CLARA: I la Viviana on s'ha ficat? Fa un moment que era
aquí.

NIMA (*que entra i surt*): Se n'ha anat a fer una volta per
darrere la casa. A les feixes.

CLARA: Ara, que gairebé és fosc?

NIMA: Diu que hi veu amb la claror de la lluna, que té ulls
de gat, ella!

AURORA: Ho veus, Clara? És aquest lloc. Sentim la màgia
del lloc.

CLARA: No hi ha basses pel voltant o pous?

MARIA ANTÒNIA: Són lluny i encara fa claror de dia!

AURORA: No siguis exagerada, Clara!

CLARA: Tens raó... I els gossos que se senten?

MARIA ANTÒNIA: Són fermats. (*Riu.*) Sou ben bé dones
de ciutat!

CLARA: Sí, reconec que sóc massa urbana.

NIMA (*envoltada dels bagatges que ha dut de l'auto.*): I ara,
on volen que els deixi tot això?

CLARA: Gràcies, us preneu massa molèsties. Ja ens ho
pujarem nosaltres.

AURORA: Les habitacions són a dalt, oi? Les pujo a veure.

*Puja escala amunt. Les altres la segueixen.
L'escena roman buida un instant. Se senten veus
a dalt. Entra la NIMA i arregla les cadires o algun
altre objecte.*

MARIA ANTÒNIA: Per a tot allò que hàgiu de menester
som aquí al davant. Només dues passes sota la

---

parra i ja hi sou. Crideu la Nima. Ho sap fer tot i més bé que ningú, i si voleu encendre la llar de foc per fer costelles a la brasa us l'encendrà també.

Un respir.

CLARA: Podríem passar comptes ara mateix.

MARIA ANTÒNIA: Demà en serà millor dia.

Torna la VIVIANA.

CLARA: Ja em feies patir.

VIVIANA: Per cinc minuts? Mamà...! Aquí al darrere hi ha com un solàrium.

MARIA ANTÒNIA: Ves-hi, quan vulguis, si no t'estimes més anar a la platja...

VIVIANA: Que bé...! Mamà, a la casa del davant hi ha un piano de cua. Es veu per la finestra.

LENE: Toques, Viviana?

VIVIANA: Ja sóc a sisè curs. Però el meu piano és de paret!
(*Un respir.*) Tu també toques?

LENE: La Maria Antònia toca... per passar l'estona.
M'agradarà sentir-te.

MARIA ANTÒNIA: Entra i toca. Fa temps que aquest piano no sona i li anirà bé.

VIVIANA: De debò?

MARIA ANTÒNIA: Les teves mans no li faran cap mal.
Tu en deus saber molt.

VIVIANA (*Fa un gest mig de modèstia i mig de conformitat amb el que ha dit la MARIA ANTÒNIA. A la CLARA.:*)
On és l'Aurora?

CLARA: Ha pujat a veure les cambres.

VIVIANA (*pujant l'escala*): Jo també hi pujo.

MARIA ANTÒNIA (*disposant-se a sortir*): Doncs, bon vespre.

CLARA : Bon vespre.

LENE: Fins un altre moment.

Surten la MARIA ANTÒNIA i la LENE.

NIMA: Volen que els faci alguna altra cosa?

CLARA: No, per ara. Gràcies. Però no t'estranyi que aquests primers dies et demanem que ens donis un cop de mà fins que estiguem més orientades.

NIMA: Amb molt de gust. Bon vespre tinguin.

Surt la NIMA.

*Se sent algun crit de felicitat de la VIVIANA,
que surt al cap damunt de l'escala.*

CLARA: Viví! Escolta. No t'esveris, no t'esveris.
Tens temps per a tot.

VIVIANA (*Davalla.*): Mamà, és que estic contenta i m'engresco, i sense adonar-me'n, em dispero. Quan penso que em volia quedar a Barcelona! No me n'adono que a vegades et faig les coses difícils. Em posaré forta. Ben forta. Aviat ja no t'hauràs de preocupar de mi. Haig de guanyar diners, jo també, i t'ajudaré, ja veuràs. Seré concertista abans dels vint anys.

CLARA: Amb calma, amb calma, i de guanyar diners ja me'n preocupo jo bé o malament. No t'angoixis. I si em vols ajudar, la millor cosa que pots fer és cuidar-te, amb responsabilitat, que jo no t'hagi d'anar al darrere vigilant; si t'has pres

el medicament, si has esmorzat. (*La VIVIANA guarda un silenci resignat.*) Estic contenta que ser aquí t'agradi i que amb l'Aurora simpatitzeu. Prepararé el sopar. (*Comença a treure els queviures que seran un lleuger sopar.*)

VIVIANA (*de dalt estant*): No pugis encara, mamà, espera que tot estigui llest!

*Pausa breu. Baixa l'AURORA. Parla del replà estant.
La VIVIANA la segueix.*

AURORA: Ja hem escollit habitació.

VIVIANA: La més maca per a tu, la més grossa. L'Aurora i jo, a la del costat. Una a cada llit. La del darrere... per als convidats. (*Gest còmplice, devers l'AURORA.*)

AURORA: Tu hi tens la taula per escriure, una calaixera i un mirall i un sant amb rams de flors a cada costat.

CLARA: I vosaltres dues?

AURORA: Perfectament, oi, Viviana?

VIVIANA: La nostra és més senzilla, però està molt bé. Puges?

La VIVIANA roman a dalt.

AURORA (*Ha davallat fins a l'entrada-cuina.*): Què t'han semblat? (*Fa gest de referir-se a la casa del davant.*)

CLARA: Les he vistes tan sols un moment.

La CLARA prepara el sopar amb l'ajuda de l'AURORA.

AURORA: Aquesta estrangera, la Lene, no ho sé, em fa impressió... És especial, té una cosa...

CLARA: Es una dona distingida. No se li pot negar.

AURORA: Fa 20 anys que és aquí i s'hi queda per sempre! I la Maria Antònia, volent semblar una gran senyora, amb grans aires... Un piano de cua...

CLARA: La trobo normal.

Un respir.

AURORA: Ja et vaig dir que en Miquel ho havia preparat tot per a mi. Me n'havia parlat de la Maria Antònia, que és parenta seva. Aquesta casa deu ser propietat d'ell. «Estàs contenta de venir a Son Portell?», em va dir ahir, quan em va trucar, «Estàs contenta?». Si no fóssim algú especial no ens haurien fet tants de compliments aquestes dones. La Maria Antònia està al servei d'ell.

CLARA: Vols dir?

VIVIANA (*davallant*): Sabeu què m'agradaria fer ara? Tocar, al piano de cua. Em sento inspirada!

CLARA: T'has arreglat les coses, a dalt?

VIVIANA (*Fa un gest evasiu.*): Vaig a passejar pels voltants. S'hi veu bé, fa lluna, és misteriós.

CLARA: No coneixes el lloc i tot són sots i pedres. Tinc ganes de reposar i no de patir, per favor!

VIVIANA (*tot sortint*): No trigaré, mamà. No pateixis! Els faré una visita.

AURORA: I jo tinc ganes, no sé de què tinc ganes... Miquel...! D'esbravar-me!

CLARA: És un neguit estar enamorada. Un neguit que per res del món voldria tornar a passar.

AURORA: Avui és impossible que vingui. Demà... potser. No veus que se sent sol? A la seva dona no li importa res que no sigui de la seva posició social. I ell l'aguanta pels fills.

CLARA: Molts homes diuen això mateix i aguanten fins que es moren de vells.

AURORA: Ell no, perquè ha canviat; d'ençà que em coneix —ell mateix ho diu— i això es veu en tot allò que pinta, en la manera de parlar en les entrevistes. Parla de coses que surten de les nostres xerrades. A vegades de comentaris que he fet sense pensar-m'hi gaire, però que per a ell han estat importants. Es preocupa de coses que abans per a ell ni existien, perquè les ha conegut amb mi! (*Pausa breu.*) «Tinc por que no t'arribis a cansar de mi», em diu. No em vol perdre.

CLARA: En tu hi ha molta embranzida. I ell té la meua edat.

AURORA: Però, dius que la meua companyia et fa sentir jove. Li passa això. Ens potenciem. Ell i jo en l'amor, com tu i jo en l'amistat. Ens ajudem a créixer l'un a l'altre, ens transmetem força, alegria. (*Tendrament:*) Veuràs, Clara, pot començar una nova etapa que ara no sabem ni on anirà a parar. En tinc el convenciment.

CLARA: Em recordes la meua joventut en tantes coses! Encara que tu ets molt més valenta que jo. Pensava molt, però no em veia amb cor de convertir el que pensava en fets.

AURORA: Tinc ganes de no despertar-me al carrer Còrsega, amb els de casa. En Miquel m'hi ajudarà. Ell és famós, amb moltes possibilitats.

CLARA: Ja m'agradaria, que fos així com penses, però no em sembla realista. (*Fa un gest de condescendència a les paraules de l'AURORA. S'alça i obre la finestra. Un respir.*) Toca com un àngel! Si tenia més salut... Just una mica més perquè visqués com les noies de la seva edat!

AURORA: Però si està curada! Una cosa d'aquestes no s'ha pas de tornar a formar!

CLARA (*absorta en la música*): Vull que sigueu felices, tan felices com es pot arribar a ser...

AURORA: Miquel, per què no dius res? Per què no proves de saber si ja sóc a prop teu? Clara, demà anirem al poble! És aquí mateix, un passeig! I si fos lluny... doncs també hi aniríem!

CLARA: Hem de ser discretes. Tothom dona importància a les aparences i a les formalitats. En un poble més que en una ciutat. No entendrien res d'un amor com el teu, que pot passar per damunt de tot d'una manera tan... folla. No per precipitar-te canviaràs el ritme de les coses. *(Es continua sentint el piano. La CLARA i l'AURORA seuen de costat, gairebé abraçades.)*

AURORA: Voldria ser a demà.

Al jardí, una setmana després de l'arribada de Barcelona. És migdia. Hi ha ombres i clapes de sol damunt l'espai. Fressa de cigales. La VIVIANA seu en una de les cadires de braços de vímet vora la taula de pedra. Té una càmera fotogràfica o una revista als dits. Arriba l'AURORA del fons, du un ram de flors boscanes. S'asseu amb aire cansat.

VIVIANA *(amb justa la veu perquè la senti l'AURORA)*:
M'has donat un espant! M'he despertat i no hi eres.
(Fa un gest indicatiu vers una finestra). Encara dorm.
Ahir es va estar fins a les tres de la matinada llegint.
On has anat?

AURORA: No en diguis res a la mamà.

VIVIANA: L'has vist...

AURORA: No. Només una minyona i uns nois que jugaven al jardí. És una torre immensa.

VIVIANA: Explica-m'ho tot.

AURORA: No hi ha res més per explicar. Res. *(Un respir.)*
I tu?, no t'avorreixes?

VIVIANA: Saps? He fet una conquesta.

AURORA (*bromejant*): No m'ho crec!

VIVIANA: Si et dic qui és, te'n riuràs! En Joan, el fill de la Maria Antònia.

AURORA: Aquell rosset que va venir de Palma? No és massa nen per a tu?

VIVIANA: Té 17 anys, i va amb altres companys. No ens ho passem malament.

AURORA: Et trovaves sola...

Viviana fa un lleuger sospir.

AURORA: Viví, no et queixis. Has fet una conquesta en una setmana que som aquí.

VIVIANA (*com una vella amb molta experiència*): És molt de temps una setmana.

AURORA: Sí, és molt de temps perquè en Miquel no em pugui fer una trucada, perquè no em pugui escriure quatre ratlles per dir-me què passa. I jo canviant les flors de «l'habitació dels convidats» perquè les trobi fresques. I es van passant cada dia...

VIVIANA: No volia dir res que et molestés, Aurora.

AURORA: Has dit la veritat. Vuit dies és molt per estar-me esperant, sense saber què haig de fer ni pensar. Després de fer-me venir aquí! Les seves últimes paraules a Barcelona van ser: «Fins a Son Portell».

VIVIANA: T'entenc. Em sembla que t'entenc, perquè encara no m'he enamorat mai.

AURORA: Jo he hagut d'esperar fins als 30 anys, però ha valgut la pena esperar.

VIVIANA: L'amor deu ser meravellós tal com tu en parles.

Pausa breu.

AURORA: És meravellós saber que ell està pensant en tu; saber que ets la dona més important del món per a un home et dona ales. I més encara, si és un home com en Miquel, una persona extraordinària... que és un pintor reconegut a tot el món. I saps? No m'he adonat de qui era jo mateixa, de veritat, fins que no he vist com ell em valorava. (*Un respir.*) Viví, amb ell he sabut que podia fer moltes més coses de les que feia, atavalada amb els problemes de casa dels meus pares, dels avis, del meu germà, de l'oficina del papà. (*Sospira.*) Què hi faig a l'oficina? Jo volia ser cantant, però no em van deixar estudiar!

VIVIANA: Per què no cantes aquí? T'acompanyaré al piano.

AURORA: Ni conec les notes.

VIVIANA: Vols que te les ensenyi?

AURORA: Ara? És massa tard. Quan els altres acaben jo començaria. (*L'AURORA es mostra, de sobte, ombrívola.*)

Un respir.

VIVIANA: Potser ni és a Mallorca!

AURORA: Ahir hi vaig trucar. No t'ho havia dit. Ell era fora, però no pas de viatge. El noi que es va posar al telèfon, va dir que «havia sortit una estona». (*Un respir.*) Si li podia fer arribar una nota, però no sé com. La Nima no hi voldria anar. I ho xerraria a la Maria Antònia. M'horroritza pensar els comentaris que farien amb la doctora!

VIVIANA: Vols que la hi dugui jo? Hi aniré passejant. M'oriento bé. Per aquests camps enllà, cap a Sant Telm.

AURORA: Avui, encara no. Dirà alguna cosa. Segur. Baixaré al poble i el trobaré. Al bar, al carrer o a la platja, on sigui. M'és igual si faig el ridícul, com diu la teva mare.

VIVIANA: Vols que hi truqui? En Miquel sap que som amigues!

AURORA: Doncs, sí, però quan estiguis sola. (*Pausa breu.*)

VIVIANA: Estic segura que tindràs una sorpresa. No hi pensaràs, en aquell moment, i el veuràs al davant. Sigui el que sigui que hagi passat, no podrà res contra el vostre amor.

AURORA (*mig de broma*): Què seria jo sense tu, Viví?

VIVIANA: No estiguis trista, bonica.

AURORA: Desorientada estic. (*Un respir.*) Què passa, Miquel, què passa? Si ens moriem per estar junts en un entorn bonic, sense sorolls, sense presses! Si estàvem cansats de trobar-nos només unes hores, i després separar-nos d'una manera que semblava que ens arrencaven l'un dels braços de l'altre!

VIVIANA: Per què no aneu a Randa amb la mamà, o a Valldemossa?

AURORA: Ai, Viviana, no em diuen res les sortides aquestes tan plenes de literatura!

VIVIANA: No se n'adona que és insuportable. Jo no vull arribar a ser com ella. Sempre amb els llibres o els escrits, que no para de retocar.

AURORA: Per no veure allò que té davant, perquè no li agrada. Sent que ja ha fet tard a la vida, pobra Clara...

VIVIANA: És espantós. (*Un respir.*) D'aquí una estona hauria de ser al trencant del camí. Em vindran a buscar, aquella colla, per anar a Deià.

AURORA: Ves-te'n tranquil·la. Tu no hi pots fer res. Passa-t'ho bé! (*Un respir.*) Què en diu la mamà de les teves amistats?

VIVIANA (*Fa un gest de condescendència.*): Que sobretot no em cansi! Exagera, oi?

AURORA: Una mica. Tu diverteix-te.

A mesura que el dia avança se sent més cantar de cigales i bronzir d'abelles. La VIVIANA entra a la casa. L'AURORA roman tota sola un instant. Acluca els ulls. Surt la CLARA a la finestra, es mira l'AURORA amb cara de preocupació, se'n torna cap a dins sense dir res. Se sent, llunyà, el soroll d'un auto que es va acostant. Veus de la VIVIANA i de la CLARA dins la casa on viuen.

VIVIANA: La pallola, mamà; m'has vist la pallola?

CLARA: Ja te la baixo. Les ulleres, les dus?

VIVIANA: Només em falta la pallola. (La VIVIANA surt. Fa un petó a l'AURORA.)

AURORA: Vas molt bé. M'agrada això que t'has posat. T'està diví.

VIVIANA: Aquest mocador me'l va comprar... (Fa un gest d'al·lusió vers la CLARA.) És molt bonic, ja ho sé, però et juro que no me'n comprarà cap més! 16 anys, Aurora!

AURORA: Ah, 16 anys, Viví! No et posis massa al sol, que fa sortir arrugues!

VIVIANA: Com te'n rius! T'estàs tornant com ella. Fins al vespre. Recorda què t'he dit: sóc incondicional.

AURORA: Compte amb la carretera!

VIVIANA: Dues mares és massa! Auxili! (La VIVIANA se'n va. Torna per dir amb aire tafaner.) El cotxe de la doctora.

AURORA: De qui?

VIVIANA: De la psiquiatra. Ronda molt per aquí aquesta Lene.

AURORA Es gira a mirar.

La VIVIANA surt.

LENE (*acostant-se pel fons*): Que et diverteixis, Viví!

VIVIANA: Igualment!

Entra la LENE. Va vestida amb pantalons, molt elegant, amb algun detall personal seu. Parla com una persona que habitualment domina la conversa i s'escolta. Fuma. El seu deix estranger és mínim.

LENE: Hola, Aurora. S'hi està bé, a l'hamaca tan baixa?
No l'hauríem de tensar una mica?

AURORA: No, gràcies, està perfectament.

LENE: Per favor! És vella i recosida. No hi ha pas deixat nusos que et molestin la Nima?

AURORA: No, no, és molt còmoda.

LENE: La Maria Antònia mai ha tingut unes llogateres de tan bon acontentar com vosaltres. Tot ho trobeu bé. No deixarà que us en torneu a Barcelona.

AURORA se la mira.

LENE: Fa dos anys van venir unes altres amigues d'en Miquel —que es van estar a la casa gran— molt exigents! No les vaig veure. Jo, llavors, passava temporades a Hamburg i va coincidir que van venir quan era fora. La Maria Antònia hi va fer amistat i te'n dirà més coses. Dues dones molt interessants. Un home amb sort, en Miquel.

AURORA: És un home meravellós.

LENE: La Maria Antònia diu el mateix. No sé què us dona!
Totes el trobeu fabulós!

AURORA: De la Maria Antònia ell me'n va parlar d'una manera especial. És clar, si són parents!

LENE (*Rectifica.*): Amics de quan eren infants. La pregunta és: «Per què no es van casar, si la Joana és una dona molt atractiva?» Doncs perquè la Maria Antònia va conèixer en Gaspar, i en Miquel va trobar la Joana. Una parella perfecta. La coneixes, la Joana?

AURORA: No, i no dóna aquesta imatge ell, quan en parla. Deixa que me'n rigui una mica...!

LENE: No m'estranya. (*Riu.*) Els homes són uns grans comedians. Uns grans farsants!

AURORA: No et refereixes a algú altre i no pas a en Miquel?

LENE: No em facis riure! El conec d' abans de casar-se, de quan vaig venir a Mallorca la primera vegada. Té talent, encant, un físic agradable..., això ja ho saps tu! La Joana és una noia de bona família, que està molt bé. Ara més que no pas quan era més jove. Ara es veu satisfeta i segura. És d'aquestes dones que guanyen amb els anys.

AURORA: Vols dir que això és possible?

LENE: Has de conèixer la Joana i te'n convenceràs! Les amiguetes d'ell tant li fan. Per a un pintor famós va bé explotar la curiositat que desperta en la gent amb les seves aventures amoroses. (*Un respir.*) Comentaris, sortir als mitjans de comunicació...

AURORA: Jo ho trobaria cínic, si fos veritat.

LENE: Les esposes són immorals i els marits són cínics.

AURORA: No ets massa dura, doctora?

LENE (*faceciosament*): Perquè sóc una amargada! Exactament, sí, de debò!

(*Un respir.*) Ara, sense broma. Per la meva professió conec moltes dones que s'obstinen a conservar l'home que les farà desgraciades, i moltes altres que s'obstinen a conservar l'home que ja les ha fet desgraciades. I em sap greu per elles. Però, no t'ho prenguis a pit! Per favor, Aurora!

AURORA (*fingint tan bé com sap*): Si no m'ho prenc a pit!
Jo no sóc l'amargada!

LENE (*ablanint-se*): No, tu no; t'ho dic sincerament. Ni ho
seràs mai, tampoc. No ho pots arribar a ser.

AURORA: Què t'ho fa pensar?

LENE: Veure't. El teu físic me'n dona la seguretat. Tot
el teu aire. (*Gest de sorpresa de l'AURORA, mig de
broma. Pausa.*) Vols que ara parlem de nosaltres, ja
que hem parlat dels altres? De tu, per exemple?

AURORA: O de tu?

LENE: M'encanta parlar de mi. No faig altra cosa, quan en
tinc l'ocasió. Però comencem per tu, que serà més
interessant. La meva història s'explica tota sola.

AURORA: La meva també. Sembla que ja la coneguis.

LENE: No. No. Tu tens molt de misteri. Hi ha moltes
coses per descobrir en tu, encara que no en siguis
conscient.

AURORA (*Es limita a simular que s'ho pren de broma.*)
Misteri, precisament? Em deixes parada!

LENE (*Veu l'AURORA afectada i reclusa.*) Em permets que et
digui una cosa? A Son Portell t'hi avorreixes. I t'hi
avorriràs molt més encara.

AURORA: Vols dir? Les coses encara poden canviar. O aquí
no canvien?

LENE: Però hi hem d'ajudar una mica. Vols venir a
navegar? No sóc gaire arriscada, no et pensis. Volto
per la Dragonera i torno cap a port. En Miquel fa el
mateix amb la seva barca. Som «mariners d'aigua
dolça», com diu ell, però ens ho passem bé.

AURORA: Que sou amics?

LENE: Per favor! Després de tants d'anys tots som
com una família —de vegades mal avinguda.
Decideix-te!

AURORA: Navegar, veus? És una cosa que sempre hauria volgut fer i no n'he tingut l'ocasió.

LENE (*superior*): No m'ho diguis... Et fa por.

AURORA: En absolut. M'agradaria.

LENE: Doncs vine amb mi! Et faré conèixer racons de la costa —que els de fora no sabríeu trobar— i segur que allà s'hi està més fresc que a sota aquest emparat. Et presentaré gent divertida. (*Pausa breu.*) Però et proposo coses i no sé si tens altres projectes amb les teves amigues...

AURORA: No són gaire concrets els nostres projectes.

LENE: La Clara no fa l'efecte d'estar molt d'humor; no crec que sigui la companyia ideal per a les vacances d'una dona com tu, de la teva vitalitat. Tu ets una pura sang! No teniu res a veure vosaltres dues, perdona, no res! Sou la nit i el dia.

AURORA: Passa moltes hores llegint i la Viviana ja té la seva colla per anar a voltar.

LENE: La Viviana és molt simpàtica, i ella ja s'ho passa bé! (*Un respir.*) Per què no sortim abans de dinar? Haig de parlar amb la Maria Antònia un moment. Negocis. Després, ens en podem anar a mar fins al vespre. I qui et diu que no trobem casualment —algú que coneixes, o no tan casualment...? Ho podries resistir, si es donava el cas?

AURORA (*fingint que està engrescada*): Depèn, si anava sol o amb «la parella perfecta».

LENE: No es pot preveure. De tota manera, venir amb mi serà millor que anar meditant aquí. Passar el dia a l'hamaca no és gran cosa. No calia haver sortit de Barcelona!

AURORA (*Dubta un moment abans de respondre.*): Ho diré a la Clara. Potser no li sabrà greu quedar-se sola.

LENE: No s'hi quedarà. Hi ha la Maria Antònia. No els hem de donar l'oportunitat que ens critiquin?

La LENE entra a la casa principal. L'AURORA roman uns instants indecisa, ajeguda a l'hamaca i després entra a la casa on viu amb la CLARA i la VIVIANA.

A la casa principal. La MARIA ANTÒNIA s'està asseguda a la taula llarga situada a prop de la paret.

Un gran espai únic. Llar de foc grossa. Es visible el tram d'escala d'obra que va a les cambres, més ampla que la de la casa que lloga. El piano de cua, clàssic, ocupa un lloc discret. Les parets són emblanquinades i hi ha objectes de les feines rurals penjats a manera de decoració. Gust sobri i refinat amb algun detall d'abandó. Un cancell vidrat (les ventalles) deixa veure l'espai central, al qual donen també dues finestres.

Entra la LENE. Hi ha un moment de silenci, suficient perquè es noti la situació tensa.

MARIA ANTÒNIA: Això que has fet és indigne.

LENE: I espïar no és indigne?

MARIA ANTÒNIA: Per què la vols enganyar?

LENE: Al contrari. No vull que l'enganyeu.

MARIA ANTÒNIA: Què en saps tu de les coses d'en Miquel? Qui et demanava parer sobre ell o la Joana o sobre mi mateixa? Què en saps de tot plegat?

LENE: Més que no pas l'Aurora, és claríssim. S'hauria mort aquí esperant un senyor que s'amaga.

MARIA ANTÒNIA: Deixa'ls fer, si és com dius, una hora o altra se n'adonarà. Ja és grandeta i no està desemparada. Té les seves amigues. (Un respir.) I potser t'equivoques i ell vindrà.

LENE: Saps més bé que jo que no s'acostarà. Justament quan tots els de la família hi són, els oncles i els avis inclosos? No em facis riure. No em vaig equivocar quan vaig dir que aquesta dona no era ningú per a ell. Ni sé per què ha vingut.

MARIA ANTÒNIA: Per passar unes vacances. És una bona noia, fantasiosa, enamoradissa, que en Miquel va conèixer en una exposició, ja veus! Estàs satisfeta? Per a ell és una de tantes admiradores seves.

LENE: Doncs, per què em retreus el que he dit, fa un moment, a l'Aurora?

MARIA ANTÒNIA: Perquè en el fons... No se sap mai què hi ha entre dones i homes. Ho enténs?

LENE: Entenc que no s'ha de fomentar un equívoc.

MARIA ANTÒNIA: Perxò en crees un altre. Et veig a venir... On et fiques, les coses més senzilles es tornen complicades.

LENE: Jo no he intervingut en aquestes «complicacions» per res; tu, en canvi, sí.

MARIA ANTÒNIA: I no em sap gens de greu.

LENE: Fer d'alca vota?

MARIA ANTÒNIA: Què dius...?, ordinària, malparlada, ordinària!

LENE: Ja ho has sentit. No acabes de desfer-te de les teves històries amb els homes! Et sembla que només ells et poden resoldre la vida. Amb en Gaspar per la caritat miserable que et passa cada mes —perquè no veus altres possibilitats. I amb el pintor... no t'ho he dit tot encara. Hi ha una cosa molt tèrbola al fons de la teva amistat amb el pintor.

MARIA ANTÒNIA: Doncs, digues-la. No te n'estiguis, digues!

LENE: No vols deixar de prendre part en la seva vida «sentimental» si ja no hi ets com a personatge central —com quan tot era idíl·lic per aquests camps i per aquest jardí— i vols continuar sent-hi a través de les dones que li fiques al llit! Que tu mateixa les hi fiques!

MARIA ANTÒNIA: Com pots gosar tacar la meua tendresa de tota la vida per en Miquel? Com goses voler-la destrossar, i com consento que em parlis d'aquesta manera a casa meua?

LENE: Estic perplexa davant la teva falta de sinceritat. Perplexa.

MARIA ANTÒNIA: I jo de la teva audàcia a fer-me l'acusació que m'has fet. I també t'haig de dir una cosa molt greu a tu. Ara et conec. Et sé els trucs, estimada! Ja no dius que és una meuca bufona i buida, l'Aurora, com el dia que va arribar. Què diries que és ara? Una bellesa interessant? Ja se sap vestir i té classe, ara? Deixa-la estar. Valdrà més que no vinguis gaire per aquí mentre ella hi sigui. Ja m'has fet prou de mal a mi!

LENE: Jo t'he fet mal? No era el que em deies quan estaves desesperada amb els teus mascles! No te'n recordes? Per què em venies a cercar?

MARIA ANTÒNIA: Aviat, ben aviat, vas deixar de ser aquella del començament.

LENE: Jo no vaig canviar, recorda-te'n, però no te n'estranyis si ara canvio. Fa massa temps que jugues amb tres jocs de cartes, per si algun fallava! I jo només amb un.

MARIA ANTÒNIA: Prou m'he arriscat amb tu!

LENE: Tu? Ben arrapada aquí t'has arriscat? Mai no has deixat Son Portell per venir a viure amb mi.

MARIA ANTÒNIA: No podia confiar en tu com tampoc ara no hi confiarà!

LENE: Ah, no? Doncs en certs moments prou que ho semblava.

MARIA ANTÒNIA: Ves-te'n, Lene, i deixa-la tranquil·la, l'Aurora.

LENE: Oh, per favor; drames no. Si vols que me'n vagi, m'ho dius i s'ha acabat.

MARIA ANTÒNIA: No n'hi ha prou amb tot el que ens hem dit? T'ho haig de comunicar per escrit?

La MARIA ANTÒNIA va per sortir al defora, visiblement desorientada.

LENE: I ara on vas?

MARIA ANTÒNIA: No ho sé. Decanta't. I davant del meu fill no diguessis res que no pugui ser dit. Aviat ho sabria el seu pare i llavors sí que no tornaries a posar més els peus aquí.

LENE: I si sabia que pels «interessos» del pintor encara et preocupes tant, tampoc tu no els hi posaries.

La MARIA ANTÒNIA va per sortir. La LENE l'atura. Va per besar-la. La MARIA ANTÒNIA recula, s'asseu, com al començament de l'escena, i plora de colzes a la taula. Entra la NIMA, que ve del camp.

NIMA: Ah, senyora Lene! Ja està bé! No entenc que vostè pugui fer això.

LENE: Tu, ves-te'n a cuidar la teva mare invàlida i no t'hi fiquis, en les nostres coses.

NIMA fa un gest desaprovador.

Pausa breu.

MARIA ANTÒNIA: Deixa'ns, Nima, que no passa res.

NIMA (com per a ella mateixa): És clar que no. Com sempre...

LENE I MARIA ANTÒNIA (alhora): Nima, prou!

---

*La NIMA se'n va cap a l'interior de la casa.
Pausa d'uns segons. La LENE surt. Entra la NIMA,
du una tassa.*

NIMA: Un xic de brou, filla.

MARIA ANTÒNIA: Deixa estar.

NIMA: Tu mateixa... Saps què deien a can Llebrés,
quan hi he baixat a comprar el pa? Que la Lene
es ven la casa de Sant Telm. L'al·lot de l'agència,
s'encarrega d'ensenyar-la a gent que ve de ciutat
i d'Andratx. Una picossada en vol. I la treurà,
ja veuràs...

MARIA ANTÒNIA: És ben seva la casa; en pot fer el que
vulgui.

NIMA: Si que va a la callada...

MARIA ANTÒNIA: Per què ho dius, això?

NIMA: Perquè fa temps que veig que no us teniu
franquesa. No te n'ha dit res. Ella va a la seva. En du
una de cap.

MARIA ANTÒNIA: Hi pot ben bé anar. No és com abans,
que me la creia.

NIMA: Tant de bo! (*Un respir.*) I el teu home ha estat aquí
mentre eres a cercar planter. Ha dat un vol per les
corts. Volia saber on guardes el ramat.

MARIA ANTÒNIA: No n'ha de saber res de les ovelles
venudes.

NIMA: Ni en Pep ni jo no li hem respost, quan ens ha
demanat quants caps de bestiar hi ha! Fa veure que
no el sent en Pep, i jo... ja pots comptar! Però ell
s'ho ensuma que treus diners d'on pots i pots ja
sap que et vens les ametlles... Que les tens venudes
abans de collir-les...

MARIA ANTÒNIA: Ha deixat res?

NIMA: Aquest cop no. S'ho ensuma.

MARIA ANTÒNIA: Ni un cèntim? (*Silenci per part de la NIMA.*)
En Joanet li ha sortit barat de mantenir, pobre fill.

NIMA: Va perdut per la terra. Volta com si no tingués pare ni mare.

MARIA ANTÒNIA: I jo què vols que hi faci?

NIMA: Encara bo, que sempre va amb la Viviana.

MARIA ANTÒNIA: Les forasteres, l'han vist en Gaspar?

NIMA: La senyora Clara fa com tu. S'està a dins, a llegir o a escriure. I la jove, qui sap on és la jove, cercant en Miquel... Em va dir si venia, si l'havia vist, que no entén que no vingui. (*Fa un esgarip irònic.*)

MARIA ANTÒNIA: Maldecaps, Nima. Ja s'arreglaran.

NIMA: Fas veure que tant se te'n dona, però això rosega. No hi perdis la salut.

La MARIA ANTÒNIA es beu el brou del tassó.

*A la casa on viuen, la CLARA prepara el dinar.
Entra l'AURORA.*

AURORA: Clara, t'hem deixat sola.

CLARA: No he preparat cap àpat. Amanides i una mica de fruita. Saps on anava la Viví? M'ha dit al poble, al bar de can Quimet amb en Joan i després a veure uns amics. Tot plegat, secretets. Espero que tornarà d'hora... Les carteres són dolentes, plenes de revolts i les bicicletes corren massa.

AURORA (*sense estar per la CLARA*): He estat parlant amb la Lene.

CLARA (*Se la mira*): Què t'ha dit que t'hagi disgustat?

AURORA: Res que ja no em pensés. Que en Miquel fa temps que du les seves amants a aquesta casa. M'ha parlat de dues noies que hi van venir l'any passat.

CLARA: Els homes, tots tenen amants o en voldrien tenir!

AURORA: Ha fet grans elogis de seva la dona i del seu matrimoni. «La parella perfecta.» És per deixar-te destrossada.

CLARA: I ella, com ho sap?

AURORA: Són amics. Això és un món petit, no és gens estrany que ho siguin.

CLARA: I és veritat?

AURORA: La Lene és una dona molt ben relacionada. Coneix tothom important a Mallorca.

CLARA: Qui ho diu? Ella? Si té tan bones relacions, per molts anys, però no veig on vols anar a parar... No entenc per què t'ha impressionat tant. I és doctora en psiquiatria? Vols dir? Té la consulta al bar de la carretera? Cada vegada que hi he passat era asseguda a la terrassa, sota el para-sol.

AURORA: M'ha convidat a anar amb la seva barca. En Miquel també en té una. Es veuen sovint. Coneix molt bé en Miquel, d'abans que ell es casés...

CLARA: Jo també conec molta gent —de fa vint o trenta anys— en la qual no puc influir en absolut encara que m'hi vagi la vida. La Lene farà que en Miquel es comporti com tu esperes? (*Un respir.*) Em fa l'efecte que no parlo amb la dona que tenia a classe!

Un respir.

AURORA: No puc esperar més aquí tancada, que ell em vingui a buscar.

CLARA: Tant de temps fa que som aquí?

AURORA: Massa temps, Clara, tu no te n'adones.

CLARA: No és tafaneria, Aurora, però per entendre què passa hauria de saber si us vèieu sovint a Barcelona amb aquest home. I perdona que l'anomeni

d'aquesta manera. Si us coneixeu bé. Sigues franca. És clar que no tens cap obligació de ser-ne. Hi ha d'haver una raó que justifiqui aquest silenci seu, perquè els compromisos, la família, no el poden privar de telefonar-te.

AURORA (*evasiva*): Hem intimat tant com un home i una dona poden intimar.

Pausa. La CLARA mira d'assenenar-se per a veure-hi clar.

CLARA: Vàreu quedar que us veuríeu, quan series aquí...

AURORA: Sí, sí. En aquesta casa.

CLARA: I jo m'hi vaig avenir. Per estrany que semblés. D'acord. I crec que era justificat. I de sobte, això?

AURORA: T'imagines que hi hagués algú que el privés de venir? Que li digués mal de mi? Sí, potser algú de ben a prop. La Maria Antònia, per gelosia.

CLARA: La Maria Antònia? Quines bestieses! Són altres coses que el retenen. I no tan romàntiques.

AURORA (*sincera*): Em tornaré boja. Ja m'hi estic tornant.

CLARA: Una cosa no hem de permetre que ens passi. Que oblidem per què vàrem venir: tu per trobar-te amb en Miquel, molt bé, però, per damunt de tot, vam venir per canviar d'ambient. No hem de permetre que el malestar i l'angúnia s'apoderin de nosaltres. Ara no haig de passar sis hores al dia ensenyant literatura. Tu no has de ser a l'oficina a les nou i la Viviana no ha d'estudiar el piano ni anar a cal metge. No despreciem aquesta ocasió. Potser les coses no són tan meravelloses com havíem pensat, però no fem malbé aquest estiu.

AURORA (*sense fer cabal de les paraules de la CLARA*): No, és clar. Tens tota la raó. Però estant-me aquí, segur que no el veuré.

CLARA: I anant-hi al darrere? Jo dec ser d'altres temps...

AURORA: No t'enfadis, però sí, Clara; d'una altra manera de pensar i tot.

CLARA (*amb sobreentès*): Algunes coses, tanmateix, no canvien.

AURORA (*Ni s'escolta la CLARA.*): Estic impresentable; em vaig abandonant, abandonant... Ajeguda a l'hamaca, voltant pel jardí. Mira aquests cabells, aquesta pell. M'he descuidat massa, massa dies. No sé què semblaré aviat.

CLARA: Una noia bonica i natural.

AURORA: Ni he pres el sol. Ni m'he relaxat. Res de res, aquí. Haig de baixar al poble, anar al mar, no ho sé..., sortir, sortir...

L'AURORA se'n va escales amunt.

CLARA (*dubtosa*): Aurora!

AURORA: Què vols?

CLARA: Dinaràs, abans d'anar-te'n?

AURORA: No. No et sap greu, oi?

CLARA: No, és clar que no.

AURORA: Això que has preparat amb tanta gràcia encara serà bo per sopar.

CLARA: Sí, tens raó. Encara es podrà aprofitar... Malaguanyat.

L'AURORA puja ràpidament a les cambres. La CLARA roman pensativa. Para taula per a ella sola i s'asseu.

La NIMA ve amb els cànirs de la cisterna, que hom suposa al fons del jardí. És havent dinat.

La CLARA llegeix asseguda davant una tauleta.

La NIMA torna de cercar aigua.

NIMA: Senyora Clara, vol aigua ben fresca? *(La NIMA deixa un dels càntrics a la taula, davant de la CLARA.)*

CLARA: Oi, i tant, Nima!

NIMA: Son Portell en té fama de tenir l'aigua bona. Vol que li dugui un tassó?

CLARA: No, gràcies. Beuré a galet. També en sé jo! *(La CLARA beu una breu tirada d'aigua.)*

NIMA: La Maria Antònia no s'ho creurà quan li digui que vostè sap beure com nosaltres. La Lene no en sap!

CLARA: Que és a dins, la Maria Antònia?

NIMA: Li diré que surti.

CLARA: Però no pas perquè em vegi beure! I, no ve d'una estona, la destorbaríem...

NIMA: No ho crec. *(La NIMA entra a la casa dels propietaris. Pausa breu. Surt la MARIA ANTÒNIA.)*

MARIA ANTÒNIA: Com van les lectures?

CLARA: Voldria tenir talent per escriure alguna història que passés en aquest lloc tan meravellós.

MARIA ANTÒNIA: Una història alegre o una història trista?

CLARA: Les d'amor no sé mai com acabar-les. No sé si fer que les parelles siguin felices o desgraciades. *(Riu de compliment.)* I em penso que aquí n'hi ha una que tampoc no sé com acabarà...

MARIA ANTÒNIA: Una història d'amor, aquí...?

CLARA: Sí, la de l'Aurora. *(Un respir.)* A tu ja et puc fer aquesta confiança. Em refereixo a la de l'Aurora i en Miquel, el pintor. Tu en saps alguna cosa, suposo...

MARIA ANTÒNIA: No.

CLARA: L'Aurora és algú que aprecio molt. La vaig tenir d'alumna, fa anys. Tres anys seguits... Va passar un temps que no sabia què se n'havia fet, si havia

---

continuat els estudis, si s'havia casat, si era fora del país... I fa uns quants mesos la vaig retrobar. Ella va venir aquí per en Miquel. (*Pausa breu. La MARIA ANTÒNIA no reacciona a la informació que ha sentit.*) No pot ser que no en sabessis res.

MARIA ANTÒNIA: Doncs, no.

CLARA: Ell, segurament, et va dir que l'Aurora i nosaltres —jo i la meva filla— llogàvem la casa per passar-hi unes vacances, però també et deuria dir que ell la vindria a veure, a l'Aurora... Però hi ha parada la cambra dels «convidats».

MARIA ANTÒNIA: Quins convidats han de ser? No han vingut encara...

CLARA: Quins convidats dius? Doncs en Miquel i ningú més que ell! Tu ets cosina seva i us teniu confiança, t'ho deuria dir, pel que ha dit sempre l'Aurora.

MARIA ANTÒNIA: No sóc parenta d'en Miquel, però ens coneixem bé. Havíem estat promesos. I hem mantingut l'amistat. I de l'Aurora, com d'una amiga «íntima» no me'n va dir res.

CLARA: La seva decepció és gran, en veure que ell ni truca per telèfon, ni li escriu...

MARIA ANTÒNIA: Potser es va fer il·lusions.

CLARA: És tan bonica, que se'n pot fer. (*Un respir.*) Potser he estat indiscreta, parlant de coses que no estic autoritzada a dir.

MARIA ANTÒNIA (*desviant el tema*): Les històries d'amor solen acabar de manera estranya.

CLARA (*insistent*): No vindrà mai per aquí en Miquel?

MARIA ANTÒNIA (*de broma*): L'hauré de convidar?

CLARA: Vols dir que vindria?

MARIA ANTÒNIA: El temps dels amors per a ell ja va passar...

CLARA: De tu en deuria estar molt d'enamorat!

MARIA ANTÒNIA: Allò va passar com tot passa. L'Amistat triga més a marcir-se, com diuen els poetes.

CLARA: Et refereixes a Josep Carner, quan parla de l'amistat?

MARIA ANTÒNIA: Sí, quan diu: «Una mica d'amistat / fins la tomba / diu que dura. / Fuig amor, / metzina impura; / vull la mel, / vull el brossat / d'una mica d'amistat!».

Pausa breu.

CLARA: M'agradaria llegir què escrius.

MARIA ANTÒNIA: Bestieses.

CLARA: Jo també ho dic del que escric. On és la «cova» on t'amagues per fer la teva vida?

MARIA ANTÒNIA: Vine, te l'ensenyaré. Un forat que tapen les plantes enfiladisses i les hores. Allà, no hi entra ningú.

CLARA: Ni la Lene?

MARIA ANTÒNIA: Ella menys que ningú.

CLARA: L'Aurora tot el dia va amb ella...

MARIA ANTÒNIA: La Lene és encisadora, quan vol. Amb una màgia en la qual l'Aurora ha caigut com hi vaig caure jo.

CLARA: Què podria fer jo per evitar-ho?

MARIA ANTÒNIA: No ho evitaràs. El temps farà que l'Aurora vegi que la brillantor de la Lene és enlluernadora, però res més que això, i passarà...

CLARA: Vols dir que quan la Lene trobi un interlocutor o una interlocutora més divertida, que l'entretengui més que l'Aurora la deixarà?

MARIA ANTÒNIA: Sí. Com em va deixar a mi...

CLARA: Estic trasbalsada, però contenta d'haver-me confiat a tu. Te n'estic molt agraïda.

Mª ANTÒNIA: Doncs jo també te n'estic a tu, perquè ens hem arribat a sincerar. Això ens uneix i ens unirà sempre.

CLARA: Era un pes que tenia a sobre. El dubte de la teva relació amb en Miquel i la manca de coratge per part meva a preguntar-te'n res.

ACTE II

A mig matí, al defora. Fa gairebé dos mesos que la CLARA, l'AURORA i la VIVIANA han arribat. La taula és parada per a l'esmorzar; s'hi veuen fruites, coques i flors. La CLARA i la VIVIANA se serveixen el cafè.

VIVIANA: No m'ho repeteixis tant «el medicament», «el medicament»! M'acomplexes!

CLARA: Tens raó, però m'has de comprendre, Viviana. Perdona'm.

VIVIANA: Si no tinc res, mamà! Venies a descansar i et dones una vida pitjor que a Barcelona. Estàs nerviosa. No surts d'aquí, encara no hem anat enlloc totes juntes!

CLARA: Les coses no semblava que havien d'anar així quan preparàvem el viatge amb tanta d'il·lusió.

VIVIANA (*Un respir. Com algú amb molta experiència.*): No et sàpiga greu, que l'Aurora s'ho passi bé amb la Lene, després del disgust que ha tingut amb en Miquel.

CLARA (*evasiva*): Si no em sap greu. Al contrari!

VIVIANA: Sí, mamà, a mi no m'enganyes. Abans l'Aurora t'escoltava només a tu i ara s'escolta més la Lene. (*Un respir.*) No t'agrada la Lene...

CLARA (*Un respir.*): No li convé aquesta amistat a l'Aurora.

VIVIANA: Doncs què vols que faci si en Miquel no ha vingut ni li ha trucat? Que s'estigui ajeguda a l'hamaca fins el dia d'entornar-nos-en? Que no parli de llegir com tu? Pot trobar altres nois.

CLARA: Ah! Pot fer el que vulgui. Per mi rai.

VIVIANA: No té la teva edat ni li agraden les coses que a tu t'entusiasmen. Tant que semblava que

te l'estimaves; «com una filla», deies. Li vas deixar les peles del viatge... Les dificultats que vas tenir per arribar a la quantitat que necessitàvem per al vaixell; el lloguer del cotxe, per a la casa i per a les altres coses! I ara la critiques. (*Pausa breu.*) Està molt trista.

CLARA: La seva conducta no em convenç.

VIVIANA: Perquè és maca i es maquilla una mica exagerada. I perquè és jove, tu i la Maria Antònia la retalleu.

CLARA: No és això. No ho interpretis d'aquesta manera.

VIVIANA (*donant-se'n per alguna fressa, etc.*): L'Aurora... Déu meu!, ara baixa.

CLARA: Calla. (*Canviant de to:*) Bon dia, Aurora! Quin temps més calorós!

L'AURORA, encara amb camisa de dormir.

AURORA (*amb lleugeríssim deix irònic:*) Quin goig que feu, assegudes a l'ombra, parlant tranquil·lament! I quina taula més maca!

VIVIANA: L'he parada jo, a la meva manera.

L'AURORA s'asseu i se serveix.

AURORA (*sincerament:*) Ja es veu; ets una artista, Viviana, tothom ho diu. Quan toques el piano i en tot el que fas.

CLARA: Fas cara d'haver descansat bé.

AURORA: Estupendament. (*S'adona dels regals de cada matí, de la MARIA ANTÒNIA, i hi reacciona amb ironia.*) Oh, quina sorpresa!, les coques de la Maria Antònia, com cada dia, les seves floretes, les seves fruitetes

---

i potser algun verset... (Referint-se a la CLARA, tanmateix sense grolleria; llegeix un paper.) Però els versets avui són teus! Que bonic! De cine!

VIVIANA: Au, com te'n rius!

AURORA: De tu no me'n ric, Viví, ni mai no me'n riuré.

CLARA (com qui es disposa a parlar francament): Parlàvem de tu.

AURORA: Ja us he sentit. Sou tan poc discretes! (Riuen de compliment.) I us haurien sentit les nostres veïnes si no fos que deuen ser a Palma o a Andraitx.

VIVIANA: Són a l'hort, a buscar verdura.

AURORA: I d'això que deies, Viviana, ja me n'havia adonat i no m'importa. Haurien de saber que si una canvia d'opinió també canvia d'amistats; a vegades, per millorar. Això és el que ha passat.

CLARA: No sé què insinues.

AURORA: Res per ofendre't. Només vull dir que tant me fa si censures que vagi amb la Leni.

CLARA: Ets ben lliure de fer el que vulguis.

VIVIANA: Oh, mamà! Què és aquesta conversa! Tot és inútil! Les flors, el sol, la taula ben parada, tot plegat! I tu, Aurora dient coses rares! Quin mal rotllo! Res no us interessa sinó barallar-vos?

CLARA: Però si no ens barallem! (La VIVIANA s'alça de sobte i se'n va cap a dins a la casa.) Viviana! Si no passa res, si només parlem, filla!

AURORA: Sí que passa, encara que no ho reconeguem.

CLARA: Jo no em barallo amb ningú; no és el meu estil.

AURORA: Viví, ves-te'n amb la teva colla i passa-t'ho més bé que amb nosaltres!

CLARA: Viví!, torna! Tens raó. Estem de mala lluna sense motiu.

AURORA: Fa un temps esplèndid. No ho veieu? No tot és dolent!

Pausa breu. La VIVIANA torna a sortir de la casa amb una bossa de platja.

CLARA: I on vas, ara?

VIVIANA: A Sant Telm, a la platja, a passejar, no ho sé...
A qualsevol banda. No suporto el mal ambient.

CLARA (*desesperada*): Si no hi ha mal ambient!

VIVIANA: Mamà...

AURORA: Negar-ho és inútil, Clara.

CLARA (*a la VIVIANA*): Em torno rondinaire i, d'això, potser només us n'adoneu els altres! (*La VIVIANA fa un gest simpàtic —entre la comprensió i la saturació— i se'n va.*) Allò que havíem d'evitar..., matar l'alegria, desaprofitar el lleure... Què ens passa, Aurora?

AURORA: No ho sé. (*Un respir.*) Potser he estat egoïsta, deixant-te sola cada dia. Tu t'has tancat aquí dins a parlar amb la Maria Antònia, que és tan complicada, tan rebuscada!

CLARA: La Maria Antònia?, si tan sols vol que ens ho passem bé. Fa tot el que pot per complaure'ns.

AURORA (*per evitar contradir la CLARA*): No, no, és clar. (*Un respir.*) Hauríem de trencar aquesta rutina, no et sembla? Vols que demà anem a Randa? Tant que me n'havies parlat!, d'aquella muntanya, de l'escriptor aquell famós, *el frare...*, de les vistes magnífiques des d'allà dalt!

Pausa breu.

CLARA: No, Aurora. No forcem res. Per demà seria precipitat. (*Un respir.*) Necessito preparar les coses amb calma. Hi anirem una altra vegada a seguir les petges de Ramon Llull. Si hi ha una altra vegada!

AURORA: Tantes coses has de preparar? (*La CLARA assenteix amb un gest.*) No t'hi puc ajudar? (*La CLARA fa un gest de cansament. Pausa breu.*)

CLARA: Canviar l'atmosfera no és tan fàcil.

Pausa breu.

AURORA: No et cau bé la Lene. Però ella, encara que no t'ho creguis, no ha perdut cap ocasió de presentar-me gent, m'ha acompanyat a tots els llocs on podia trobar en Miquel.

CLARA: I mai no heu coincidit. No és massa casual? Diria que més aviat te n'aparta.

AURORA: Com t'imagines una cosa així?

CLARA: Et vols enganyar?

AURORA: I tu, no et vols enganyar amb la Maria Antònia, que s'ha tornat la teva confident? T'ha conquistat amb els ramets a l'anella del portal cada matí, amb els paperets dedicats, amb les coques acabades de sortir del forn... Mira-te-les, aquí les tens! No és meravellós? Tot tan ensucrat, com ella. Tota sucre, tota mel per fora! I verí per dins!

CLARA (*S'esforça a prendre-s'ho de broma.*) Quines fantasies! Tanmateix, menja'n, d'aquestes coques; són molt bones! I t'asseguro que no n'hi ha cap que estigui emmetzinada.

AURORA: Doncs emmetzinar les coses és la especialitat d'algunes persones. (*Pausa.*) T'han informat malament sobre la Lene.

CLARA (*Prova d'aparentar serenor i bon tarannà.*):
No m'han informat de cap manera. Però em fa
l'efecte que et presenta les coses al seu favor,
i voldria que te n'adonessis.

AURORA: De tot m'adono. Sé com me l'haig de prendre,
però la seva amistat m'interessa.

CLARA: T'interessa? Puc entendre un gran amor, puc
excusar totes les bogeries per un amor autèntic,
que ens du a la ruïna. Perquè crec en aquesta
mena d'amor, t'he acompanyat a aquí. (*Un respir.*)
Però no puc acceptar les maquinacions que es fan
en nom de l'amor: el càlcul, la sang freda, tot allò
que retreies a la dona d'en Miquel, que deies que
suporta les infidelitats d'ell per la posició social...
I perdona: no crec tampoc que un «gran amor» es
pugui substituir fàcilment.

AURORA: Què vols dir per substituir...?

CLARA: Doncs..., oblidar-lo tan ràpidament. Encara
que sigui un amor que ens hàgim imaginat, que
no existeix! Però, és una qüestió teva i, perdona
que jo tingui la gosadia d'opinar. (*Pausa breu.*)
M'imaginava de manera ben diferent la nostra
estada aquí, perquè me la vas fer veure diferent.

AURORA (*absent*): Sóc així, em sap greu. No com volies
que fos.

CLARA: Què ens passa?

AURORA: No ens passa res, Clara. Res que valgui la pena
i això és el pitjor de tot plegat.

CLARA: Qui sap si tens raó...

AURORA: Jo volia que aquí em canviés la vida i que
la vostra canviés també.

*Per l'extrem del jardí venen la MARIA ANTÒNIA
i la NIMA.*

AURORA: Oh, ja hi tornem! No he pogut ni esmorzar!
Quin estiu més horrorós!

CLARA: Sí, quin estiu! Encara en tenim per dies.
Qui ho havia de dir?

MARIA ANTÒNIA (de lluny estant): Clara, Aurora!

NIMA: Bon dia i bona calor!

*La CLARA entra a la casa a cercar tasses i platets
i torna de seguida. L'AURORA s'espera tranquil·la.
Arriben la MARIA ANTÒNIA i la NIMA amb verdures
i fruita.*

CLARA: Tè o cafè? Si havia sabut que anàveu a l'hort, us
hi hauria acompanyat. Quin bé de Déu que heu dut!

NIMA (amablement): Gràcies, jo no seuré. Tinc feina
a dins, a fer el dinar.

MARIA ANTÒNIA: Quin goig que fan, oi? Has de venir
a aplegar ametlles demà, Clara, amb la Viviana.
Ella ho fa com si hi estigués avesada de tota la vida.

*La NIMA entra a la casa amb el cistell que du.
La MARIA ANTÒNIA s'asseu, amb el seu cistell
a la falda. Ofereix fruita a la CLARA i a l'AURORA
com una autèntica Pomona.*

AURORA: Quins colors!

CLARA: Hi vindré, oi, i tant!

MARIA ANTÒNIA: L'Aurora no, que no hi vindrà,
ella s'ha tornat marinera!

AURORA (amb exquisidesa exagerada, de to gairebé
sarcàstic): Ho sento, potser no. Oi, que em
dispensareu?

MARIA ANTÒNIA: És clar, dona, és clar. (*Un respir.*) Doncs, què feu avui? El jovent és a la platja; hem vist a passar la Viviana, com un llamp, amb la bossa, cap a trobar la seva colla. I si els dàvem una sorpresa? Anem a dinar a Sant Telm? Us hi convido!

 ACTE III

A l'espai central, el dia de la Mare de Déu de setembre, a primers de mes. És havent dinat. Les finestres són obertes. La MARIA ANTÒNIA, la LENE, la NIMA i la VIVIANA paren taula, preparen plàteres i toies de flors, i guarneixen l'espai.

NIMA: Ei, Viviana! El deixo caure un xic més avall, aquest llum? M'has de dir si va bé d'aquesta manera.

VIVIANA: Just, que no toqui la branca; això mateix. S'arrossegara per sobre les plàteres! Vigila! I lliga'l fort, que s'ha girat aire! *(Un respir.)* Ara!

NIMA: La Maria Antònia s'hi ha gastat allò que no té en aquesta festa i a veure..., si encara farà un ruixat!

VIVIANA: No cridis el mal temps, Nima. Està bé així; que no tibi tant el cordill.

NIMA: I ara, arregla't tota sola; que tinc feina a enllestir la cuina.

LENE *(a la MARIA ANTÒNIA)*: Com mira el cèntim la Clara! Va dir que pagaria l'aperitiu i ja has vist que ranci tot! Si no hi arribo a contribuir... Esperava més generositat, francament.

La MARIA ANTÒNIA hi respon amb un gest de saturació. Un respir. La NIMA passa continuament en el seu anar i venir amunt i avall.

NIMA: Els caps de taula sou tu i en Miquel, oi, Maria Antònia?

MARIA ANTÒNIA: He deixat els noms a les targes, a cada lloc, que no els veieu?

NIMA: Ja m'hi fixaré, ja m'hi fixaré! Com que no hi comptava aquest any amb en Miquel i la Joana! *(Un respir.)* Quins nervis!

LENE: És clar que no hi comptava! Amb l'Aurora aquí trobo de mal gust que vinguin. Violent. Quina cara hi haurà de fer l'Aurora? I els altres?

MARIA ANTÒNIA: No trencaré el costum per l'Aurora. És com s'ha fet sempre. Cada festa de la Mare de Déu de setembre hi han vingut els de Son Moreu. En èpoques magres i en èpoques grasses.

LENE: Però, saps que no m'ho crec que hakis convidat, el pintor? Ets massa prudent per fer-ho. O l'has convidat amb la seguretat que no hi vindrà i això és una farsa que representes per a l'Aurora, la Clara i la seva filla?

MARIA ANTÒNIA: Aquest any qui no hi serà és el meu home.

LENE: Per què no hi ha de ser en Gaspar? No dona diners per al xampany?

MARIA ANTÒNIA: Doncs, no. S'ha acabat.

LENE: Me n'alegro. Et farà bé la sinceritat.

MARIA ANTÒNIA: Tu, justament tu, surts ara amb la sinceritat? No t'escau.

LENE: Tens raó. (*Un respir.*) Quin descuit per part meva! No m'havia recordat que els Keller són vegetarians i que els Aguiló no mengen carn de porc. On és ara la Nima? (*Crida:*) Nima, on t'has ficat?

VIVIANA (*passant amb alguna plàtera o centre de flors*): És a baix al celler, la Nima. Què et passa, Lene? Estàs molt pàl·lida!

LENE: Que t'empatolles, Viví? Ves a tocar una cosa divertida!

La LENE se'n va cap a dins a la casa.

VIVIANA: Si ho dic és que ho estàs.

MARIA ANTÒNIA: Sí, toca, Viviana, esvaeix aquest mal buf que hi ha amb la teva música. Corre, estimada.

VIVIANA (*ingènument*): Em reservo per a les postres. (*Un respir.*) He triat molt el repertori. S'adirà amb l'ambient: el romanticisme del vespre, les garlandes, els llums... (*Eufòrica, sanament:*) Alegria! M'agrada l'alegria!

MARIA ANTÒNIA: I què poc dura! Tant de bo que no te n'adonis mai, de com n'és de breu!

VIVIANA: Tu i la mamà, sempre, dieu coses que encongeixen el cor! No us vull creure, saps? Tinc il·lusions i somnis!

MARIA ANTÒNIA: Que mai no se t'acabin, Viviana!

VIVIANA (*Vacil·la un instant.*): No t'entenc!

MARIA ANTÒNIA: No val la pena. Somnia!

VIVIANA (*fent teatre*): Somniar truites, vols dir!

NIMA (*tot arribant, aclaparada*): La Lene demana unes coses més refistolades! Ho havia d'haver dit abans! No dono l'abast a ser a la cuina i aquí! Dignes-li que no ho puc fer tot alhora!

MARIA ANTÒNIA: No t'hi encaparris, ara, amb els menjars dels convidats. Fes com sempre has fet, que amb poca cosa te n'has sortit.

NIMA: Tothom fa règims i cadascú un plat diferent! D'on vols que ho tregui? Haig de fer miracles amb el rebost mig buit. Tindreu més flors que talls.

VIVIANA: No rondinis, Nima. (*Apart a la NIMA:*) Tot són males cares, avui! (*Un respir.*) M'agrada l'alegria! (*Giravoltant:*) Em vull dir Alegria! (*Un respir.*) Alegria! Em canviaré el nom!

A continuació. A l'entrada de la casa que han llogat. L'AURORA va a mig vestir. Entra la VIVIANA amb un refresc, que li ofereix i comparteix amb ella. Fins que se'n van a la processó se senten les fresses de la preparació com a fons dels diàlegs.

VIVIANA: L'aire està molt carregat, sobretot aquí fora. Refresca't una mica. Un gotet d'això. A mi m'encanta. (*Un respir.*) Oi, que és bo? (*Com en secret:*) La Maria Antònia fa cara de boja i la Lene de morta... No sé què passarà.

AURORA: No res, Viví. Com sempre. No ho saps, que mai no passa res? Res no esclata. És per dins que va tot...

VIVIANA: Però em fa l'efecte que avui no és com els altres dies.

AURORA: Doncs, potser no, perquè no aguantaré les coses que he aguantat fins ara.

VIVIANA: Vols dir..., per en Miquel?

AURORA: Sincerament: no el vull veure en aquesta casa.

VIVIANA: Tens por, Aurora...

AURORA: No t'ho pensis. Aquí mai no serà ell mateix.

VIVIANA: Que et guardes un secret? Han passat coses que no m'has dit?

AURORA: De les que et penses, no.

VIVIANA se la mira expectant.

AURORA: No res. T'ho diria. (*Un respir. Tot canviant de tema:*) I tu i en Joan?

VIVIANA: Estem en fase d'experimentació.

AURORA: Pobre Joanet, si tot el dia va darrere teu! (*Un respir. Reforça el canvi de tema:*) Quin vestit et posaràs per al sopar?

VIVIANA: Vaig bé així. Em maquillaré força i em posaré còfia, guants i talons alts, ben alts. Les sabates que em vaig comprar l'altre dia a ciutat, aquelles trenades! I tu? Has d'estar radiant per a en Miquel o per a qui sigui. O perquè sí!

La CLARA baixa l'escala.

CLARA: Però Viviana! Així aniràs a la processó?

VIVIANA: A mi m'agrada!

AURORA: Si va molt bufona! Què hi trobes?

CLARA: Ah..., No sé. Molt especial, potser massa.

VIVIANA (*engrescada, amb la seva simpatia habitual*):
I espera't, a l'hora de servir el sopar!

CLARA: Entesos, entesos. Potser m'hi haig d'anar acostumat!

VIVIANA: Pensa en el que t'he dit, Aurora! Ah!, i al costat de la teva copa hi he posat roses de color de rosa! I tocaré per a tu.

La VIVIANA surt d'una revolada al pati.

CLARA: Trobo obscè que es presenti ara, aquest senyor, com si res, acompanyat. Sigues digna Aurora.

AURORA (*ja sense paciència*): He perdut les ganes de fer tants d'esforços per la dignitat i altres històries...

CLARA: Ja no et recordes del motiu de la teva vinguda a aquí, expressament per ell, en Miquel. I la nostra vinguda aquí, per ell també?

AURORA: Massa que me'n recordo!

CLARA (*amb amarguesa*): No em sap gens de greu que dilluns ens en tornem a casa.

AURORA: A mi sí. No hi tornaria més.

CLARA: En això no has variat des del primer dia. Venir aquí tan sols era una fugida per a tu. Sense saber on.

AURORA: Potser tens raó.

CLARA: Que poc que t'he conegut, Aurora! M'haig de retreure sempre la poca capacitat que tinc de veure la gent. I com més d'a la vora són, pitjor.

AURORA: No t'ho pensis, Clara que sigui incapacitat. És que no els vols veure.

Entra la NIMA.

NIMA: La Maria Antònia diu que la processó és a les cinc i que baixarem al poble a dos quarts, per si volen venir amb nosaltres, senyora Clara i Aurora... La Viviana sí que hi ve.

CLARA: Jo hi vindria, però algú s'ha de quedar a la casa a vigilar aquest bé de Déu de centres i de paneres plenes de flors i de fruites que heu preparat.

NIMA: Els gats, s'haurien de vigilar. Si te'n descuides es passen pels plats i hi deixen les potes marcades.

AURORA: Em quedaré jo.

CLARA: Doncs així, us hi acompanyaré, Nima.

AURORA: Passa-t'ho bé, Clara, un cop que surts!

NIMA: Vostès mateixes. I a les nou serà el sopar. La Viví m'ajudarà a servir-lo.

VIVIANA (*del portal estant*): Nima, tu no serviràs la taula avui. Seuràs amb els convidats. Servirem en Joan i jo. I no de broma, que serà amb gran estil. Com dos professionals.

La NIMA se'n torna al pati. Fa un gest mig condescendent mig divertit.

VIVIANA (*en to de burla fina*): No ho sabeu? El nen petit d'en Miquel durà el pendó a la processó. De miniatura, suposo! Que bufó! És un gran honor

---

reservat als fills de les famílies importants...!
(*Un respir.*) Amb un salt serem aquí quan s'acabarà!
Arribaran els convidats i tot estara a punt. Fins i tot
l'amanida de cicuta per a en Miquel! N'hi ha molta
per aquests voltants. La hi posaré trinxada ben
petita, com si fos julivert.

CLARA: No fa gràcia. Hi ha hagut molts accidents.

L'AURORA no pot evitar de fer-hi la mitja rialla.

VIVIANA: A l'Aurora sí que n'hi ha fet. No exageris,
mamà...!

Un respir. La VIVIANA surt.

CLARA: No hi puc fer més. És com si pensés que les coses
desagradables s'hagin d'eternitzar.

AURORA: Doncs, no puc sofrir aquesta manera
de prendre's la vida!

CLARA: No pots sofrir gairebé res del que faig o dic o
deixo de fer. Paciència, Aurora, aguanta uns quants
dies.

AURORA (*reconciliadora, educada*): Em sap greu.

*Treu el cap la MARIA ANTÒNIA
vestida per anar a la processó.*

CLARA: Que elegant, Maria Antònia!

MARIA ANTÒNIA (*Es refereix al vestit que du.*) T'agrada?
S'ha de fer goig avui. I vosaltres, que no us heu
mudat? Que no veniu a processó?

CLARA: Jo hi vindré tal com vaig i l'Aurora ha decidit
guardar la casa.

MARIA ANTÒNIA: Si la casa no necessita guardians!
No hi vénis, Aurora? (*L'AURORA somriu i fa un gest
dissuassiu.*)

AURORA: No, I, per favor. Posa'm a sopar a la tauleta
de marbre aquest vespre... Vull estar ben sola.

MARIA ANTÒNIA: Si és un sopar de germanor,
què semblaria?

CLARA: Sempre hi ha algú que vol ser molt lluny o molt
a prop d'algú altre.

AURORA: O, senzillament, no ser-hi.

CLARA (*dissimulant*): Fa molt de goig la taula a sota
el lledoner i amb els fanalets.

MARIA ANTÒNIA: Jo trobo que sí. És ver... I la idea
d'aquells dos de fer de cambres? La il·lusió que
els fa! (*Un respir.*) Doncs, anem-nos-en, Clara!

CLARA: Vinc de seguit.

La MARIA ANTÒNIA s'en torna.

AURORA: No li hauria d'haver dit res. Em fan fàstic,
saps?, «les amiguetes de la infància». Sembla que
tingui domini absolut de la persona i de la vida d'en
Miquel, però l'home que ella coneix no s'assembla
gens al que conec jo.

CLARA: Ah! Tots som moltes persones alhora...

AURORA: Aquell era l'autèntic.

CLARA: Doncs desemmascara el que vindrà aquest
vespre amb la dona de bracet.

L'AURORA se la mira amb cansament.

AURORA: No, Clara. Anar-me'n, haig de fer.

CLARA (*expectant*): Amb la Lene?

AURORA: Seria la cosa més ben feta que faria a la vida.

CLARA: Potser faries una ximpleria. Jo em pensava, que un dia et deixaria aquí, però d'una altra manera...

AURORA: De quina manera?

CLARA: Sí, també tens raó. Però aquesta altra seria pitjor; creu-me, ben pitjor.

AURORA: Segur? Si me n'anava amb un home casat seria millor que anar-me'n amb una dona soltera? T'adones per quins esquemes et regeixes, Clara?

CLARA: No me'ls he pas inventats jo. Són els que hi ha. És així en la nostra societat! Aquí i a tot arreu d'Europa!

AURORA (*esvalaïda*): No et puc creure. Tu, tan oberta, que sempre parles de la llibertat de les dones, ara t'oposaries que em quedés amb una dona. Per què? Perquè aquesta dona és «ella»?

CLARA: Doncs, potser sí.

AURORA: Com l'odies!

CLARA: Tampoc n'hi ha per tant!

Pausa. Entra la LENE.

LENE (*S'adreça a l'AURORA, tot prescindint de la CLARA.*):
Es pot saber què és això?, no havies d'estar arreglada?

AURORA: Em maregen les aglomeracions. A la processó, m'hi avorriria.

LENE: Jo tampoc no hi vaig. Però, què tens, digues?

AURORA: No res.

CLARA: Què ha de ser? Està acalorada. Som a l'estiu havent dinat. Vols que et faci una tassa d'herbes, un te?

AURORA: Doncs, sí, per favor. Un te.

LENE: Te'l preparo. (*La LENE prepara el te com si la CLARA no hi fos.*) He vist que feies mala cara quan érem a l'altra casa amb la Maria Antònia. Ahir et vas cansar a l'excursió. Has de reposar, fes-me cas.

CLARA: Tampoc no hem d'exagerar les coses. No té res i no li cal repòs. Serenitat i prou.

LENE: Ves-te'n una estona al llit. Estàs molt tensa, relaxa't i no surtis.

CLARA (*Esclata.*): Per què t'has d'amagar, tu? Per què has de demostrar que et traspasa que vingui «aquest senyor»?

AURORA: No m'amago pas!

LENE: I si no vol sortir? Em sembla que ja ha patit prou amb tota aquesta història.

CLARA: I ella, què vol fer? No ho ha de dir «ella» què s'estima més en comptes de nosaltres?

LENE: Doncs, per què opines tant quan es tracta de les seves coses?

CLARA: Jo? Això, tu, que t'imposes en tot. Ja és hora que t'ho digui!

AURORA (*suaument*): Deixa'm, Clara, per favor!

CLARA: Jo...? Ah, bé, bé, si insisteixes, perdona, Aurora. No me n'havia adonat que hi feia nosa, jo.

AURORA: Deixa'm.

CLARA: Un estiu sencer que l'havies de veure, en Miquel. Una cambra parada, la dels «convidats», amb les flors que tu o la Viví canviàveu perquè sempre fessin goig quan vingués! El convidat invisible. Que no ha comparegut a les cites ni s'ha excusat de no venir-hi! T'ha fet creure en una il·lusió, que no era res més que això: una «il·lusió». Una falòrnia! Aquest individu s'ha erigit en mite, i no li ho has de retreure?

AURORA: Potser he estat jo que m'ho he fet tot!

CLARA: No reconeixes que s'ha burlat de tu?

AURORA: No ho sé...

CLARA: Aleshores, has de reconèixer que ets «tu» qui s'ha burlat de mi.

AURORA: No, això no!

CLARA: M'has utilitzat; ens has utilitzat a mi i a la meua filla. Però haig de dir que en vas saber molt! Em vas fer creure una història increïble!

AURORA: Doncs, t'agradava molt aquesta història, perquè era «romàntica»!

CLARA: No em negaràs que vaig venir per tu.

AURORA: I per tu, no? I per la Viví?

*La CLARA se la mira forassenyada i surt disparada.
Un respir.*

LENE: Sembla que ha tret les ungles la teva professora.

AURORA: «Això» s'ha tornat espantós! No sé què passa.

LENE: Seran unes quantes hores fora. Ajeu-te i descansa.

L'AURORA s'ajeu al balancí de l'entrada.

AURORA: Tinc ganes de ser lluny. Fora del món i tot! No sé on, però molt lluny. No vull veure més les coses que em rodegen.

LENE: Doncs, fes la maleta. Agafa-ho tot, absolutament tot el que has dut, que no hagis de tornar perquè t'hagis deixat res. No calen les explicacions. Elles fan la seva vida i no han de saber-ne res, de la teva. No perdís el temps. Ens en anirem a casa. És el moment millor.

AURORA: No em quedaré amb tu, Lene, no et vull enganyar...

LENE: No ho pots saber encara. Has de viure com et sembli, en comptes d'aguantar impertinències. *(Un respir.)* Perdona que t'ho digui, però els teus pares... Què han fet per tu de bo? Volies estudiar i no et van deixar. Amb el que cobres al despatx del teu papà no pots ser independent.

AURORA: Prou, Lene, ja ho sé! *(Pausa.)* Si me n'anava avui, semblaria que fujo, d'en Miquel.

LENE: Si ell ni vindrà!

Lucidesa sobtada de l'AURORA. Un respir.

AURORA: La Maria Antònia és una serp.

LENE: No hi pensis, per favor! *(Pausa.)* Si no vols que ens en anem ara, ens en anirem havent sopat, quan tothom dormirà. Demà, es despertaran, la Maria Antònia i les teves amigues, i hauràs desaparegut. Vine a Berlin, a Hamburg, a Munic. Canvi d'aires.

AURORA *(cansada)*: Et tinc per una bona amiga. I prou...

LENE: D'acord! *(Un respir.)* Ara reposa. Imagina't un entorn diferent, gent diferent que no té res a veure amb els que veus aquí, que et molesten amb tantes mesquineses.

AURORA: M'imagino el mar. *(Un respir.)* Les estones més boniques que he viscut eren a la teva barca. Són les úniques que han estat perfectes per a mi, aquest estiu.

LENE: Allarga la teva estada, però a casa meva. Pensa-t'ho amb tranquil·litat. Encara que te'n tornis a Barcelona t'esperaré. *(Un respir.)* Continuarem les passejades amb la barca.

AURORA: Si l'estiu s'acaba...

LENE: En vindran d'altres. Tanca els ulls. (*Un respir.*) Sents el mar? Al nord la mar no és blava. Jo, sóc a prop de les onades. (*Pausa.*) Què vols que faci, Aurora? Vull dir... per ajudar-te.

AURORA: És molt gros el que et demanaria. No sé com t'ho haig de dir. Sempre m'ha costat parlar d'aquestes coses.

LENE: Digues, Aurora... No sóc la teva amiga?

AURORA: Si em vols ajudar deixa'm diners per passar uns dies fins que trobi una feina semblant a la que faig al despatx del pare, o una altra, no ho sé... Per poder estudiar alguna cosa, però lluny dels de casa i d'elles. De la Clara i de la Maria Antònia, vull dir...

LENE: I lluny de mi?

AURORA: Vull estar sola. Sola.

LENE: I en Miquel? L'has esborrat?

AURORA: En el fons, no sé si encara n'estic enamorada.

LENE: Completament perduda estàs i no saps per on tirar.

AURORA: M'acompanyes al port? Ara mateix?

LENE: Tens por que si et quedes et repensaràs?

AURORA: Sí.

LENE: T'entenc perfectament. (*Un respir.*) Mai no he deixat diners a ningú. No en tinc. Tinc propietats, però no diners. No són pocs els diners que necessites. Dius «per passar uns dies fins que treballi... Poden ser mesos i has de viure decentment i preparar-te per a una feina digna. Això és una fortuna.

AURORA: No havia d'haver-te'n dit res.

LENE (*bromejant amb simpatia*): Ets molt exigent. No t'ho hauria de consentir. (*Un respir.*) No serà fàcil de solucionar.

AURORA: Et dono paraula que te'ls tornaré. (*Un respir.*)
No m'ho dius de per riure?

LENE: No te'ls deixo. Te'ls regalo. No podràs dir que mai
ningú no t'ha ajudat a la vida.

S'abracen.

S'ha fet vespre. Després de la processó els convidats arriben per al sopar. Se senten les veus. Un murmuri festiu i discret. Apareix al pas de la porta de la casa la MARIA ANTÒNIA, que parla de fora estant.

MARIA ANTÒNIA: Aurora? Aurora? Ja no t'hauràs de preocupar dels llocs a taula. Els de Son Moreu no han pujat. El nen s'ha marejat i se n'han anat cap a casa abans d'acabar la processó. (*La MARIA ANTÒNIA entra a la casa. Uns segons passen fins que s'adona que no hi ha ningú. Crida:*) Clara! Vine!

La NIMA treu el cap un instant.

NIMA: Us reclamen aquí fora. A tu i a la Lene, aquells senyors vellets amics, seus. Us han dut regals pobra gent! No sé què els haig de dir.

MARIA ANTÒNIA: Han fugit! Elles! Ves a mirar a dalt Nima. I a quí al davant. Corre-hi!

NIMA: L'auto no hi és... (*La NIMA puja a les cambres. Pausa. Baixa. Fa gest de no haver trobat ningú.*)
Tampoc no hi ha les coses de l'Aurora. Qui sap on són! Ves-los al darrere...!

MARIA ANTÒNIA: Ho sabia! Han aprofitat que érem a la processó. Però no diguis res. Espera, Nima, espera. Ja els ho diré jo a aquesta gent. Que no sembli que no estàvem d'acord... (*Adreçant-se al defora. Se senten veus festives.*) Un moment, un moment! Dispenseu-me, amics... Ja vinc!

La NIMA se'n torna. La MARIA ANTÒNIA s'asseu al balancí. Té el cap entre les mans.

NIMA: Han desaparegut.

CLARA: He estat a punt d'entornar-me'n, quan érem a processó. Ho pressentia! Ho dic per la Lene.

MARIA ANTÒNIA: No les hauries privat de res.

CLARA: I on deuen haver anat...?

MARIA ANTÒNIA: A qualsevol banda, però ja tornaran, no t'hi amoïnis.

CLARA: No ho penso pas per l'Aurora. I és l'amor «això»? O una rauxa?

MARIA ANTÒNIA: Un capritx. Atracció passatgera, que s'esbravarà com tot s'esbrava.

CLARA: Tant de bo!

La VIVIANA, entra amb una plàtera, vestida de cambrera, maquillada, tot oferint un contrast amb l'escena que s'esdevé.

VIVIANA: Què us passa?, què trameu aquí totes dues amb aquestes cares de pomes agres? Els convidats s'impacienten. Us han dut coses... Au, veniu, que volen brindar per totes nosaltres! Tot és tan preciós. I aquelles, on s'han ficat? (Cridant com si l'AURORA fos dalt a les cambres:) Aurora, baixa! T'he posat roses rosa al costat de la copa. Saps què volen dir les roses roses, oi? Amor i tendresa!

CLARA: Sí se n'ha anat!

VIVIANA: No té por de ser feliç l'Aurora. Ho veieu?

CLARA: Què saps, tu?

MARIA ANTÒNIA: Potser més que nosaltres...

VIVIANA (*amb aire de facècia*): Aurora, estimada! Per què no m'has dit adéu? Per què t'has deixat les meves roses rosa? Sempre els hauria trobat lloc a la bossa, jo mateixa te les hi hauria ficades... (*Un respir.*) I la sonata per a tu?

CLARA: No es mereix tantes atencions.

VIVIANA: Deixa-les que facin el que vulguin! (*El xivarri va pujant de to.*) Veniu, per favor, per favor. Tocaré alguna cosa de comiat, per a elles i per a vosaltres dues. No em digueu que no!

MARIA ANTÒNIA: Hi véns, Clara? Fa estona que ens esperen per brindar.

CLARA: Però és patètic... Brindar per què?

MARIA ANTÒNIA: Per la vostra estada aquí, i perquè hi torneu!

CLARA: En aquestes circumstàncies? (*Un respir.*) És absurd. Te'n recordes de la nostra arribada? D'aquella alegria!

MARIA ANTÒNIA: Sempre me'n recordaré. D'aquell entusiasme de l'Aurora i de la Viví! Era... com t'ho diré... com si la nostra vida hagués estat coberta d'una cortina fosca que de sobte es decanta. O com si sempre haguéssim tingut al davant un vidre entelat que es torna transparent i ens deixava veure tot clar i lluminós. I després, a poc a poc, la cortina ha tornat a tapar-nos i el vidre s'ha anat emboirant, emboirant... Ha durat poc la meravella.

Pausa. Les veus dels convidats coregen:
 «Per la CLARA, per l'AURORA, hem de brindar,
 i per la VIVIANA! Visca! Que tornin cada estiu!
 Que tornin cada estiu! No se n'han d'anar, això
 han de fer! Brindem per un estiu amb les amigues.
 Per la MARIA ANTÒNIA i per la LENE!»

CLARA: És patètic: «Per un estiu amb les amigues!»

*Entra la NIMA amb cara
de perplexitat.*

NIMA: Els convidats s'han engrescat. Destapen les ampolles de xampany i criden. Amb el mal temps que es gira ens haurem d'arrecerar a la casa gran. Hi haurem de dur la vaixela i tot el parament. Les enramades han caigut i el vent ha escampat les flors per tot arreu.

CLARA: És la bogeria! Quines rialles que fan! Són rialles tristes.

NIMA: No, no... Si estan molt contents!

CLARA: Com exagera el to melangiós d'aquest vals la Viví! És malaltís... Com s'hi repenja! Es esfereidor!

*La MARIA ANTÒNIA agafa la CLARA del braç
i surten totes dues. Se sent un vals de Chopin
per sota la gresca que fan els convidats. Tot d'una,
un cop de vent fort i un ruixat.*

NIMA (*Entra esverada i alçant la veu per damunt de tot el xivarri. No sap com fer-se entendre dels que escoltaràn el que els dirà.*): L'auto de la Lene s'ha estibat en un revolt de la carretera d'Andratx. L'Aurora... anava amb ella. S'hi ha calat foc. (*Un respir.*) Mortes sí, totes dues! Sí. Tot de foc, flames... (*Murmuri general in crescendo.*) Les han trobat, mortes... Cendres... (*Se sent el soroll d'un auto que puja una rampa forta.*) Ara puja la Guàrdia Civil.

FI DE L'OBRA.

Dues Medees

(1991)

Fitxa de lectura

Autor

ROSA VICTÒRIA GRAS I PERFONTAN (1933)

Títol

Dues Medees (1991)

Edició

Barcelona: Associació d'Actors i Directors Professionals de Catalunya, 1998 (Teatre-entreacte; 17).

Personatges

Medea, Jàson («Medea 2000»); Zeus, Medea, Hera, 1a Filla de Pèlias, 2a Filla de Pèlias, Sacerdotessa, Cor («Medea Secreta»).

Estrena

Pendent d'estrena.

Gènere

Reescriptura tràgica.

Temàtica-sinopsi

Dues Medees és un díptic en dues parts, «Medea 2000» i «Medea Secreta». A «Medea 2000» el personatge de Medea, sincronitzat amb la contemporaneïtat, es rebel·la contra el propi mite i tot allò que Jàson espera d'ella com a dona. «Medea Secreta» narra com, en el diàleg amb Hera, Medea prova d'assassinar els fills per aconseguir la seva vida eterna, però és traïda per la gelosia de la deessa. En aquesta peça, els deus, enlloc de guiar la humanitat, hi rivalitzen i es revelen com a enemics.

Espais

En un jardí («Medea 2000»); Espais buits, recambró («Medea secreta»).

Dues Medees

Medea 2000

MEDEA, dona atractiva d'uns 40 anys
 JÀSON, home ben plantat d'uns 30

En un jardí, MEDEA i JÀSON.

MEDEA (*fingint, frívolament enjogassada*): No t'estimo,
 no t'estimo, no t'estimo! Adéu...

JÀSON (*sincer*): Medea, torna, t'ho suplico! Medea,
 et necessito!

MEDEA (*deixant de fingir*): Tot això em cansa. Sempre
 el mateix: jo estiro, tu afluixes: jo afluixo,
 tu estires... No podem mantenir un diàleg que
 no sigui de criatures?

JÀSON: Un «diàleg»? , però per què un diàleg?

MEDEA: No faré veure que fujo un altre cop. Prou de jugar
 a acuit i amagar!

JÀSON: Així..., no te n'aniràs?

MEDEA (*contudentment*): No me n'aniré de «broma»
 perquè m'enyoris, perquè em cridis desesperat,
 perquè em demanis que torni. Perquè no s'apagui
 aquesta flama d'espelma que és el teu amor.

JÀSON (*convençut*): Per què renunciés a les teves arts,
 Medea? Fascina'm! Eres tan bella quan eres,
 realment, una bruixa! Trobo a faltar l'enartament
 a què em sotmeties, aquella embriaguesa on
 em cabussaves. No em recordava de res, llavors,
 m'hi trobava bé...!

MEDEA: No et vull convertir en una bestiola indefensa.

JÀSON (*atabalat*): No sé on vols anar a parar, però em
 temo que serà lluny de mi.

MEDEA (*Se'n va, però, de sobte, s'atura.*): I no em demanes «qui» m'interessa més que no pas tu a hores d'ara?

JÀSON (*perplex*): Hi ha algú?

MEDEA (*condescendent*): Així que no t'administro la dosi de filtre no funcions, perfecta màquina de moviment egocèntric!

JÀSON: No sé...

MEDEA: Qui sóc, no saps.

JÀSON: Em pensava que eres Medea, la dona que va traïr el pare, que va matar el germà i va profanar un temple i un reialme per mi, però ara em desorientes...

MEDEA: Ara veuràs, tal com és, aquesta que ha pagat tan car tenir-te als braços.

JÀSON: Pagat?

MEDEA: Pagat, sí. No era de franc que les Forces de les Tenebres m'ajudaven a cometre crims.

JÀSON: Prou conversa i encanta'm!

MEDEA: Crims nefands!

JÀSON: I bé, doncs..., per què els cometies?

MEDEA: Per tenir-te al meu llit. Però ara prou. S'ha acabat.

JÀSON: Ara, que només has de fer una mica de màgia perquè m'enlluerni...? Un gir de vareta, quatre paraules al sol o a la lluna? És molt més fàcil que robar el velló, que tots aquells trencacolls d'abans.

MEDEA queda esbalaïda de la frivolitat de JÀSON.

*JÀSON capta la desaprovació de MEDEA
i gira el seu discurs.*

JÀSON: O, si no, fes que no pensi més en Creüsa, en la seva bellesa adolescent, en la seva frescor,

---

en la seva manera de ser insignificant, però inefable... Com t'ho diria...?

MEDEA: Vols que et torni cec, o només borni?

JÀSON: Deixa estar les bromes aquestes!

MEDEA: O que et faci veure els cabells blancs rossos?

JÀSON: Sí, això!

*MEDEA fa una flamarada.
JÀSON la veu brillant com l'or.*

JÀSON: La meva Medea flamant! Si ja ho sabia que ho faries per mi...

S'hi acosta, la palpa i es decep.

MEDEA: Sóc una dona cansada i culpable.

JÀSON: Culpable de no enamorar-me, quan et suplico que em tornis enamorar!

MEDEA: Malaguanyada màgia per al desamor...

JÀSON: Per què malaguanyada?

MEDEA: Hi ha mils d'anys entre tu i jo, galàxies de distància.

JÀSON: Que comences algun encanteri? Com que no t'entenc, de vegades!

MEDEA: No és cap encanteri, estimat.

JÀSON: Sóc, encara, el teu estimat?

MEDEA: No, estimat. Me n'he cansat d'haver-te d'encantar cada dia, cada dia..., cada nit, cada nit!, de fer-me banys, untures, de tantes de gimnàstiques i règims, anys seguits, anys seguits!

JÀSON: Encanta'm un cop més, un de sol...!

MEDEA: Ara m'hauràs de trobar les arrugues, tal com són, els sacsons del sotabarba, les cuixes fofes, les penjarelles dels pits, i em sentiràs la fortor de la boca dejuna, dels peus, que duc cansats de venir-te al darrere com un gos!

JÀSON: És la teva darrera paraula?

MEDEA esclata a riure.

JÀSON: Tant com a tu t'encegava el meu braó, a mi m'encega el desmai de la filla de Creont! Comprèn-me!

MEDEA: Què vols?

JÀSON: Més joventut encara! Vull ser un vailet! Un vailet de la seva edat, com ella!

MEDEA (*ferotgement*): Vols que et talli a bocins com al rei Pèlias i et tiri a la caldera?

JÀSON: Prou bromes cruels! Si no m'encantes fascinant-me a mi, si més no, fes-me fascinant per a Creüsa!

MEDEA roman un instant mirant-se'l, en silenci, després se'n va, fent grans riallades.

JÀSON: Tornaràs, Medea, eh? Estàs jugant o ho fas de debò? Et necessito, torna Medea, et necessito!

Medea secreta

Una de les versions de la mort dels infants de MEDEA, és que es va produir «mentre ella provava de fer-los immortals».

ZEUS, MEDEA, HERA, 1A FILLA DE PÈLIAS,
2A FILLA DE PÈLIAS, SACERDOTESSA, COR

PART I

ESCENA PRIMERA

En un espai, ZEUS tot sol.

ZEUS: Medea, tan forta és per a tu la sotragada d'Eros que valgui més que el bon nom i la sang? Com ets, en el fons del fons? Amargant, salada, coent...? Medea boja, vull saber quin gust fas!

En un altre espai MEDEA sola.

MEDEA: Zeus, no et prenguis malament que m'allunyi de tu. Estimava un home. (*Pausa breu.*) Deixa passar el temps perquè m'assereni. Ara jo no sóc la que dius, sinó la meva ombra... No en faries res d'una ombra de dona.

ZEUS: No m'esquivis amb paraules fofes! Ets bella, Medea, en la teva raresa!

MEDEA: No és raresa, és dolor.

ZEUS: No juguis amb mi, «llamp de llamp»! La ràbia com estimes vull, la fúria com estrenys, Medea, Medea encesa, Medea flamant!

COR: No fa tant que Medea enlluernava Zeus i li feia
aclucar els ulls. No fa tant d'aquell «fer la rateta»
sense mirall, només amb l'esclat de la seva
presència solella!

ZEUS (*amb un gran crit*): Medea!

ESCENA SEGONA

*En un altre espai HERA i ZEUS asseguts de costat,
a l'Olimp. Es parlen de vós.*

COR: Dringuen els picarols als turmells de les dansarines
celestes. Zeus guaita les giragonses dels peus
nus. El sacsejar de les campanetes el gronxa
i endormisca, la flauta el deixondeix.

HERA: Estimat, que amb qualsevol de l'Olimp o de la Terra
em confoneu! Tant us agrada Medea, l'herbolària?

ZEUS: Una bruixa feréstega i arrauxada? El seu
esdevenidor és incert.

HERA: Però l'heu convidada a l'Olimp, diuen...!

ZEUS: Diuen i s'equivoquen.

HERA: Ella no hi ha volgut venir. Aquesta és la veritat!

ZEUS: Pobra Medea mortal!

HERA: Mortal o no, «li heu fet propostes»!

ZEUS: Hera, Hera estimada... Tot l'Olimp té els ulls fits
en vós. Ara ens observa, justament, Afrodita.

COR: Medea ha refusat l'amor de Zeus. Ha galejat
de més virtut que moltes deesses. El seu orgull
m'esborrona. (*Repeteixen.*)

PART II

ESCENA PRIMERA

Espai no gaire gros, amb finestra. Cap al tard.

MEDEA mira enfora. En una mena de recambró, hi dormen els dos infants. Fornícula amb llàntia i flors a HERA.

COR: La plana de Corint no és morta pels sacrificis que Medea ha fet a les nimfes. De nits i de dies pregava, i les nimfes la varen escoltar. La plana serà tofuda d'hortes i florida de cases, però ella no ho veurà, perquè serà lluny.

MEDEA: Dones i homes de Corint, que em retraieu la mort de Creüsa, i us descuideu que us he tornat la vida!

COR: La vida de la terra els has tornat! Però, on és la vida de la filla del seu rei? Medea mereix l'exili. Veig els camins empolsats, les sandàlies rompudes, la mula que no tira, i ella com trontolla amb el menut coll: els tàvecs que fiblen, els escorpins, les serps, els lladres a l'aguait!

MEDEA s'acosta al llit on dormen els infants.

MEDEA: Si gosava..., però no goso. (*Arregla les flors a l'altar d'HERA, aviva la flama del llum que hi crema. Murmura el parlament següent:*) Hera, sagrada, divina protectora nostra. Hera, senyora de l'Olimp, mestressa de les regions més altes: de genolls et demano que m'escoltis! De genolls et suplico que me'ls salvís, perquè sempre t'he honorat. Salva-me'ls, del fons de la meva ànima invoco la teva ajuda! Hera, escolta'm!

VEU D'HERA (*de mal grat*): Els tornaré immortals.

MEDEA (*ingènuament*): Immortals?

VEU D'HERA (*amb eco*): Immortals, mortals, mortals...

MEDEA: On els duré, perquè no me'ls trobin i els degollin?

*Silenci per resposta d'HERA.
A l'espai de l'Olimp.*

HERA: T'escolto i no t'escolto, ridícula rival meva, que per més que em facis llàstima, encara no me'n fas prou! Tens esma d'encendre llànties, de cremar sàndal, d'anar a aplegar flors...! I vols que et planyi? (*Sarcàstica en extrem:*) Jo, vols que lluiti amb mig Olimp per tu?

COR: Medea ha galejat de més virtut que moltes deesses. Com gosa a gemegar de feblesa? Com gosa a demanar ajuda?

MEDEA: Que refiats que dormiu, pobres nins meus..., manones toves, pits remorosos de converses en somnis amb les vostres joguines! Si, gosava, si en sabia amb vosaltres...!

ESCENA SEGONA

*De dins estant, les VEUS DE LES FILLES
DEL REI PÈLIAS.*

VEUS DE LA FILLA 1: Però no en sap! Més val que no gosi, perquè no té sinó una mica d'ofici contra el Destí. Tot just beuratges, untures, «jocs de mans»!

VEUS DE LA FILLA 2: Quants anys fa de la seva partença de la Còlquida?

VEUS DE LA FILLA 1 (*amb menyspreu*): Ni me'n recordo! Ha perdut traça, virtut!

MEDEA (*doloridament*): Hera? Per què trigues tant a fer-me un senyal que em digui que els empareis? Els meus enemics no dormen i el temps se m'acaba!

*Surten les dues FILLES DEL REI PÈLIAS
vestides de dol.*

FILLA 2: Hera no et sent, perquè cridem més que tu, nosaltres, filles del rei Pèlias, del malaguanyat rei, del «gran» rei!

FILLA 1: Ens vas prometre la salut del pare i què ens vas dar, Medea perversa? (*Escarnint MEDEA*):

Com el marrà que s'ha tornat anyell
el vostre pare esdevindrà jovincell.

MEDEA: Pèlias, porc greixós! Volies la immortalitat!

FILLA 2: Ens demaneres un boc de banyes cargolades,
i ganivets, i tallants... Tu, només duis l'atuell maleït, i
urpes d'harpia, ronc de gorgona!

FILLA 1 (*marcant amb els peus les síl·labes del que diuen*):

Tinc els ulls orbs de mirar
la cara de l'encisera
i el tou de carn de marrà,
que ha abocat a la caldera.

FILLA 2: Atia el foc,
a poc a poc.
Sol al zenit,
un bel i un crit!

FILLA 1 (*amb sarcasme i odi*): Hem vist el prodigi; hem
despullat el vell, l'hem ajagut damunt la fusta, l'hem
esquarterat i tornat a partir. En quatre cada quarter,
i en quatre després. Hem esquitxat de sang del pare
la casa pairal.

FILLA 2: Al vespre, al fons de la caldera encara hi bullia
la carn del rei. Les teves rialles retrunyien a les parets
del palau. Del pare només en quedava un brou
pudent i pastós.

FILLA 1: Escarnidora, escarnidora! Que mai no tornis
a reeixir els encanteris!

FILLA 2: Quin déu cridaràs que t'ajudi?

MEDEA (*profundament convençuda*): Cap més no en
cridaré. A la banda del sol ni de l'ombra no hi tinc un
amic sincer. Fora del meu davant, falses bones filles:
no ploreu pas el rei Pèlias! El tron on us asseia ploreu!

---

*Surten les FILLES DEL REI PÈLIAS. MEDEA s'acosta
al llit dels infants amb un coltell. Al foc hi ha
la caldera que han perpetuat els dibuixos
de les àmfores.*

ESCENA TERCERA

COR: Decanta el caparró d'aquest coll de colomí, només per una estona. En fas trossos, dels bracets amorosos i dels peuetes saltadors, només per una estona. Després vindrà l'alegria, i caminaran agafats a aquestes mans —que ara ragen sang— per camins de violes!

*Crits, cops, silenci. Pausa.
Entra la SACERDOTESSA.*

SACERDOTESSA: Medea, Medea... Què fas, Medea?

MEDEA (com una boja surt del recambró): Tornaré a començar. Hi tornaré... Fills, fills meus... Sentiu-me! Us crido, fills!

Pausa breu.

SACERDOTESSA: On són? Me'ls haig d'endur al temple. Creont te'ls degollaria.

MEDEA (com morta): Per què has trigat a venir?

SACERDOTESSA: He vingut tan bon punt l'oracle d'Hera ha dit que els amaguéssim!

MEDEA: D'Hera?

SACERDOTESSA: Sí: afanya't!

MEDEA: Són morts.

SACERDOTESSA: Morts?

MEDEA: Sí, dona sagrada, servidora d'altars inútils...
Sí, són morts. Per què no has vingut «un aclucar
d'ulls» abans, quan jeien al llit, tebis de son...?

SACERDOTESSA: Com els has mort, desgraciada?

MEDEA: Amb aquestes mans, guaita! Provant de
salvar-los.

SACERDOTESSA: Al defora el poble de Corint demana
el teu cap. Fuig amb mi, si encara t'aguantes!

MEDEA (*Treu un tros de carn de la caldera.*): No fugiré!
Carn meva! Carn d'escorxador! (*Amb un gran bram.*)
Hèlios roent! És així com ajudes la teva nissaga?

COR: No fugirà. Morirà consumida pel mateix braser
que ha cremat els seus fills. Per vergonya, diran que
els seus ancestres solars se l'han endut en carro de
foc. També diran que s'estimava més que els infants
fossin morts i no pas esclaus. La seva ascensió
a les esferes celestes no apaivagarà el seu cor
d'amant. La seva ànima tornarà on els seus amors
eren: vagarà darrere el navegant ingrati, darrere
els fills del seu llit de roses.

SACERDOTESSA (*esbalaïda*): La teva pressa a abocar-te
a la dissort em corglaça. Com no has confiat en
la deessa?

COR: Peixeu-vos, Forces de la Tenebra en la malvestat
seva. Rescabaleu-vos dels serveis que li vàreu fer.

SACERDOTESSA (*plorosa*): Set noies i set vailets dels casals
de Corint es rauran el cap i es vestiran de dol, cada
any en aquest dia, en memòria dels teus infants
malaventurats!

COR: La seva ànima tornarà on els seus amors eren:
vagarà darrere el navegant ingrati, darrere els fills
del seu llit de roses.

***Atracciones
Gasparino***

(2012)

Fitxa de lectura

Autor

ROSA VICTÒRIA GRAS I PERFONTAN (1933)

Títol

Atracciones Gasparino (2012)

Edició

Barcelona: AADPC, 2007. (Teatre-entreacte; 70).

Finalista Premi Josep Ametller 2007.

Personatges

Àvia (la Senyora Lluïsa, d'uns 65 anys), Marcel (el net, nen d'uns 7 anys), Martina (la neta de la Senyora Lluïsa, d'uns 7 anys), Cavallet Blanc, Cavallet Ros, Cavallet Verd, Ramon (home de la taquilla), Mosso, Avi (el Senyor Joan d'uns 65 anys), Daniel (d'uns 7 anys, nét del Senyor Joan), Maria (neta, d'uns 6 anys), Kim (d'uns 15 anys), Kai (company d'en Kim, de la mateixa edat), Regidor Insensible, Guàrdia, Senyora Espantosa, Senyor Gris, Una Veu.

Estrena

Pendent d'estrenar.

Gènere

Teatre juvenil-infantil.

Temàtica-sinopsi

En aquesta peça aparentment juvenil, davant la imminent clausura d'Atracciones Gasparino a causa d'una operació especuladora del Senyor Gris i la indiferència de l'Ajuntament respecte aquest fet, una àvia i els seus dos nets, Martina i Marcel, ajudats pel Senyor Joan i els nets d'aquest, Daniel i Maria, inicien una campanya per tal de salvar el parc d'atraccions. Tot plegat en un univers de fantasia on els cavallets i les atraccions parlen i tenen ànima, i on és possible viatjar a un altre país: aquell on importen els nens.

Espais

Una ciutat anomenada Cel-lofona (un espai interior modest, uns cavallets, un jardí, una casa benestant, una escala de l'Ajuntament, un carrer i un soterrani).

Atracciones *Gasparino*

Peça de teatre juvenil

FINALISTA DEL PREMI DE TEATRE
JOSEP AMETLLER DEL 2007

PERSONATGES

ÀVIA, la SENYORA LLUÏSA, d'uns 65 anys

MARCEL, el net, nen d'uns 7 anys

MARTINA, la neta de la SENYORA LLUÏSA, d'uns 7 anys

CAVALLET BLANC

CAVALLET ROS

CAVALLET VERD

RAMON, home de la taquilla

MOSSO

AVI, el SENYOR JOAN, d'uns 65 anys

DANIEL, d'uns 7 anys, nét del SENYOR JOAN

MARIA, néta, d'uns 6 anys

KIM, d'uns 15 anys

KAI, company d'en KIM, de la mateixa edat

REGIDOR INSENSIBLE

GUÀRDIA

SENYORA ESPANTOSA

SENYOR GRIS

UNA VEU

L'acció: l'any 2005 en una ciutat important
anomenada Cel·lofona.

---

*Un espai interior modest, buit gairebé,
llevat d'una taula senzilla i tres cadires,
on hi ha l'ÀVIA, en MARCEL i la MARTINA.
L'acció comença a mig matí d'un dissabte
de juny. En aquesta obra la manera de dir
no copia la realitat. Hi ha esclats de música
en els moments que la direcció consideri
oportú o per marcar transicions.*

ÀVIA: Sí, fills! S'han acabat les Atracciones Gasparino.
Ni els dissabtes a la tarda, ni el diumenge al matí.

MARCEL: Tu no ens hi vols portar, àvia!

MARTINA: Te n'has cansat. Sempre dius que estàs
cansada de tot...

ÀVIA: No és això, estimats... Si m'hi descanso, jo,
a les atraccions, quan vosaltres us hi divertiu!
M'assec, amb les bosses de la plaça al terra i us
espero; que feu els viatges, les voltes aquelles
tan llargues... i les musiquetes... Feu una carona!

MARTINA: Per què no ens hi vols dur, àvia, digues.
Per què...?

MARCEL: No té diners la iaia. Que no ho saps?

ÀVIA: No, Marcel.

MARCEL: Jo en tinc! Si els necessites...

MARTINA: Res no tens.

MARCEL: I tu, què saps?

MARTINA: Qui te'ls ha dat?

MARCEL: Me'ls he guanyat! (*Va cap a dins i torna amb una
capseta, l'obre. Damunt la taula sonen unes quantes
monedes.*)

MARTINA: Tu?

MARCEL: Que són meus! Són meus, «tia», burra!

MARTINA: Tu, burro!

ÀVIA: Prou de males paraules. Com us ho haig de dir? Allà on hi ha el carrusel, els autors de xoc, les màquines voladores, els futbolins... hi volen fer cases.

MARCEL (*sense adonar-se d'allò que l'ÀVIA ha dit*): A mi m'agrada pujar al vagó del tren i tocar la campana.

MARTINA: A mi conduir els autos amb el seient alt. I, quan hi ha molts nens, xocar.

MARCEL: Jo, si vull, no xoco mai. I mai de cara perquè és prohibit.

MARTINA: Ja ho sabem!

ÀVIA: Doncs ara, unes reixes d'aquelles que s'estiren. (*Fa el gest d'estirar horitzontalment unes portes reixades, a cada banda.*) Tancaran el lloc de les atraccions.

MARTINA: Hi vaig passar amb la mama aquest dia. Encara hi eren.

ÀVIA: Sabia que passaria, però no m'ho volia creure.

MARTINA: Tu ho sabies? I no en vas dir res?

ÀVIA: Em pensava que alguna cosa ho evitaria... un miracle...! I encara l'espero!

L'ÀVIA s'embadaleix pensant-hi.

MARCEL: Qui t'ho va dir?

ÀVIA: En Ramon, que ven els tiquets.

MARTINA: Demanem que no els treguin!

ÀVIA: No sé pas a qui...

MARCEL: Als guàrdies, iaia!

MARTINA: I ara què farem? Ja hem anat a veure pintures. I amb les «golondrines».

ÀVIA (*capficada*): No ho sé... Encara no sabeu llegir prou bé... i tampoc no podeu pas llegir tot el cap de setmana... ni mirar la televisió tot el dia!

MARCEL: M'agraden més els cavallets i els autos de xoc.

MARTINA: Per què els fan fora?, eh?

ÀVIA: És una llarga història. (*Un respir.*) Ha sortit als diaris i tot. La gent ha escrit cartes demanant que deixin el parc d'atraccions. Un senyor de la meua edat, que hi havia dut els seus fills, i ara hi du els néts, com jo us hi duc, ha escrit un article!

MARTINA: Un article? Què és un article, iaia?

ÀVIA: Un escrit al diari, molt ben fet, perquè tothom s'assabenti d'una cosa i reclami; el senyor... Joan es diu..., sí: Joan.

MARCEL: Per què ha escrit i no ha fet res el Senyor Joan?

ÀVIA: Escriure és fer, fill meu.

MARCEL: Ha d'anar als guàrdies i «que no els toquin!»

ÀVIA: Més o menys, deia així l'article del Senyor Joan: «La ciutat tan important de Cel·lofona no té prou parcs. Prou llocs per jugar-hi els infants, sense perill i a prop de la natura. Què val una ciutat on els nens no hi poden ser feliços? Res no val. És una trista ciutat, per més que diguin que és coneguda arreu del món. Senyors de l'Ajuntament! Regidors i regidores del barri de l'Alegria: declareu d'interès públic les Atracciones Gasparino, on hi ha un carrusel, autos de xoc, màquines voladores, i espais on saltar i jugar i amagar-se. Eixampleu les atraccions amb el jardí del darrere. Que els nens tinguin palmeres i til·lers.» «No hi ha diners per a això», ha respost el regidor. «Per acontentar els ciutadans ja hem comprat coses que ens han arruïnat. Recordeu el vell teatret! Ja no podem comprar el parc. Què us penseu? La propietària en demana massa diners d'aquests terrenys al cor de Cel·lofona! Hi faran pisos. Cases altes». «No

voleu salvar el jardí, amb les palmeres, i els til·lers, ni els cavallets, que tenen més d'un segle, com els autos de xoc...?» «No són prou importants. Ja trobaran altres llocs on jugar els menuts... Ells, rai! Amb qualsevol cosa s'entretenen.» Ja ho heu sentit.

MARTINA està a punt de plorar.

MARCEL (*no volent admetre els fets*): No treuen els cavallets! Són molt vells i els estan arreglant.

MARTINA: Qui ho diu, que són vells?

MARCEL: N'hi ha que no corren gaire...

MARTINA: Tots corren igual. Perquè no corren: s'alcen i s'aclofen, s'alcen i s'aclofen...

MARCEL: Tu, què saps, si no corren! Jo els he vist! Per un lloc com el desert corren.

MARTINA: Tu vols dir els camells.

MARCEL: Vull dir cavallets salvatges. Alguns són cavallets salvatges a les Atracciones Gasparino. Un tenia una pota mig trencada i això és mortal: per a un cavall és mortal. Ara la hi canvien!

MARTINA: No diguis bestieses!

MARCEL: Tu, nena, què saps, eh? Dels cavalls què en saps?

ÀVIA: No canvien les potes dels cavallets, ni les dels elefants, ni les banderoles dels autos. No us esbatusseu. Els duran a un museu, i prou.

MARTINA: Al museu no hi podrem jugar, àvia! Ni els podem tocar!

MARCEL: Jo us dic que els estan arreglant. Tornaran. T'ho asseguro, Martina. Sí, iaia! Tornaran. Un dia anirem a la plaça, com sempre, i seran on eren.

ÀVIA: Pobre fillet...!

MARTINA: Si els podíem ajudar! Els nens podem fer més coses que no pas ells; nosaltres caminem i parlem.

MARCEL: Però no et pensis que són tan indefensos com semblen els cavallets... Tenen ànima.

MARTINA: Què t'empesques! Ànima...?!

MARCEL: Totes les coses del parc en tenen! Oj, iaia, tu ens ho deies?

ÀVIA: Sí, que en tenen... Una ànima que s'ha fet de bocinets de l'ànima dels nens que hi han passat dia rere dia...

MARCEL: Ho veus? Deuen estar molt tristos.

ÀVIA: Potser sí que estan tristos, tant com ho estem nosaltres.

FOSC. ESCLAT DE MÚSICA.

Una roda de carrusel en un espai d'atraccions de dimensions més aviat reduïdes, però harmoniós, ple de color, amb llumets que s'encenen i s'apaguen, amb música pròpia d'aquests parcs, «retro», però agradable. Atmosfera de somni. El carrousel deixa veure al darrere altres aparells funcionant; gronxadors, màquines voladores, autos de xoc. El carrousel, a primer terme, el componen un vagó de tren en miniatura, un elefant, un auto de bombers, etcètera, i cavallets que s'enlairen i s'ajupen; cavallets de colors. El carrousel és buit de públic, però funciona. De sobte, un dels cavallets —del mateix color del tir de cavallets d'on surt—, baixa l'esglaó que separa el carrousel del terra. Un altre cavallet baixa també. Un tercer cavallet se'ls uneix.

CAVALLET BLANC (*als CAVALLETS que se li acosten*):
Si sabíem fer màgia, ja veurien!

CAVALLET ROS: Però no en sabem.

CAVALLET BLANC: Quan hi havia fades, elles haurien fet que no ens fessin fora d'aquest lloc tan bonic, on els nens venen a jugar amb nosaltres.

TOTS ELS CAVALLETS I LES ALTRES FIGURES DEL CARROUSEL:
I ara de fades, no n'hi ha?

CAVALLET BLANC: No ho sé... (*Al CAVALLET VERD i al CAVALLET ROS*): Que ho saps, tu? Que ho saps, tu? (*Als CAVALLETS de dalt del carrusel*): Que ho sabeu, vosaltres?

TOTS ELS CAVALLETS I ALTRES FIGURES: No, no ho sabem pas...

CAVALLET VERD I CAVALLET ROS: No, no! Som cavallets; no sabem gaires coses.

CAVALLET BLANC: N'hi havia de bones i de dolentes, de fades! Us en recordeu de la fada dolenta de la Bella Dormanent?

CAVALLET VERD: La que no havien convidat al bateig.

TOTS ELS CAVALLETS (*de dalt estant, alhora*): La bruixa, la bruixa!

CAVALLET ROS: Nosaltres necessitem una fada bona.

CAVALLET BLANC: Sabeu d'algú que tingui vareta i faci coses meravelloses?

TOTS ELS CAVALLETS (*que romanen a dalt, alhora*): No. On són les fades bones?

CAVALLET ROS: No en coneixem cap, però n'hi deu haver, i de màgics bons, perquè n'hi ha de dolents.

CAVALLET VERD: Els que no deixen que els nens vinguin a jugar...

CAVALLET ROS: Els nens que no tenen jardí a casa seva! Quins nens tenen un jardí per a ells tots sols?

CAVALLET BLANC: On deuen ser els màgics bons?

TOTS ELS CAVALLETS: Sí; on s'han amagat?

CAVALLET ROS: Potser són invisibles.

CAVALLET VERD: I et penses que si els trobàvem ens escoltarien?

CAVALLET ROS: Ho provarem.

TOTS ELS CAVALLETS: Sí, sí.

CAVALLET ROS: Xxt... (*Als CAVALLETS que són dalt, fent-los callar:*) Que no ens atrapin: en Ramon i el Mosso solen venir a aquesta hora.

CAVALLET BLANC: Ens són amics, ells.

CAVALLET VERD: Estan tristos perquè ens trauran.

CAVALLET ROS: I ens posaran en armaris de vidre i no ens podran cuidar mai més.

TOTS ELS CAVALLETS: Per què en un armari de vidre?

CAVALLET BLANC: Perquè la gent ens pugui mirar. Però no tocar ni jugar amb nosaltres!

CAVALLET ROS: En una vitrina, home! Ho va dir un d'aquells senyors de l'Ajuntament.

CAVALLET VERD: Es pensen que no ens en sentim, que no tenim vida! I som vius!

CAVALLET BLANC: Nois... On trobarem els màgics bons per lluitar contra els màgics dolents?

CAVALLET VERD: Em sembla... que en sé un!

CAVALLET ROS: No m'ho crec!

CAVALLET BLANC: Quin?

CAVALLET VERD: No sé si pot ser màgic o no...

CAVALLET ROS: Doncs què t'empatolles?

Se sent un soroll de forrellats. En RAMON de la taquilla i el MOSSO entren. Romanen un instant aturats. Els CAVALLETS I LES ALTRES FIGURES del carrusel es paralitzen, al lloc on són, no on els correspon.

RAMON: Què hi passa, aquí? Que us penseu que això és un somni? (Al Mossó:) Que els veus, tu, Bertran?

MOSSO: Sí, i em penso que sí que és un somni. Un somni molt estrany que mai no em pensava que somniaria.

RAMON: I has sentit què deien?

MOSSO: No m'ho puc creure... És molt estrany, molt estrany. Com si fossin vius...

RAMON: Com si fossin vius... Jo sempre he sabut que hoeren. Ho deia i no em creien. (Als CAVALLETS, als de dalt i als que són a peu pla:) Dieu que busqueu un màgic...? Jo en sé un... Si més no... un home que en fa la cara.

MOSSO: Quina cara fan els màgics?

TOTS ELS CAVALLETS ALHORA: Sí. Quina cara fan?

RAMON: Cara de no assemblar-se a ningú.

TOTS ELS CAVALLETS ALHORA: A ningú...? No s'assemblen a ningú?

RAMON: Tenen un ulls molt especials!

TOTS ELS CAVALLETS ALHORA: Oh! Molt especials!

MOSSO: Tot això és molt estrany. Em fa agafar por.

ELS CAVALLETS I LES FIGURES riuen tot dient:
«Li fem por! Li fem por! Nosaltres que som
de fusta i ferro li fem por!».

RAMON (*adreçant-se al CAVALLET VERD*): Però, tu...
tu deies que en coneixies un, de màgic?

CAVALLET VERD: Un dels nois que dormen al jardí
del darrere. A la caseta de les eines.

MOSSO: Un dels okupes, que es diu Kai?

CAVALLET VERD: El que no té pare ni mare, i es diu Kim.

RAMON: Sí, sí: en Kim i en Kai... Fan encàrrecs al
supermercat. No són nois dolents, però no crec
que siguin màgics. Són tan pobres!

CAVALLET VERD: Tenen ordinador (*Fa el gest d'escriure
en un portàtil.*) i «naveguen» per un lloc molt gros,
molt gros... que es diu «Internet».

TOTS ELS CAVALLETS I LES FIGURES: Sí, sí. De debò. De debò.
«Internet»! «Internet»! Ho hem sentit!

MOSSO: I com s'ho fan, sense tenir casa, ni telèfon...
ni endolls ni fils, ni res?

*Tots els CAVALLETS i les FIGURES del parc
riuen amb complicitat.*

RAMON (*irònic, escamnat*): Potser sí que fan màgia
aquests pocavergonyes...!

MOSSO: Ai, renoi!

RAMON: Jo vull dir un màgic molt millor que aquests dos trapelles: el senyor Joan. L'heu d'haver vist per aquí. Fa anys que hi ve... Sempre llegeix. Ara hi venia amb dos nens petits molt bufons.

TOTS ELS CAVALLETS: Molt bufons!

CAVALLET BLANC: On viu aquest senyor?

RAMON: Deixeu-me temps, perquè ho esbrini.

CAVALLET BLANC: És molt urgent! (Al CAVALLET VERD:) Anem a trobar en Kim i en Kai.

CAVALLET VERD: Ja deuen ser a la barraca.

RAMON: I els cavallets (*adreçant-se a les figures*) i tots els altres, com sabeu aquestes coses?

ELS CAVALLETS I LES FIGURES (*divertits*): És un secretet!

CAVALLET ROS: La gent es pensa que tenim ulls i orelles de broma. D'aquí dalt estant veiem moltes coses i sentim moltes coses.

RAMON: No sé si estic despert o no. Pessiga'm, Bertran, per veure si això és un somni.

MOSSO: Pessiga'm tu a mi, que jo tampoc no ho sé...

El CAVALLET VERD i els altres, els que són a peu pla i els de dalt —que baixen del lloc on són al carrusel— segueixen el CAVALLET VERD cap a un forat o entrada del jardí del costat.

TOTS ELS CAVALLETS (*tot anant-se'n pel forat de la paret*): Ens hem d'afanyar! Correu! Per aquí...

Pel costat oposat entren l'ÀVIA, en MARCEL i la MARTINA seguits del SENYOR JOAN amb els seus néts; en DANIEL i la MARIA.

ÀVIA: Ho veu, senyor Joan? Ja no hi són.

SENYOR JOAN: No pot ser!

ÀVIA: I en quatre dies, no se'n parlarà més.

SENYOR JOAN: No ho puc creure, Senyora Lluïsa.

ÀVIA: Doncs, ja ho veu! On els poden haver dut...?

SENYOR JOAN: Ho hem de saber i si seran per als nens. Tot depèn si el regidor del barri diu que són importants!

ÀVIA: És clar que ho són!

MARTINA (*voltant per l'escena*): Tan divertit que era!

MARCEL (*voltant per l'escena*): Jo vull que els arreglin.

MARTINA: No siguis tossut: vols creure una cosa que no és veritat.

MARIA (*acostant-se a en MARCEL i a la MARTINA*):
Sabeu què n'han fet dels cavallets?

DANIEL: I dels avions? I dels futbolins? I dels coets?

MARTINA: Els han dut a un museu.

MARIA: Per què fer? No són dinosaures!

MARCEL: Si no és veritat!

MARTINA (*crident-los*): Cavallets, on sou? Cavallets on sou?

*Els INFANTS corren d'una banda
a l'altra de l'escena cercant.*

MARCEL: Mireu! Aquí hi ha un forat. (*Els INFANTS s'hi acosten.*) Àvia, aquí hi ha un forat.

TOTS ELS INFANTS: On va? Ens hi fiquem?

SENYOR JOAN: És la porta del jardí del costat.

MARCEL: Una porta secreta!

ÀVIA: Un túnel.

DANIEL: És misteriós.

TOTS ELS INFANTS: No fa por! Entrem-hi.

MARCEL: Aquí els deixaran nous.

*Surten pel forat. L'ÀVIA i el SENYOR JOAN;
els NENS els hi segueixen.*

*Al jardí. Els CAVALLETS de la primera escena,
les figures dels autos, de les màquines
voladores... en RAMON, el MOSSO, tots drets
al voltant de la caseta o barraca de les eines,
davant la qual hi ha en KIM i en KAI vestits
estranyament. Són fortots i decidits.
Entren el SENYOR JOAN, l'ÀVIA, en MARCEL,
la MARTINA, en DANIEL i la MARIA.*

RAMON (*signant cap al SENYOR JOAN*): Quina casualitat!
És ben bé una cosa de somni! Pensava en ell
i aquí el tinc! Aquest és el senyor que us deia:
el Senyor Joan!

TOTS ELS CAVALLETS: El màgic! Quina sort!

SENYOR JOAN: No sé què voleu dir, amb això. A mi també
em sembla estrany que us trobi aquí reunits.
Com si estiguéssiu tramant alguna cosa.

TOTS ELS CAVALLETS: Volem salvar el parc.

ÀVIA: Això és com una mena de miracle!

TOTS ELS NENS: Guaita! Són aquí. Són aquí! (*Els NENS
s'acosten a tocar i acariciar els CAVALLETS.
Els CAVALLETS els abracen. Riuen d'alegria.*)

MARCEL (*tot abraçant un dels CAVALLETS*): El cavallet Verd,
el meu preferit!

MARIA (*a un dels CAVALLETS*): Hola, bonic!

DANIEL: La màquina del tren que travessa Sibèria!

MARTINA: Els autos de xoc, visca!

CAVALLET BLANC (*a en RAMON, tot referint-se al SENYOR JOAN*): Segur que aquest senyor fa màgia?

RAMON: Sap moltes coses... És l'únic que en pot saber

SENYOR JOAN (*ingènument, no sabent de què li parlen*): He fet allò que he pogut. He anat a trobar la propietària, el regidor de cultura del barri de l'Alegria...

TOTS ELS CAVALLETS I LES FIGURES: Té els ulls molt especials?

*El CAVALLET VERD se li acosta
i es mira el SENYOR JOAN.*

CAVALLET VERD: Fa ulls de tenir bon cor i fantasia.

TOTS ELS CAVALLETS I LES FIGURES (*admirats*): Ooh!

CAVALLET ROS (*referint-se a en KIM i en KAI*): Aquests dos també ens hi ajudaran. Escriuran a tothom!

KIM (*acostant-se al SENYOR JOAN i a l'ÀVIA*): Per enviar mails al fòrum d'Internet, als diaris... necessitem hores.

KAI: Ens les heu de pagar... per endavant.

*Un instant de vacil·lació per part d'en RAMON,
del MOSSO, del SENYOR JOAN
i de la SENYORA LLUÏSA.*

KIM: Ho heu d'entendre: aquest i jo no tenim diners per a una casa... però vivim a la barraca.

MOSSO: Sí, sí... Sou okupes.

KIM I KAI (*tot rient*): Ho semblen?

MOSSO: Us la podeu carregar fort!

KIM: Amb el que guanyem no en tenim prou per viure.
Ni estudiar.

KAI: Volem ser informàtics ell i jo.

ÀVIA: Si salvem les atraccions us hi donaran feina a tots dos; feina ben pagada. Ho exigirem.

KIM: Podem fer molt de rebombori, molt de soroll. Tothom en parlarà, però... *(Fa gest de demanar la paga.)*

KAI: Sí. Qui paga?

Cadascun es fica la mà a la butxaca: l'ÀVIA, el SENYOR JOAN, el MOSSO, en RAMON, i cadascun dels NENS. Amb la mà oberta ensenyen els diners que poden arreplegar. En KAI i en KIM passen a comptar-los.

KAI: No en teniu més? *(Els preguntats fan un gest dissuasiu.)* Ni a casa?

SENYOR JOAN: Ben pocs en tinc d'estalviats per si estic malalt. Però us els duré.

ÀVIA: Pobres xicots, teniu raó... Què més us puc donar?

CAVALLET ROS: Nosaltres no tenim res.

CAVALLET BLANC: No res.

CAVALLET VERD: Tampoc jo...

TOTS ELS CAVALLETS I FIGURES ALHORA: Nosaltres no tenim res.

RAMON: Visc al dia. Ni tinc guardiola.

MOSSO: Fa anys que treballo i tampoc no en tinc...

CAVALLET ROS *(decebut pel mercadeig)*: I d'això en dieu fer màgia?

CAVALLET BLANC: Deu ser una màgia diferent de la de la vareta.

CAVALLET VERD: És la màgia d'avui dia. La més cool i moderna.

TOTS ELS CAVALLETS I LES FIGURES: Que la facin! Que facin,
la màgia més moderna i més cool!

KIM (*en KIM i en KAI es fan un gest*): Doncs, entesos.
Ens la juguem! Escriurem els mails amb això que
ens heu dat.

KAI: Ens la juguem per vosaltres, eh!

RAMON (*a en KIM i a en KAI*): No sou pas tant dolents com
diuen.

TOTS ALHORA: Guanyarem! Visca les Atraccions
Gasparino! Visca!

TOTS ELS NENS: Que no enraonin més! Que comencin a fer
màgia! La màgia, la màgia!

ÀVIA: I si captem al carrer? Els vianants ens donaran
cèntims! No deu ser prohibit!

SENYOR JOAN: Cel·lofona és plena de colles de pidolaires
organitzats, de gent bruta que al carrer hi fa coses
que no són permeses... Per què els nens no han
de poden recaptar diners per al parc?

ÀVIA: Potser tampoc no n'hi hauria prou...

SENYOR JOAN: Tornaré a casa de la propietària, aquella
senyora que té un nom ben estrany...

MOSSO: La Senyora Espantosa.

SENYOR JOAN: Tornaré a parlar amb el regidor. M'hauran
de dir a la cara que no volen fer res per als infants!

RAMON: L'hi acompanyaré. Cuidar-me dels cavallets
i dels autos de xoc m'agrada. No vull cap altra feina.

MOSSO: Jo tampoc.

ÀVIA: Per «espantosa» que sigui la mestressa de les
atraccions anem-la a trobar.

DANIEL I MARIA: Hi volem venir, avi!

MARCEL I MARTINA: Hi volem venir, iaia.

TOTS ELS CAVALLETS I FIGURES: Nosaltres no podem sortir.
No cavalquem ni ens belluguem si no és amb rodes
i cargols; amb maquinària... O en els somnis de
les nenes i els nens i de la gent gran que té bon cor
i... FANTASIA!

CAVALLET VERD: Veniu a fer un vol!

CAVALLET ROS: Els grans i tot hi heu de pujar! Senyora
Lluïsa, Senyor Joan, i en Ramon i en Bertran
(*S'adreça al Mosso.*)

ÀVIA (*enriolada*): Vols dir que no em marejaré,
Cavallet Ros...?

CAVALLET ROS: Agafa't fort, iaiona, i tanca els ulls, si cal!

SENYOR JOAN: Bé... bé... També m'agrada recordar altres
temps.

MOSSO: No ho he provat mai, i això que fa tants anys
que treballa aquí.

RAMON: Per un cop que faci com aquests menuts...

CAVALLET BLANC: Cap on cavalcarem? Quin camí
agafarem?

CAVALLET VERD: Sorpresa!

CAVALLET ROS: Un que vagi lluny!

MARCEL: Un que vagi al desert!

MARIA: A la selva!

DANIEL: Cap a les estrelles!

MARTINA: Un que vagi a l'Antàrtida!

CAVALLET ROS: Veniu, amics!

TOTS ELS NENS ALHORA: Sí! Som-hi, som-hi! (*Se'n van
anant, tots plegats.*)

FOSC.

---

*A l'espai del carrusel. Esclat de llum i música
de parc d'atraccions. Els CAVALLETS giravolten.
Els NENS i els grans van a cavall, com és habitual.
Tots riuen feliços i fan crits d'alegria.*

FOSC.

En una casa benestant. La SENYORA ESPANTOSA s'està asseguda en una ostentosa cadira de braços. A peu dret, fent una mena de rotllana: el SENYOR JOAN, l'ÀVIA, en RAMON, el MOSSO i els nens. La SENYORA ESPANTOSA és una dona d'uns 50 anys, ben vestida i enjoiada, amb algun tret que la fa «estranya», «espantosa».

SENYORA ESPANTOSA: Jo sempre he adorat les criatures.
A casa, sempre hem adorat les criatures.
(Fent un gest devers els nens:) Com tu, maco...
Com tu, nena... Com tu... Com tu... (A la MARIA:)
Com te dius, bufona?

MARIA: Maria, per servir-la...

SENYORA ESPANTOSA (a la MARTINA): I tu, nena?

MARTINA: Martina, senyora...

Els NENS responen a la moixaina de la SENYORA ESPANTOSA amb un somriure i un murmuri d'acontentament.

SENYORA ESPANTOSA: Perxò la meva mare —al cel sia— va comprar a un italià aquestes atraccions perquè els nens hi fossin feliços. Per aquest motiu, quan vostès diuen que volen les Atracciones Gasparino, perquè el nens s'ho passin bé, els haig de recordar que nosaltres ja fa molts d'anys que ens hi dediquem.

ÀVIA: Per què vol plegar?

SENYORA ESPANTOSA: Hi perdo diners. Ningú no s'hi fa ric, mantenint un carrusel de cavallets antics, i una pista d'autos de xoc antics... i totes les altres coses atrotinades. Justament, perxò me'ls venc.

SENYOR JOAN: Doncs escolti, escolti: Nosaltres tenim la proposta millor perquè vostè guanyi molts diners

i el nom de les Atracciones Gasparino i el de vostè es recordin per sempre... i el de la seva mare, que les va comprar... (*La SENYORA ESPANTOSA es mira el SENYOR JOAN perplexa.*)

SENYORA ESPANTOSA: Expliqui's més bé.

SENYOR JOAN (*Comença una mena de discurs romàntic.*):
Cel·lofona s'ha fet gran sense pensar en els nens.
Han de jugar en espais petits i bruts, amb caques de gos entre la sorra.

SENYORA ESPANTOSA: Oh, no digui porqueries!, i jo què vol que hi faci, senyor meu? Vagi al gra, que no tinc temps per perdre.

*El SENYOR JOAN es mira la SENYORA LLUÏSA;
es fan un senyal de voler dir «pel broc gros».*

SENYOR JOAN: Parli avui mateix amb el regidor.
L'Ajuntament ha de ser el primer a poder comprar el parc.

*A mesura que parla la SENYORA
ESPANTOSA es va transformant en medusa,
amb tot de tentacles que li surten del cap,
dels braços... per tot el cos.*

SENYORA ESPANTOSA: Jo, anar-hi a parlar?

SENYOR JOAN: Sí, senyora. Vostè és la mestressa.

SENYORA ESPANTOSA (*Es posa a riure.*): Per què m'hauria de complicar la vida anant a parlar amb el senyor que diu, si tinc qui me'n dona milions i milions...

SENYOR JOAN: Més n'hi pagarem nosaltres! Nosaltres... amb l'Ajuntament.

SENYORA ESPANTOSA (*dona mostres d'impaciència*): Més milions i milions que el Senyor Gris? Justament ara tenim una reunió, dispensi...

SENYOR JOAN: Encara més milions i milions, senyora. Tot Cel-lofona donarà algun euro per al parc dels infants.

SENYORA ESPANTOSA: Quina idea més equivocada que té de la gent! És un somia-truites, vostè, i no s'ofengui.

SENYOR JOAN: Somia-truites perquè proposo una cosa normal?

SENYORA ESPANTOSA: Normal? No em faci riure.

SENYOR JOAN: Proposo la millor cosa per a tothom.

SENYORA ESPANTOSA: Em sap molt de greu però que diu dels nens i les caques de gos als sorrals! Però ni vostès ni l'Ajuntament no tindran mai prou diners per comprar-me les atraccions...

ÀVIA: La Senyora Espantosa és (*amb sobreentès*) pessimista...

TOTS ELS NENS ALHORA: La bruixa! La Senyora Espantosa és la bruixa!

SENYORA ESPANTOSA: Ho he sentit bé o no ho he sentit bé?

TOTS ELS NENS: Ho ha sentit. Ho ha sentit ben bé!

SENYOR JOAN: Nens, nens! Demaneu perdó, però que heu dit. Ho han dit sense pensar, només tenen 7 anys. Semblen més grans, però són petits.

ÀVIA: Demaneu perdó.

NENS (*tots alhora*): Perdó, Senyora Espantosa. No volíem fer-la tornar medusa!

Els NENS demanen tots perdó, però la SENYORA ESPANTOSA es va transformant més i més en medusa.

ÀVIA: Els nens han dit una cosa que no es pot dir...

MARTINA: Però que és veritat. Aquesta senyora es va tornant una medusa de les que pessiguen.

SENYORA ESPANTOSA: Quins nens més mal educats!
On s'és vist! Venir-me a molestar i encara, a sobre, que m'insultin. No sé per què he estat tan tova i els he rebut. Per la mamà —al cel sia— i pel «carinyo» que tinc per les «atraccions»! Vagin-se'n! I no cal pas que tornin a fer-me perdre el temps!

*El SENYOR JOAN, l'ÀVIA, en RAMON, el MOSSO
i tots els NENS se'n van. La SENYORA ESPANTOSA
es pren una copa.*

MARCEL (tot anant-se'n): Perxò li diuen «espantosa», perquè és una medusa?

MARIA: I quan parla li surt verí de la boca!

SENYOR JOAN: Nens, nens... prou!

ÀVIA: I ara, què fem?

SENYOR JOAN: Anem a trobar el regidor, immediatament.

ÀVIA (desanimada): Vol dir que ens en sortirem?

FOSC.

Una escala de l'Ajuntament del barri de l'Alegria. L'ÀVIA, el SENYOR JOAN, en RAMON, el MOSSO i els NENS; en MARCEL, en DANIEL, la MARTINA i la MARIA pugen les escales amb cert enrenou. Duen rams de flors senzilles però vistents. Baixa el REGIDOR INSENSIBLE precipitadament i s'atura en veure els que pugen. És un home abans dels 40 anys, refet i ben vestit, de veu engolada.

REGIDOR INSENSIBLE: He donat ordre que no deixessin pujar ningú. Tinc una inauguració i una recepció i una col·lecció. Què hi veniu a fer, aquí?

SENYOR JOAN: No es recorda de mi, senyor regidor? Som els de les «atraccions».

REGIDOR INSENSIBLE: Encara? Ja us ho hem dit: les Atracciones Gasparino no són una cosa prou important per a la ciutat.

SENYOR JOAN: Què diu, ara?

ÀVIA: No és prou important un parc d'atraccions per als nens de Cel·lofona?

REGIDOR INSENSIBLE: Guàrdies! Guàrdies i mossos i bidells!

Un GUÀRDIA hi compareix corrents a aturar el SENYOR JOAN, l'ÀVIA i els nens, en RAMON i el MOSSO.

GUÀRDIA (maquinalment): Aturin-se. No poden pujar. Elsenyor regidor està reunit.

SENYOR JOAN: No! Mireu-vos-el!

ÀVIA: Que ens escolti, volem solament que ens escolti. (Crida:) Un minut, senyor regidor!

GUÀRDIA: Avall. No poden pujar. El senyor regidor té una inauguració i una recepció i una col·lecció.

MARCEL (*resistint-se a les mans del guàrdia*): Deixeu-nos!
Si duem flors per a aquest senyor!

MARTINA: Un ram, miri!

DANIEL: Flors per a vostè.

MARIA: Són molt boniques!

ÀVIA: Escolti'ls un moment, per favor.

Els NENS es posen a cantar en alguna tonada adient: el REGIDOR INSENSIBLE s'atura abocat a la barana, no dissimulant gaire el seu enuig.

NENS: Dalt del cavallet aniré molt lluny
a un país bonic, amb els meus amics.
Com que roda i roda, després tornaré.
No voleu pujar-hi, senyor conseller?

Quantes nits somnio l'avió del parc,
els autos que xoquen, els coets tan alts...
No tinc jardí a casa; però jugo al parc,
deixeu-me que hi jugui, fins que em faré gran.

REGIDOR INSENSIBLE: Fan pena amb aquestes cançons
per entendre l'autoritat.

ÀVIA: No us volem fer entendre, Senyor Insensible.
Us volem fer entendre.

SENYOR JOAN: En aquests papers (*A la distància que el GUÀRDIA li fa mantenir, li ensenya una carpeta que conté papers.*) veurà tots els avantatges que tenen les Atracciones Gasparino perquè les declarin d'interès públic.

REGIDOR INSENSIBLE: No en tenen cap interès per a la ciutat! Cap ni un.

SENYOR JOAN: No dona cap valor al fet que els nens es quedin sense els cavallets? Sense els autos de xoc...?

ÀVIA: I sense l'espai per saltar, i els taulells de pescar aneguets... I sense el jardí del darrere, amb els arbres...?

RAMON I MOSSO: I nosaltres sense la feina que hi tenim.

REGIDOR INSENSIBLE: No interessen.

SENYOR JOAN: A vostè potser no, però i als altres de l'Ajuntament i a la gent del barri? Els ho ha demanat...?

REGIDOR INSENSIBLE: Han fet tard, senyors. Ho sento.

SENYOR JOAN: Tard?

REGIDOR INSENSIBLE: Sí, i jo també en faré per culpa de vostès. I no s'hi amoinin tant. Els cavallets els duran a un museu. Vol millor acabament per a uns artefactes que s'havien fet vells? I fins i tot eren perillosos?

MARCEL: Els poden arreglar!

TOTS ELS NENS: No! No volem que els duguin a cap museu. Els cavallets són vius. Tot el parc és viu!

SENYOR JOAN: Perillosos? Com pot dir aquestes barbaritats, perdoni...

ÀVIA: Com no ens rep i ens té aquí, a l'escala, a peu dret, amb el guàrdia que ens atura com si fossim delinqüents?

REGIDOR INSENSIBLE: Vagi-se'n amb aquestes criatures. No les utilitzin! Hi ha altres coses més importants a fer! No ho saben, vostès dos, que ja són jubilats que hi ha fam al món! Sí, fam! «Cel·lofona soluciona la fam al món! De llevant a ponent, de tramuntana a migjorn!»

*El SENYOR JOAN i l'ÀVIA es queden bocabadats,
tant que no poden respondre-hi.*

NENS: I els rams? Què en fem de les flors?

ÀVIA: Sí..., què en fem?

REGIDOR INSENSIBLE (al GUÀRDIA): El cotxe és a la porta?

GUÀRDIA: Sí, Senyor Insensible.

*El GUÀRDIA acompanya els del grup
quan surten. El REGIDOR INSENSIBLE
passa per entremig d'ells i surt.
Abans de sortir, el SENYOR JOAN parla.*

SENYOR JOAN: Ja no sé on anar, ni què fer.

RAMON (al MOSSO): El Senyor Joan és molt bon home,
però no sé si és un màgic prou fort contra els
màgics dolents...

MOSSO: Potser no.

MARCEL (a l'ÀVIA): Ja s'ha arreglat tot, ara?

MARTINA: Si cantem més ens tornaran els cavallets
i les altres coses?

ÀVIA: No ho sé, Marcel. Potser... No ho sé, maca.

MARCEL: Doncs, jo no tinc més ganes de cantar.
Vull plorar.

MARIA: Jo tampoc no vull cantar més, si no s'ha arreglat.

DANIEL: Ni jo.

*Els NENS se'n van cantussejant la cançó
de mala gana.*

FOSC.

---

*Els NENS captant al carrer en primer terme,
cantant la cançó. Al fons els vianants
van deixant caure monedes a la safata.*

MARCEL, MARTINA, DANIEL i MARIA:

Dalt del cavallet aniré molt lluny,
a un país bonic, amb els meus amics.
Com que roda i roda, després tornaré.
No voleu pujar-hi, senyors del carrer?

Quantes nits somnio l'avió del parc,
els autos que xoquen, els coets tan alts...
No tinc jardí a casa, perxò jugo al parc.
Deixeu-me que hi jugui, fins que em faré gran.

*Espai de les atraccions. Els CAVALLETS són a dalt
del carrusel. Parlen entre ells i amb les FIGURES.
Estan tristos i capficats.*

CAVALLET ROS: Els dies passen i res no canvia. Tinc por
que ens duren a un museu, amb molta sort...
perquè potser ens enganyen i anirem al desguàs!

ELS ALTRES CAVALLETS I LES FIGURES: I això què és?

CAVALLET ROS: Vull dir... que ens desfaran... crac, crac,
crac, a trossos... *(Acompanya amb un gest allò que
vol dir.)*

CAVALLET BLANC: Tinc por que ens separin els uns
dels altres i ens venguin per aquí i per allà...

ELS ALTRES CAVALLETS: Tenim por. No volem que se'ns
en duguin.

CAVALLET ROS: Els màgics nostres no han funcionat
prou bé.

CAVALLET VERD: En Kim i en Kai encara no en saben gaire.
I el Senyor Joan... tampoc. Ha llegit molt, però
de màgia, encara no n'ha après.

CAVALLET BLANC: No han de venir aquesta nit aquests nois?

TOTS ELS CAVALLETS I LES FIGURES: Sí. Sí que vindran.

CAVALLET VERD: A veure què diran...

CAVALLET BLANC: Els nens, pobrissons, tindran un gran disgust si no tornen a obrir el parc. Sabeu què m'ha dit un ocellet? Que demanen diners cantant al carrer!

TOTS ELS ALTRES CAVALLETS I LES FIGURES: Sí, sí. Ho ha dit un ocellet!

CAVALLET ROS: I els dos avis que van amunt i avall cercant solucions, i en Ramon i en Bertran, pobrots!

ELS ALTRES CAVALLETS I LES FIGURES: No ens hem de donar tan aviat!

*Se senten, a una certa distància,
campanades de rellotge de campanar.*

CAVALLET BLANC: Ara toquen les dotze de la nit. Sentiu les campanades?

ELS ALTRES CAVALLETS I LES FIGURES: Doncs ara, de seguida, en Kim i en Kai seran aquí.

Els CAVALLETS piquen de mans. Silenci.

CAVALLET VERD: Què penseu tan quietons?

ELS ALTRES CAVALLETS I LES FIGURES: Somniàvem que ens en anàvem lluny, molt lluny.

CAVALLET VERD: I s'hi estava bé?

ELS ALTRES CAVALLETS I LES FIGURES: Molt bé, molt. I els nens hi venien.

---

*Se sent soroll de passes. Entren en KIM i en KAI
amb els NENS; en MARCEL, la MARTINA,
la MARIA i en DANIEL. Els CAVALLETS BLANC,
VERD i ROS davallen corrents a trobar-los.
I si s'escau, tots els CAVALLETS i FIGURES.*

TOTS ELS CAVALLETS I LES FIGURES: Què hi ha de nou?
Nens, nens macos, hola.

TOTS ELS NENS: Bona nit! Com esteu? (*S'acosten
als CAVALLETS. Els abraçen.*)

CAVALLET BLANC: Com és que no sou al llit a aquesta
hora?

TOTS ELS NENS: És que somniem.

CAVALLET BLANC: Ah! No sou vosaltres?

TOTS ELS NENS (*rient*): Sí i no...

KIM: Nois! Potser a la fi tenim bones notícies.

CAVALLET ROS: No ens ho dius pas per animar-nos?

CAVALLET VERD: Ha dit que potser... són bones.

*Els CAVALLETS i les FIGURES escolten
atentament.*

KAI: Sabeu que tot ha fracassat? Cada cosa que hem
fet: el Senyor Joan, la iaia dels nens i nosaltres
ha resultat un nyap.

TOTS ELS CAVALLETS I LES FIGURES: Un nyap? Què és un
nyap?

KAI: Un bunyol. Una cosa que no serveix per a res i
s'ha de llençar. Tothom de Cel·lofona ha respost
—o gairebé tothom— que «els sap tant de greu
que treguin el parc Atraccions Gasparino, però no
saben què hi poden fer, com s'han d'organitzar».
Per altra banda, el Regidor Insensible ha dit que
no sou prou importants.

TOTS ELS CAVALLETS: Això ha dit? Que no som importants?

KAI: Diu que no.

TOTS ELS CAVALLETS I LES FIGURES: Oh! No ens estima!

CAVALLET BLANC: És el Senyor Insensible, aquest regidor.

KIM: A més, el Senyor Gris ha donat molts milions a la Senyora Espantosa i ara ell és l'amo, i aquí, hi farà cases.

KAI: Molts, molts d'euros...

TOTS ELS CAVALLETS I LES FIGURES: Oh! I això és molta màgia?

CAVALLET VERD (*molt capficat*): Em penso que sí.

TOTS ELS CAVALLETS I LES FIGURES (*decebut*): Oooh!

KIM: Però... Ens ha passat una cosa aquest vespre, abans de venir.

KAI: Una cosa molt estranya! (*Un silenci d'expectació.*)
A Internet hem entrat en comunicació amb unes persones misterioses que s'interessen pel vostre futur i pel de tots nosaltres, inclosos els dos avis, els avis d'aquests nens, vull dir...

KIM: I aquestes persones... ens fa l'efecte que són màgics molt «potents», més «potents» que ningú.

CAVALLET BLANC: Qui són?

TOTS ELS CAVALLETS I LES FIGURES: Qui són? Com es diuen?

KIM: S'anomenen: «D'un-altre-país».

CAVALLET VERD: Quin nom més curiós...

CAVALLET BLANC: De quin país, doncs...?

*En KIM i en KAI arronsen les espatlles.
Hi ha un silenci d'expectació general.*

CAVALLET VERD: Deixa'm que ho endevini: són persones o cavallets...?

CAVALLET BLANC: O figures com l'avió i la màquina de tren...?

KIM: Mig-mig de cada cosa.

TOTS ELS CAVALLETS I LES FIGURES: Com pot ser mig-mig?

KAI: Ah! Perquè són misterioses aquestes persones!

CAVALLET ROS: Són de la Terra o de fora...?

KAI: Molt bona pregunta, perquè nosaltres ens pensem que són... *(S'apleguen a parlar a cau d'orella dels CAVALLETS BLANC, ROS i VERD. Els xiuxiuegen alguna cosa, que no se sent.)*

TOTS ELS ALTRES CAVALLETS I LES FIGURES: Ho volem saber. Digueu-nos-ho tot!

Els tres CAVALLETS; BLANC, ROS i VERD es van acostant als altres i els xiuxiuegen alguna cosa a l'orella. Tots somriuen satisfets, amb sobreentès, tot fent un «Ah» d'admiració.

KAI: Els nens ja ho sabeu, oi nens?

TOTS ELS NENS: Sí. I és un secret molt gros!

CAVALLET VERD: I ara, què hem de fer?

CAVALLET ROS: Sí, què?, si abans venen els altres... els dolents i se'ns emporten al museu o a un altre lloc?

KAI: Esperar. Ens recolliran quan serà el moment.

TOTS ELS CAVALLETS I LES FIGURES: Quan?

KIM: És cosa de pocs dies.

TOTS ELS CAVALLETS I LES FIGURES: És molt misteriós. Molt, molt misteriós.

KIM: Ens han dit que potser passaran coses que us semblaran mentida, però no ens hem d'espantar.

KAI: Hem de tenir confiança en... *(Es tapa la boca.
Tots els altres se la tapen també i somriuen amb
complicitat.)*

CAVALLET VERD: La màgia bona existeix... Existeix,
existeix!

FOSC.

---

*Espai de les atraccions, amb el carrusel.
En RAMON i el MOSSO van desmuntant
els CAVALLETS. Els CAVALLETS són ara simples
trossos de fusta. Inerts.)*

RAMON: I pensar que jo els hauria de desmuntar...!
Tants d'anys que els tinc a la vora, que he passat
al costat d'ells...!

MOSSO (*Té trossos de tela amb la qual els va embolicant
i deixant en una pila.*): Pobres cavallets. Ens
pensàvem que eren vius!

RAMON: Aquestes coses es pensen en els somnis, però
com pot ser que uns trossos de fusta tinguin vida?

Mosso: Ànima, deien els nens...

RAMON: Les criatures tenen molta imaginació. Si ens
haviem de creure tot el que diuen!

MOSSO: Què diu, ara, Ramon? Si els hem vist com es
bellugaven! Hi hem parlat! No se'n recorda? Aquell
vespre que els vàrem trobar aquí fent projectes,
buscant un màgic que els salvés?

RAMON: Sí, deuria ser un somni, perquè ja ho veus...
No ha servit de res. L'única cosa que és veritat és
que els cavallets i tot el parc d'atraccions se'n van
per sempre.

MOSSO: Ah... Si els cavallets fossin vius es resistirien.
No es deixarien fer a trossos i embolicar, i apilar
aquí, en un racó!

RAMON: I encara que es resistissin, no serien més forts
que les persones que els treuen.

MOSSO: Que justament, ara se'ls venen a endur.

*S'obre la portalada i entre la SENYORA
ESPANTOSA amb el SENYOR GRIS. En RAMON
i el MOSSO continuen apilant i fent els fardells.*

MOSSO (*en veu baixa*): Vostè, Ramon, la veu en forma de persona o no, la mestressa?

RAMON: Ja saps què deien els nens d'una medusa, el dia que la vam anar a trobar, però jo no ho vaig veure pas.

MOSSO: Fixi-s'hi bé.

SENYORA ESPANTOSA (*tot avançant cap al centre de l'escena acompanyada del SENYOR GRIS*): Passi, passi, Senyor Gris. Tot és a punt per al trasllat.

SENYOR GRIS: El camió no trigarà a ser aquí.

SENYORA ESPANTOSA: Ja tinc ganys que això s'acabi.

SENYOR GRIS (*escurant-se el coll, engavanyat pel que dirà*): Però això del museu haurà d'esperar una mica... De moment van al magatzem. (*De sobte, se senten uns xiscles ofegats que venen dels fardells.*)

SENYORA ESPANTOSA (*Al SENYOR GRIS, que igual com la SENYORA ESPANTOSA, no sent els xisclets.*): Que els fiquin a qualsevol lloc.

SENYOR GRIS: Jo diria que no val pena d'encaparrar-s'hi tant amb aquestes andròmines.

SENYORA ESPANTOSA: Però vigilem. El Regidor Insensible diu que la gent està molt «sensibilitzada» amb aquesta qüestió. Han fet tant de safareig amb els *mails* als diaris, i a Internet, aquests dos okupes de la meva caseta!

SENYOR GRIS: Era d'esperar, Senyora Espantosa.

SENYORA ESPANTOSA: I aquests dos avis que remenen tot això semblen ximpls, però són perillosos, creuen que «encara poden recuperar el parc, amb la col·laboració de tothom!». Tenen unes idees!

SENYOR GRIS: Antiquades.

SENYORA ESPANTOSA: No saben en què passar el temps! Ja estan jubilats!

---

*Es tornen a sentir xisclets que venen
dels fardells, però més forts.*

MOSSO: Què li passa, Ramon? Que s'ha fet mal?

RAMON: Jo em pensava que eres tu.

MOSSO: No... No, no.

RAMON: Doncs jo tampoc.

MOSSO (*afuant l'orella*): Escolti, escolti.

Tornen els xisclets somorts.

RAMON: Saps què, Bertran? Anem amb compte. Que no
els féssim mal.

MOSSO (*amb por*): A qui vol dir?

RAMON: Estic estressat. Em semblava que sentia cridar.

MOSSO: Doncs jo també ho dec estar. Xisclaven. No els
ofeguem pas?

RAMON: A qui hem d'ofegar? Són de ferro i fusta.

MOSSO: No n'estic tan segur... i això podria ser un crim
molt gros!

RAMON: Vols que t'ho digui ben clar? Això que fem no
m'agrada.

MOSSO: Ni a mi tampoc.

RAMON (*mirant cap a la SENYORA ESPANTOSA i el SENYOR
GRIS*): Ara sí que veig que aquesta dona no és una
persona.

*La SENYORA ESPANTOSA va prenent la forma
de medusa que ha pres a l'escena de casa seva.*

MOSSO: Quin dels dos vols dir? Jo en veig dos que no
ho són, de persones... Miri-se'ls!

RAMON: Tu també? Dos, oi? Doncs... no sé què t'haig de dir quin és més esgarriós... Un és el pop i l'altre deu ser la medusa, perquè no n'he vista mai cap.

*El SENYOR GRIS es va transformant
en un pop gegant, amb tentacles que li surten
del cap, dels braços...*

SENYORA ESPANTOSA (*a en RAMON i al MOSSO*):
Què, Ramon? Encara no esteu?

RAMON: Ara mateix ens en anàvem.

MOSSO: Hem posat més bé aquests fardells.
Que res no es trenqui ni es faci malbé.

SENYORA ESPANTOSA: Que us afanyeu. Au!

SENYOR GRIS (*a en RAMON i al MOSSO*): Ja és hora
d'emportar-nos-els.

*Se senten, de tant en tant, els xiscles somorts
dins els fardells.*

RAMON: Per tornar a muntar-los on hem d'anar?

SENYOR GRIS: Per tornar a muntar què?

RAMON: Doncs, els cavallets!

MOSSO: Sí, senyor i els autos de xoc i les altres coses...
Tot això que ens han fet desmuntar i embalar.

SENYOR GRIS: Qui ho diu que els hàgiu de tornar
a muntar?

RAMON: La Senyora Espantosa i l'altre senyor.

SENYOR GRIS: Però no pas de moment... (*A la SENYORA
ESPANTOSA:*) Això pot esperar, oi, senyora?

SENYORA ESPANTOSA: Sí. Ja us avisarem.

RAMON: I, ara, on els duen, aquests fardells que hem fet?

SENYOR GRIS: *(amb èmfasi)*: A un museu, És clar!

MOSSO: A quin, si es pot saber?

SENYORA ESPANTOSA: No et preocupis, noi. Vosaltres no els heu de muntar enlloc. La vostra feina s'ha acabat.

RAMON: Així, que ara no tenim feina, ell i jo?

MOSSO: Vam quedar que ens en donaria!

SENYORA ESPANTOSA: Que què? On és escrit? Ho vau entendre malament.

SENYOR GRIS: I ara deixeu estar d'un cop aquestes andròmines.

RAMON: Sap? Ja estic cansat que dels cavallets en digui andròmines!

SENYOR GRIS: Vagin-se'n, i si es volen queixar queixin-se, però aquí no.

RAMON *(al Mossó)*: Ho has sentit, tu?

MOSSO: Sí, que ho he sentit. És indecent.

RAMON: Vostès no tenen paraula!

MOSSO: Uns tramposos són.

SENYOR GRIS: Au, surtin, i no es compliquin la vida, que els anirà malament. *(Cridant cap al defora:)* Ei! Veniu a carregar!

En RAMON i el MOSSO fugen cap al carrer.

RAMON *(tot sortint amb el Mossó)*: Hem d'avisar els avis i aquells xicots. Aquí, hi passen coses...

MOSSO: ...massa grosses!

RAMON: Increïbles.

---

*Se sent cada vegada més pròxim el soroll
del camió, a marxa molt lenta, que s'acosta
a l'entrada. El soroll es fa més i més gros.
Ja no se senten els xiscles dels CAVALLETS
i de les FIGURES.*

FOSC.

Al mateix espai de la primera escena;
el SENYOR JOAN i l'ÀVIA. En RAMON i el MOSSO
tot just han arribat.

RAMON: Hem de parlar urgentment amb vostès.

ÀVIA: On són els cavallets?

RAMON: Ho sabem. No s'esverin.

ÀVIA: No cridem, que els nens dormen.

SENYOR JOAN: Els meus néts, també els he deixat a casa
dormint.

ÀVIA: Pobrets, ben inconscients de com van les coses!

SENYOR JOAN: Però, però... No tot està perdut. Amb
els diners que recaptem potser podrem trobar un
lloc on refer-hi el parc. Encara que seria qüestió de
temps...

RAMON (*amb impaciència*): Saben? La Senyora Espantosa,
el Senyor Gris són uns pops, uns pops de debò!
Dic allò que he vist.

MOSSO: I jo.

SENYOR JOAN: Que ho diguin els nens, encara, però
vostès dos...!

RAMON: No, no! I nosaltres! Un pop i una... això: medusa!

SENYOR JOAN: Bé... és una manera de parlar, s'entén;
així s'entén.

ÀVIA: M'agradaria tant que els pesquessin!

MOSSO: I que els fregissin!

SENYOR JOAN: Siguem persones assenyades i no diguem
bestieses.

ÀVIA: Es mereixen que els diguem de tot! «Una ciutat
on els nens no hi poden ser feliços és una
trista ciutat»... Si vostè mateix ho va escriure,
Senyor Joan. No se'n recorda del seu article?

RAMON: No es tornin barallar, vostès dos, com cada vegada que parlen de les coses que els han sortit malament.

MOSSO: Una altra cosa, que no sé si vostès (Es refereix al SENYOR JOAN i a l'ÀVIA.) la creuran.

ÀVIA: Digui, home, digui.

MOSSO: Mentre embalàvem els cavallets i les altres coses hem sentit xisclets, que venien dels fardells que fèiem.

RAMON: Per estrany que sembli és com diu en Bertran.

ÀVIA: Ara sí que em fa l'efecte que exageren. Els cavallets per bonics que siguin i per més que ens els estimem són objectes. No res més que objectes inanimats.

MOSSO: Aquí s'equivoca.

ÀVIA: Un dia vaig dir als nens que les coses del parc d'atraccions tenien ànima... I no saben com me'n penedeixo, d'haver-los-ho dit. Tot el dia estan amb aquestes! No ho volen entendre.

SENYOR JOAN: Era una manera de parlar.

MOSSO: Bé, bé... vostès s'ho poden creure o no, però passen unes coses...!

ÀVIA: Però, què n'han fet, dels cavallets...?

RAMON: En Kim i en Kai saben on els han dut!

MOSSO: Ells tot ho ensumen.

ÀVIA: A quin museu?

RAMON: A cap! Al soterrani d'un magatzem d'aquí a la vora!

Cara d'espant de l'ÀVIA i del SENYOR JOAN.

SENYOR JOAN: Els hem de rescatar. El lloc exacte?

RAMON: El sabem. És clar que sí, i com entrar-hi.

SENYOR JOAN: Ens hem d'organitzar immediatament.

ÀVIA: Vaig a veure els nens. No voldria que estiguessin desperts i sentissin aquestes coses...

*L'ÀVIA va cap a dins. Els altres guarden silenci.
Pausa breu. L'ÀVIA crida des de dins estant.*

ÀVIA: Nens? Nens? Martina? Marcel? (*Torna l'ÀVIA perplexa.*) Els nens no hi són.

SENYOR JOAN: Regirem la casa, es deuen haver amagat en algun racó.

*Tots s'alcen i van l'un cap a una banda
i l'altre cap a una altra, cridant els NENS.
L'escena roman buida.*

SENYOR JOAN: Au, macos, que és hora de dormir. No feu enrabiar la iaia. Sortiu.

ÀVIA: Marcel, nena! Que no fa gens de gràcia, això.
Sortiu!

MOSSO: Ai, que si no feu bondat us castigaran!

RAMON: Qui surt el primer, tindrà un premi!

ÀVIA (*tornant a escena, on tan sols hi ha en RAMON*):
Les finestres són tancades. Deuen haver sortit per la porta, abans que ens trobéssim aquí.

SENYOR JOAN (*tornant*): Hi ha pocs llocs on hagin anat a aquesta hora.

MOSSO (*Tornant. Ensenya un tros de paper escrit, que llegeix amb dificultat perquè és mal escrit.*):
Era enganxat al mirall del lavabo. Diu: «No pateixis, iaia, hem sortit per un assumpte important. Com que és secret no t'ho podem dir».

L'ÀVIA mira el paper.

ÀVIA (*amb sobreentès*): Pensen el mateix que jo? Només es pot tractar dels cavallets.

SENYOR JOAN: Però si no saben on són!

MOSSO: M'hi jugaria alguna cosa que en Kim i en Kai els ho han dit. Fa un parell de dies que en duen alguna de cap.

ÀVIA: Els menuts de casa feien un posat estrany... Com si sabessin alguna cosa que els grans no sabem... El cor em diu que són amb ells.

SENYOR JOAN: Ara penso que potser també en Daniel i la Maria han fugit.

ÀVIA: Correm-hi.

RAMON I MOSSO: Doncs, som-hi; no perdem el temps.

Precipitadament tots surten.

FOSC.

*Un soterrani, poca llum. En KIM i en KAI
desfan els fardells. Van sortint els CAVALLETS
i les FIGURES —no pas tots sencers.
Els nens hi ajuden.*

CAVALLET VERD (*tot alçant-se del fardell*): Gràcies, nois,
em pensava que ja no us recordàveu de nosaltres.

KIM (*content*): I que us havíem enganyat? No t'ho pensis.
Paraula és paraula.

CAVALLET VERD (*als NENS*): Veniu, que ajudarem a sortir
als altres.

MARCEL (*a en KIM*): I on és l'avió?

DANIEL: I la màquina del tren?

KIM: Els heu de buscar; per aquí, per allà...

CAVALLET VERD: Afanyem-nos a desembolicar-los.

*Els NENS s'hi afanyen. Tots es van atrafegant,
cada vegada més, fins que tots els CAVALLETS
i les FIGURES es veuen.*

KIM: Ja estem. (*Els revisa.*) Sí... cal una petita reparació.

TOTS ELS CAVALLETS I LES FIGURES: Sí, sí. Estem una mica
ferits. En Ramon i el Mosso no ens ho han pas fet.

CAVALLET BLANC: Mireu quina feinada hi haurà!
(*Assenyalant-los al voltant:*) A aquest li falta una ala
(*l'avió*), a aquest cavallet, la sella, a aquest altre,
la brida i a aquell d'allà, la campaneta... (*el cotxe
de bombers o un altre vehicle infantil habitual als
carrusels*).

MARCEL: Hi ha algun cavallet que s'hagi fet mal a la pota?

TOTS EL CAVALLETS: No, per sort!

MARCEL (*als altres NENS*): Perquè fer-se mal a una pota
és mortal per a un cavall!

---

*El CAVALLET VERD abraça en MARCEL
i tots aplaudeixen.*

TOTS ELS CAVALLETS I LES FIGURES (*en les quals hi falta un tros*): Ens han de curar. Ai, ai!

CAVALLET BLANC (*al qual li falta un tros de crinera*):
I qui ens curarà?

KIM: Vindran els senyors «D'un-altre-país», us curaran amb un «clic» i faran una tele-transportació amb tots nosaltres, perfectes.

MARCEL: No se'ns enduran en un tren?

KIM: No, no. Res de transports terrestres.
Desapareixerem aquí i tornarem a sortir en «Un-altre-país».

MARTINA: Que bé! I no és... molt difícil?

KAI: Per als senyors «D'un-altre-país», no. No n'heu sentit a parlar mai d'aquesta manera de viatjar?

DANIEL: En un film de...

MARIA: ...ciència ficció.

TOTS ELS CAVALLETS I LES FIGURES: Que bonic!

CAVALLET ROS: I els nens? Vindreu amb nosaltres?

TOTS ELS NENS: Sí, que hi vindrem!

MARCEL: Jo me n'aniré muntat en el meu cavallet preferit, però vull que hi vingui la meua iaia.

MARIA: I l'avi, que hi vingui!

CAVALLET ROS: I el papa i la mama?

MARTINA: Són a treballar.

DANIEL: Són a comprar al súper.

CAVALLET BLANC (*a en KIM i a en KAI*): I tu i tu? També hi voleu venir?

KAI: Ara que hem connectat amb els «'un-altre-país»
no ens estarem aquí. Hi farem moltes coses que
ens agraden, allà.

KIM: Quina sort! El que volíem fer!

*Entren per algun lloc —que no sigui la porta;
l'ÀVIA, el SENYOR JOAN, en RAMON i el MOSSO.*

ÀVIA: Com m'heu fet patir! (*Abraça en MARCEL i la
MARTINA.*)

SENYOR JOAN (*tot abraçant la MARIA i en DANIEL*): No es fa,
això que heu fet!

DANIEL: Però si ens en anàvem amb els cavallets!

MARTINA (*Es refereix a en KIM i a en KAI.*): Aquests us
ho explicaran.

ÀVIA: A on voleu anar, ai, Senyor?

*En KIM i en KAI parlen a l'orella de l'ÀVIA,
del SENYOR JOAN, d'en RAMON i del MOSSO.
Tots ells, quan han entès de què es tracta
fan un «oh» d'admiració.*

KIM: Però xxt! No en parleu.

*L'ÀVIA i el SENYOR JOAN assenteixen,
convençuts.*

KAI: Entesos?

KIM: Us heu de decidir ràpid. (*Fa un gest.*) Pffuiiii!

SENYOR JOAN: Jo no m'ho haig de pensar gens! I vostè,
Senyora Lluïsa?

ÀVIA: Doncs, vol que li digui? Jo tampoc. I molt contenta!

*Se sent un so estrany; alt i perllongat.
Una llum viva inunda l'escena. La VEU
—amb volum d'altaveu— parla.*

VEU: Amb un «clic» tots els cavallets i les figures que s'han fet mal quedaran guarits.

*Se sent un «clic». Els CAVALLETS i les FIGURES
deixen anar un «ah!» d'alegria i sorpresa.
El SENYOR JOAN s'agafa en DANIEL i la MARIA,
i l'ÀVIA abraça en MARCEL i la MARTINA.
Tots els CAVALLETS i les FIGURES s'agafen
—d'alguna manera— entre ells, units.
En KIM i en KAI també es posen de costat,
de la mateixa manera que el MOSSO
i en RAMON.*

VEU: En un instant tindrà lloc la teletransportació de les Atracciones Gasparino i dels nens, dels nois que han fet la connexió amb nosaltres i, si ho desitgen: d'en Ramon dels tiquets, d'en Bertran, el mosso, de la Senyora Lluïsa i del Senyor Joan. Responguin: desitgen acompanyar-nos?

*La resposta dels preguntats és conjunta
i de to alegre.*

ÀVIA: Sí.

SENYOR JOAN: Ben content.

MOSSO: Sí, si us plau.

RAMON: Sí, gràcies.

VEU: Doncs, benvinguts a «Un-altre-país», on són importants els cavallets, els parcs d'atraccions infantils, i —és clar— els nens!

Se sent un altre so alt i perllongat com l'anterior. Fosc total. Un respir de temps. Es veu l'escena buida, mig fosca. Els embalatges són arraconats en alguna banda de l'escenari. Entren —per la porta— el REGIDOR INSENSIBLE, la SENYORA ESPANTOSA i el SENYOR GRIS.

SENYORA ESPANTOSA: Han desaparegut! Jo no en sóc responsable. Que quedi ben clar.

SENYOR GRIS: Qui els pot haver robat?

SENYORA ESPANTOSA: Sí, i com?

SENYOR GRIS: Costaria una fortuna investigar-ho.

REGIDOR INSENSIBLE: Que no se sàpiga, senyors, si no aquells avis i aquells xicots faran més mullader.

SENYORA ESPANTOSA: Els hem de recuperar.

VEU: No els recuperaran. Han vingut tots a «Un-altre-país», a un lloc meravellós.

La SENYORA ESPANTOSA, el SENYOR GRIS i el REGIDOR INSENSIBLE s'acosten per parlar en confidència, en veu baixa. Del que diuen, només se n'entén una part, com la que hi ha a continuació. La resta és un murmuri.

SENYOR GRIS: Qui parla?

SENYORA ESPANTOSA: Ho sap, vostè?

REGIDOR INSENSIBLE: No en tinc ni idea.

SENYOR GRIS: Un país amb futur per a la construcció.

SENYORA ESPANTOSA: Negocis de milions i milions i milions.

SENYOR GRIS: Que encara es queixa, vostè...?

REGIDOR INSENSIBLE: Jo, potser hi puc anar com a regidor...

VEU: No. No s'ho pensin pas! No hi poden venir on són ells; els nens, els seus amics, els cavallets i les figures. No hi deixem entrar les persones que no tenen bon cor ni FANTASIA.

FOSC DEL TOT. MÚSICA.

FI DE L'OBRA.

Altres títols de la col·lecció

*Quatre textos d'**Ignasi Iglésias***

*Cinc textos de **Rosa Victòria Gras i Perfontan** •*

*Tres textos de **Manuel de Pedrolo***

*Tres textos de **Josep Palau i Fabre***

*Tres textos de **Ferran Soldevila***

***La vesita**, de Joan Ferrandis d'Herèdia*

***El ventríloc**, de Joan Brossa*

***Lucrecia o Roma libre**, de Joan Ramis i Ramis*

***Tal faràs, tal trobaràs**, d'Eduard Vidal i Valenciano*

***Indian Summer**, de Rodolf Sirera*

*Tres textos de **Jordi Teixidor***

*Tres textos de **Ramon Vinyes***

*Dos textos de **Josep Pous i Pagès***

Poeta, dramaturga, escriptora, traductora, doctora en Filologia Catalana, i professora, Rosa Victòria Gras i Perfontan ha estat un dels referents pedagògics de l'Institut del Teatre d'aquests darrers 40 anys.

Com a autora teatral, Gras ha escrit catorze peces escèniques en català, que sovint es trobaven descatalogades o en revistes fora de circulació. Ara, l'Institut del Teatre publica el seu teatre complet en tres volums amb l'objectiu de donar accés a un dels conjunts de peces teatrals més potents tant a nivell dramàtic com literari de la postguerra fins avui.

El criteri de selecció de les obres que hi ha a cada volum no respon a cronologies ni ordres temàtics. Conjuntament amb l'autora, s'ha decidit que a cada llibre hi fossin representades diverses línies d'escriptura per tal que la lectura fos variada.

El segon volum inclou cinc títols, tot i que entre ells, hi ha una peça que conté cinc petites obres i un díptic: *El contraverí* (1998), *El crit dins d'una caps de cartró* (1981), *Un estiu amb les amigues* (2007), *Dues Medees* (1991) i *Atracciones Gasparino* (2012).

El contraverí és un antídoto a la infàmia de la història on es recullen cinc moments d'horror en cinc llocs i temps diferents. *El crit dins d'una caps de cartró* és un punyent drama polític a partir d'un fet real: la violació i assassinat d'una nena de dos anys i mig a la Setmana Santa de Sevilla. *Un estiu amb les amigues* narra la degradació subtil d'uns vincles d'amistat a causa de les relacions amoroses al llarg d'un estiu a Mallorca. Al díptic *Dues Medees* trobem una Medea que es rebel·la contra el seu propi mite des d'un punt de vista feminista. Finalment, *Atracciones Gasparino*, amb l'aparent lleugeresa del teatre juvenil, a partir de la desaparició d'un conegut parc d'atraccions, narra la progressiva desaparició d'una ciutat en mans dels seus governants: Barcelona.

ISBN 13 978-84-9803-978-8

9 788498 039788